

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 17 november.

2 § Val av justitieombudsman och ställföreträdande justitieombudsman

Följande skrivelse hade inkommit:

Till riksdagen

Konstitutionsutskottet har berett frågan om val av en justitieombudsman och en ställföreträdande ombudsman.

Konstitutionsutskottet föreslår enhälligt

- att riksdagen för tiden från valet till dess att nytt val har genomförts under fjärde året därefter och den då valde har tillträtt uppdraget omväljer justitieombudsmannen Kerstin André och
- att riksdagen för tiden fr.o.m. den 1 januari 2007 t.o.m. den 31 december 2008 till ställföreträdande ombudsman omväljer Jan Pennlöv.

Stockholm den 21 november 2006

På konstitutionsutskottets vägnar

Berit Andnor

Kammaren biföll konstitutionsutskottets förslag och utsåg därmed för tiden från valet till dess nytt val genomförts under fjärde året därefter till

justitieombudsman

Kerstin André

Kammaren biföll konstitutionsutskottets förslag och utsåg därmed för tiden den 1 januari 2007–31 december 2008 till

ställföreträdande justitieombudsman

Jan Pennlöv

3 § Anmälan om val av ordförande i EU-nämnden

Andre vice talmannen meddelade att *Björn Hamilton* (m) utsetts till ordförande i EU-nämnden från och med den 17 november.

4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2006/07:65

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:65 Fri- och rättigheter i Ryssland
av Mats Johansson (m)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 30 november 2006.

Skälet till dröjsmålet är utlandsresor.

Stockholm den 15 november 2006

Utrikesdepartementet

Gunilla Carlsson

Interpellation 2006/07:73

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:73 Utfasning av bistånd till diktaturer
av Birgitta Ohlsson (fp)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 30 november 2006.

Skälet till dröjsmålet är utlandsresor.

Stockholm den 15 november 2006

Utrikesdepartementet

Gunilla Carlsson

*Svar på
interpellationer*

5 § Svar på interpellation 2006/07:49 om rättssäkra beredningar

Anf. 1 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Thomas Bodström har frågat mig hur jag avser att agera för att Lagrådets yttrande om vikten av att följa grundlagens krav ska säkerställas framöver.

Jag vill börja med att tacka för interpellationen.

Regeringsformen, en av våra grundlagar, säger att vid beredningen av regeringsärenden ska behövliga upplysningar och yttranden inhämtas från berörda myndigheter. Vidare sägs att i den omfattning som det behövs ska sammanslutningar och enskilda lämnas tillfälle att yttra sig. En del i beredningsarbetet är att i förekommande fall också inhämta yttranden från Lagrådet. Beredningen syftar till att få lagförslag belysta från olika aspekter, såväl materiella som formella – detta för att vår lagstift-

ning ska bli korrekt, tillämpningsbar och begriplig. Lagrådets synpunkter är självklart något regeringen beaktar i detta sammanhang.

Det är i första hand regeringen som tar initiativ till ny lagstiftning. Regeringen har därför också ett betydande ansvar i arbetet med att upprätthålla god kvalitet i lagstiftningen. Regeringen har därmed också ansvaret för att lagförslag bereds. Remissbehandlingen utgör ett väsentligt inslag i arbetet med att upprätthålla kvalitetskravet. En bristfällig remissbehandling medför risk för att lagförslagen inte uppnår tillräcklig kvalitet och att den fortsatta beredningsprocessen försvåras.

I Regeringskansliet finns därför sedan länge riktlinjer och väl utarbetade arbetsrutiner för hur sådana ärenden ska beredas.

I lagstiftningsprocessen är det skriftliga förfarandet det normala sättet att inhämta synpunkter på förslagen. Inom ramen för ett sådant förfarande kan ett remissmöte fylla en kompletterande funktion. Ett förenklat beredningsförfarande, exempelvis underhandskontakter med berörda myndigheter, bör endast förekomma i undantagsfall.

Det är denna linje som regeringen arbetar efter.

Men låt mig i detta sammanhang och mot bakgrund av den interpellation som ställts nämna att vi från och med 1997 har en ny budgetordning. Vi övergick då till att ha kalenderår som budgetår. Samtidigt behölls valdagen i september. Det innebär att en ny regering får en mycket kort tid på sig att lägga fram ett budgetförslag. Budgetpropositionen ska enligt huvudregeln ges in till riksdagen senast den 20 september under de år då riksdagsval inte hålls i september. I annat fall ska budgetproposition lämnas senast en vecka efter riksmötets öppnande. Om detta till följd av regeringsskifte inte är möjligt, ska budgetpropositionen lämnas inom tio dagar efter det att en ny regering har tillträtt, dock senast den 15 november.

Redan vid införandet av den nya budgetordningen påpekades att den nya ordningen skulle komma att innebära problem för en ny regering att genomföra en ny politik. Det framhölls redan i utredningens förslag. Under utskottsbehandlingen fick förslagen visserligen acceptans, men ledamöter från bland annat Moderaterna framhöll de betydande nackdelarna med en ny budgetordning samtidigt som valdagen behölls.

Den 6 oktober i år tillträdde den nya regeringen, en regering med ett ambitiöst program som väljarna ville ha genomfört. Den 16 oktober skulle budgetpropositionen lämnas till riksdagen. Det var första gången den nuvarande budgetordningen prövades vid ett regeringsskifte.

De snäva tidsramar som följer av budgetordningen utgjorde självfallet en utmaning. Budgetpropositionen skulle lämnas i princip omedelbart efter regeringsskiftet och innehöll mycket angelägna ändringar som skulle föreläggas riksdagen.

De svårigheter som detta innebar diskuterades i samband med tillkomsten av den nya budgetordningen, och lagstiftaren godtog uppenbarligen att en sådan situation skulle kunna komma att hanteras på ett särskilt sätt. Regeringen har gjort vad den har kunnat för att under knappa tidsomständigheter bereda lagförslagen i budgetpropositionen. Budgetpropositionen har nu överlämnats till riksdagen för behandling. Att beredningsprocessen kan fortgå i riksdagen har förutsetts i samband med tillkomsten av den nuvarande budgetordningen.

Prot. 2006/07:26
23 november

*Svar på
interpellationer*

Enligt min mening har regeringen därmed helt uppfyllt det krav på beredning som kan ställas i ett fall som detta. Sammantaget förelåg här en sådan undantagssituation som också hade förutsetts.

Anf. 2 THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Jag ska kort ta bakgrunden till det vi fick höra om regelverket. Det handlar om ett lagförslag om sänkt fastighetsskatt som innebär att de allra rikaste i Sverige kommer att bli oerhört rikare. Det handlar om tusentals och vissa fall tiotusentals kronor som bland annat flera i den nya regeringen, med statsminister Fredrik Reinfeldt i spetsen, kommer att åtnjuta.

Det här verkar vara så viktigt att genomföra att man fullständigt struntar i Lagrådet som har till uppgift att se till att regeringen följer de demokratiska principerna. Lagrådet, som är fullt medvetet om det regelverk som lästes upp av Beatrice Ask, har sagt att den beredning som har förekommit, alltså hur man har agerat i ärendet, inte motsvarar de krav som framgår av regeringsformen – särskilt som det inte heller finns någon dokumentation rörande den mycket begränsade beredning som har skett. Trots den knapphet med tid, som vi hörde om, borde det varit möjligt att bredda remissförfarandet.

Detta är den mest allvarliga kritik som en regering kan få, och den som är ansvarig för att regeringen följer grundlagen är just justitieministern. Här struntar man alltså fullständigt i det och går vidare. Det är utomordentligt allvarligt. Var det någonting som väljarna hade förväntat sig så var det nog att en ny regering skulle följa de grundlagar som vi har och att en justitieminister skulle sätta stopp för att saker bereds på det sätt som nu har gjorts från bland annat Finansdepartementet.

Det är kanske inte helt förvånande att man från Finansdepartementet driver på på detta sätt. Det är inte så konstigt med tanke på att finansministern dessutom har skrivit en bok som heter *Förmynderiets teori* där han bland annat har ett kapitel som handlar om Lagrådets intellektuella moras.

Man blir inte förvånad. Men då måste en justitieminister gripa in och säga: Vi skjuter på detta. Man kan också säga att man lägger den här lagen utanför och har en särskild lag om fastighetsskatten. Det hade naturligtvis varit möjligt. Då hade man kunnat göra det som förväntas, nämligen att hålla sig till något så enkelt som de mest djupgående demokratiska principerna.

Det har man alltså inte gjort. Till skillnad från vad Beatrice Ask säger har man inte följt de krav som ställs. Lagrådet kanske trots allt har lite bättre uppfattning om vad som gäller än vad Beatrice Ask har. Vi kan konstatera att Beatrice Ask gör en helt annan bedömning än Lagrådet. Med ett visst mått av självkritik bör man fundera över hur det kan komma sig att man gör en sådan bedömning.

Det är naturligtvis lätt att tänka att detta handlar om något så oerhört viktigt som att de rika ska bli ännu rikare.

Vi har sett andra exempel där man inte har den här nonchalanta inställningen till Lagrådet. Vi hade en debatt häromveckan om rattfylleri. Då var det oerhört viktigt med Lagrådet. Då var det så viktigt att man sade: Det här kan vi inte lägga fram eftersom Lagrådet kanske är kritiskt.

Jag har följande frågor:

Varför sköt man inte på detta eller hade en särskild lagstiftning om fastighetsskatten?

Delar Beatrice Ask finansministerns uppfattning om det intellektuella moras som Lagrådet står för?

Varför var detta så viktigt när det gällde rattfylleri men inte när det gäller sänkt fastighetsskatt?

Det är tre konkreta frågor som jag hoppas att jag får svar på.

Anf. 3 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Det är ingen hemlighet att fastighetsskatten var en viktig fråga, framför allt därför att många engagerade sig i de orättvisor som uppstår och de konstigheter som beror på fastighetsskattens konstruktion. Vi hade ett mycket tydligt trestegsprogram som också presenterades i valrörelsen.

Som jag sade inledningsvis är förutsättningarna speciella för en regering när den efter ett val ska genomföra en ny politik och förslag som man har lovat väljarna. Jag har också redogjort för hur vi enligt regeringens mening har haft en undantagssituation som gör att man kan ha ett förenklat beredningsförfarande.

Jag vill påminna Thomas Bodström om att det inte är första gången som Lagrådet i samband med lagrådsremisser har haft synpunkter på hur en regering har hanterat beredningsprocesser.

Det hände med den socialdemokratiska regeringens förslag 1996 om nedsättning av socialavgifter. Då sade Lagrådet att beredningen svårligen uppfyller de krav som uppställs i 7 kap. 2 § i regeringsformen.

Det hände med s-regeringens förslag om ändringar i förmögenhets-skattelagen i budgetpropositionen 1998.

Det hände med den socialdemokratiska regeringens förslag om alkoholreklam i februari 2003.

Det hände med förslag om följdlagstiftning med anledning av inrättande av den statliga försäkringskassan våren 2004. Det är för övrigt i nutid. Då konstaterade Lagrådet att beredningen av lagstiftningsärendet inte svarar mot de krav som ställs.

Rörande den socialdemokratiska regeringens förslag om arvs- och gåvoskattens avskaffande hösten 2004 är det samma kommentarer.

Jag kan göra listan väldigt lång.

Inte i något av de här fallen, när socialdemokratiska regeringar har ansett att man inte behöver bry sig om mycket allvarlig kritik från Lagrådet, har man haft den situation som vi hade i och med regeringsskiftet. Det är första gången med den nya budgetordningen. Det var just sådana speciella situationer som man plockade fram när man lade fast de här reglerna.

Jag menar att det är mer märkligt att tidigare regeringar lite hit och dit har sagt att deras olika förslag har varit så väsentliga att man har kunnat lägga Lagrådets kritik åt sidan eller inte har tillmätt den sådan betydelse.

I det här fallet handlar det om tydlig politik. Det är konkreta förslag som har presenterats i en intensiv valrörelse som vi har lovat att genomföra någorlunda snabbt och som vi måste få in i en budgetproposition. Vi hade tio dagar på oss.

Att man i det läget, utifrån det regelverk som diskuterades under väldigt många år i kommittéer, riksdag och utskott, använder möjligheten till en något förenklad beredning tycker jag inte är märkligt. Jag tycker att den situationen har förelegat i det här fallet.

I min inledning gjorde jag en väldigt tydlig markering av hur jag ser på beredningskraven i övrigt. Jag har nog den uppfattningen att vi i normalfallet ska hålla oss väldigt strikt till beredningskraven. Jag utesluter inte att det kan dyka upp situationer där också en ny regering kan säga att Lagrådets synpunkter är viktiga, men inte det som stoppar eller förändrar ett förslag.

Jag tror att det är viktigt att ha respekt för de synpunkter som Lagrådet ger. Det enda skälet till att vi har ett Lagråd är ju att vi ska ta intryck av vad de säger.

Enligt regelverket, förarbetet och de diskussioner som har varit här i riksdagen är situationen mycket speciell just i samband med ett val. Det finns enligt min mening ingen anledning att kritisera regeringen just i detta ärende. Det vore betydligt värre om vi följde i företrädarnas fotspår och i framtiden lite då och då i mindre ärenden struntade i de noggranna beredningskrav som uppställs.

Anf. 4 THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Något som har utmärkt den här nya regeringen är att man är väldigt bra på att kritisera och ha synpunkter, men har väldigt svårt att svara på konkreta frågor.

Jag ställde tre konkreta frågor. Jag fick inte svar på en enda. Det var noll svar. Jag kommer strax att upprepa dem.

Det är säkert riktigt att man under tolv års regeringsinnehav med hundratals, kanske tusentals, lagrådsremisser vid något enstaka tillfälle till exempel 1996, har haft en avvikande uppfattning. Då har det funnits väldigt speciella skäl, som till exempel vid amnestilagen.

Det här handlade om att man skulle göra Fredrik Reinfeldt och andra betydligt rikare på kort tid. Det var det den här lagen handlade om.

Jag ställde frågan: Varför kunde man inte lägga den här lagen vid sidan om? Det fanns inte sådana möjligheter vid till exempel några av de lagar som nämndes av Beatrice Ask. Då fanns det skäl för det. Det fanns inga alternativ om man till exempel ville ha den amnesti som partierna var överens om.

Här fanns det inga som helst svårigheter. Därför upprepar jag frågan: Varför lade man inte detta vid sidan om? Då hade man ju uppfyllt kraven. Det hade varit hur lätt som helst. Det hade visserligen kostat de allra rikaste i Sverige några kronor mer, men man hade följt grundlagen. Därför upprepar jag frågan: Varför gjorde man inte på det sätt som jag föreslår, alltså lade det vid sidan om? Det här var inte något som finansierade budgeten, så det hade varit väldigt enkelt.

Den andra frågan som jag ställde och som alla inser att jag inte fick svar på var om Beatrice Ask delar uppfattningen om Lagrådets intellektuella moras. Jag hoppas att jag får ett klargörande på den punkten.

Den tredje och kanske viktigaste frågan gällde att Beatrice Ask under den korta tiden på sin nya post fullkomligt har trasslat in sig i frågan om lagrådsyttranden. Vi hade ett färdigt förslag om ratttfylleri – det ska vi inte diskutera nu – och då var Lagrådet så viktigt, trots att man ännu inte

hade fått ett lagrådsyttrande. Man sade: Det kan komma kritik från Lagrådet. Lagrådet kan ha starka invändningar. Därför ville man inte gå fram med ett förslag.

När det gäller sänkt fastighetsskatt har man lagt fram ett förslag och fått den här allvarliga kritiken från Lagrådet. Det är den mest allvarliga kritik man kan få, nämligen att man struntar i de grundläggande demokratiska principerna.

Man hade förstås förväntat sig att Beatrice Ask skulle säga: Stopp och belägg! Det här går inte. Vi tar Lagrådet på så stort allvar att vi inte ens lade fram frågan om rattfylleri. Då hade det hängt ihop. Då hade vi kunnat få respekt för den nya regeringen. Då hade vi kunnat acceptera frågan om rattfylleri eftersom man hade varit konsekvent. Men så gör man inte. Man stoppar det som gällde rattfylleri med hänvisning till Lagrådet. I stället struntar man i Lagrådet när det gäller fastighetsskatt.

Då ligger det nära till hands att tro att det egentligen inte handlar om Lagrådet, utan om att vissa frågor är viktigare än andra. Det kanske ligger mer i linje med den moderatledda regering vi har.

Jag upprepar de tre frågorna.

Varför gjorde man inte den sär lösning som naturligtvis är tekniskt möjlig?

Vad säger justitieministern om finansministerns uppfattning, som han själv skriver om i en bok, om Lagrådets intellektuella moras? Tar justitieministern bestämt avstånd från det?

Varför är det sådan skillnad på lagen om rattfylleri och lagen om sänkt fastighetsskatt?

Anf. 5 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Jag tänker inte kommentera en tio år gammal bok. Jag har inte läst den och har ingen aning om vad den handlar om. Lösryckta citat gör sig inte i sammanhanget.

Jag vill påtala att fastighetsskatten är en stor fråga. Det var ingen händelse att det varje vecka år ut och år in stod människor utanför riksdagen och demonstrerade. Det handlar inte om några enkla små förtjänster för en och annan person.

Jag har tidigare i mina svar redogjort för att jag ser en skillnad mellan budgetpropositionen efter ett val, när en ny regering har tio dagar på sig att lägga fram ett förslag till riksdagen och för beredningsprocessen, och en proposition som handlar om ett mer ordinärt, om jag får säga så, lagstiftningsärende som inte är nödvändigt att lägga fram med den tidspresen av det enkla skälet att det inte finns regler i kammaren för när propositionen måste läggas fram. Jag har pekat på att det finns skillnader i fråga om detta och att man i normalfallet bör göra en noggrann beredningsprocess. Och när det gällde att förkorta beredningsprocessen i fråga om den tidigare propositionen som jag drog tillbaka, så har jag i en annan interpellationsdebatt pekat på det.

I budgetpropositionen fanns det 25 lagförslag. Lagrådet granskade tolv av dessa förslag och hade synpunkter på fem. Och Thomas Bodström väljer att lyfta fram något. Jag har pekat på att vi har kunnat beakta de flesta synpunkter som kom från Lagrådet. Det har varit mindre synpunkter. Och en del kan man säkert göra i riksdagen. Men det finns i regelverket och förarbetena när det gäller hur regeringen ska bereda

Prot. 2006/07:26
23 november

Svar på
interpellationer

ärenden och arbeta i förhållande till kammaren mycket väl beskrivet att det finns specifika situationer, och det gäller framför allt situationen efter ett val. I och med att det är så kort tid mellan en ny regerings tillträde och framläggandet av budgetpropositionen så föreligger det ett speciellt läge.

Thomas Bodström bortser helt från sin egen historia och de socialdemokratiska regeringarna som i fråga om ett antal ärenden av betydligt mindre vikt, skulle jag vilja påpeka, än en hel budgetproposition har valt att helt bortse från Lagrådets synpunkter. Det har säkert funnits goda skäl för det. Det kan jag tänka mig. Men likväl har regeringen valt att inte lyssna på Lagrådet alla dessa gånger. Då fanns inte den situation som beskrevs i förarbetena och som utgör skäl till att man kan göra undantag.

Jag är helt övertygad om att min inställning är mer strikt i enlighet med det regelverk som finns och visar på mer respekt för kammaren och regelverket än vad den socialdemokratiska regeringen tidigare har uppvisat. Och det tycker jag är viktigt eftersom det visar att det är lite nya vindar som blåser också i Sveriges riksdag och i Regeringskansliet.

Anf. 6 THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Nu fick vi faktiskt svar på en fråga, men vi fick inte svar på den fråga som inte gällde något lösryckt citat utan som faktiskt var en rubrik i Anders Borgs egen bok. Men det får vi väl i så fall acceptera. Jag trodde nog att justitieministern skulle ta lite mer bestämt avstånd från det.

Vi fick faktiskt svar på frågan varför man har gjort skillnad på frågan om sänkning av fastighetsskatten och frågan om rattfylleri, och det är därför att tusentals människor under flera år har demonstrerat för en sänkning av fastighetsskatten, därför att de allra rikaste i Sverige har velat bli ännu rikare. Då var det viktigare. Jag trodde faktiskt att jag hörde fel när frågan om rattfylleri – 150 människor dör varje år till följd av det – kallades ett ordinärt lagstiftningsärende. Beatrice Ask tyckte att frågan om fastighetsskatten var så mycket viktigare – hon gjorde den värderingen – än rattfyllerilagen och talade om att det hade varit demonstrationer under flera år. Jag tror inte att vi har hört något liknande uttalande från en justitieminister, att man värderar på det sättet och tycker att man just därför kan strunta i Lagrådet vid det ena tillfället och inte vid det andra.

Det kan naturligtvis också vara på det sättet att man faktiskt tycker att det är så mycket viktigare med sänkningar av fastighetsskatten. Det tycker jag i sig är upprörande.

Men jag har ännu inte fått svar på min inledande fråga. Nu har Beatrice Ask stått här och sagt att det var en så kort budgetprocess – och det är jag fullt medveten om, och det vet nog alla att det var – men det fanns ingenting som hindrade att man inte gjorde en skattesänkning någon annanstans. Det fanns ingenting som hindrade det. Och det bör Beatrice Ask känna till.

Vi behöver inte ha den här uppräkningsen. Det var klart att det skulle komma en budget. Men det fanns ingenting som hindrade att man redan från början hade insett att det var problem med detta och att det inte skulle gå och att man hade lagt det vid sidan om och skjutit på det några månader. Och det fanns absolut inget som hindrade att man därefter, när man hade fått denna mest allvarliga kritik från Lagrådet, också hade sagt:

Nu stoppar vi det här och lägger det vid sidan om. Det hade man alla chanser att göra. Men Beatrice Ask missade den chansen.

Även om man räknar under tolv års tid, så tror jag att Beatrice Ask snart har kommit upp i ett ganska anmärkningsvärt rekord. Och jag tror aldrig att en justitieminister så snabbt har brutit mot grundlagen som Beatrice Ask har gjort.

Prot. 2006/07:26
23 november

*Svar på
interpellationer*

Anf. 7 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Det är starka ord att påstå att jag bryter mot grundlagen. Det är inte sant. Jag har på ett sakligt sätt försökt redovisa bakgrunden, förarbetena och de beslut som har tagits i riksdagen med anledning av att vi lade om budgetordningen och med anledning av de regler som gäller för beredning av ärenden.

Det som jag ytterst också har påvisat är att den särskilda situation som kan komma i fråga för förenklad beredning föreligger när en ny regering har tillträtt efter ett val. Det var något som riksdagen godtog när man lade om budgetordningen och som fortfarande gäller.

Sedan vill jag påpeka för Thomas Bodström att Anders Borgs bok som måste vara ett decennium gammal inte heter något om intellektuellt moras.

Jag vill också hänvisa till att finansministern har svarat på interpellationer om hur han ser på Lagrådet. Om Thomas Bodström vill diskutera fastighetsskattens värde och inriktning, då tycker jag att han ska interpellera finansministern och inte mig. Det finns naturligtvis många frågor att ställa om det. Och det kan väl finnas anledning att reda ut med Thomas Bodström att detta inte handlar om enskilda personer. Detta är något som har engagerat och ifrågasatts av väldigt många människor. Man undrar hur det kan vara så att en del människor nästan får gå från hus och hem därför att regelverket ser ut som det gör.

Jag tror också att det finns anledning att påminna om hur tydligt de fyra allianspartierna i valrörelsen redovisade hur de ville ta sig an arbetet med att försöka få ned fastighetsskatten och så småningom avveckla den. Så det är ju inga nyheter, utan detta har redovisats mycket tydligt. Då är det viktigt att leva upp till väljarnas krav.

Avslutningsvis tror jag också att det är väsentligt att säga att jag ser allvarligt på de synpunkter som kommer från Lagrådet. Det fanns ett skäl till att vi inte kunde be om Lagrådets synpunkter i alla delar denna gång. Men det är den situation som råder efter ett val.

Jag vill också säga att det inte ligger någon värdering i att säga ordinarie lagstiftning. När det gäller en budgetproposition efter ett val är det en annan situation än när det gäller alla de viktiga lagstiftningsåtgärder som riksdagen vidtar. Och man ska passa sig för att värdera frågor. Om riksdagen behöver lite mer tid för att bereda en fråga väl så är det ingenting som ska läggas någon till last, att man inte skulle vara intresserad av att lösa mycket allvarliga problem. Det gäller även den proposition som jag drog tillbaka.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2006/07:55 om öppnare redovisning av partibidrag

Anf. 8 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Anders Ygeman har frågat statsministern om han avser att verka för en obligatorisk redovisning i fråga om donationer från privata bidragsgivare.

Interpellationen har överlämnats till mig.

Det finns i dag inte någon lagstiftning om offentlighet för partiers och valkandidaters intäkter. Det är däremot tradition att riksdagspartierna genom ömsesidiga överenskommelser åstadkommer öppenhet om sina intäkter. Den senaste överenskommelsen om redovisning av partiernas intäkter träffades mellan riksdagspartierna i april 2000.

Som Anders Ygeman mycket riktigt påpekar har en särskild utredare – professor Gullan Gidlund – övervägt hur man kan öka allmänhetens insyn i hur de politiska partierna finansierar sin politiska verksamhet och hur de personer som bedriver en personvalskampanj finansierar den. Utredaren föreslog i mars 2004 att allmänhetens insyn ska säkerställas genom lagstiftning (SOU 2004:22). Betänkandet har remissbehandlats. Många remissinstanser var positiva till utredningens förslag om lagstiftning. Flera rättsvårdande myndigheter var dock tveksamma till dels förslaget överensstämmelse med föreningsfriheten (2 kap. 14 § regeringsformen), dels förenligheten med förbudet mot åsiktsregistrering (2 kap. 3 § regeringsformen).

Anledningen till att det i Sverige inte har införts någon lagstiftning om insyn i partiers och valkandidaters intäkter är att partierna anses ha en så viktig och unik roll i vårt demokratiska samhälle att de inte ska vara föremål för kontroll eller inblandning från statsmakternas sida.

För att säkerställa öppenhet om finansieringen har riksdagspartierna sedan lång tid på frivillig grund redovisat sina intäkter. Jag anser att denna ordning i allt väsentligt har fungerat väl. Önskemål om ytterligare konkretiseringar av redovisningen bör också bygga på överenskommelser partierna emellan.

Jag är tveksam till en lagreglering av det slag som föreslogs i Gullan Gidlunds betänkande. Skälet till det är de invändningar som framförts från flera remissinstanser om förenligheten med grundläggande fri- och rättigheter i regeringsformen. Dessutom är det så att även om man skulle införa lagstiftning, finns det mycket som talar för att man ändå inte skulle uppnå någon mer detaljerad redovisning än vad som kan åstadkommas på frivillig väg.

Anf. 9 ANDERS YGEMAN (s):

Fru talman! Tack, justitieministern för svaret! Jag blir ändå lite förundrad. Tycker Beatrice Ask alltså att det här är en god ordning, att det fungerar väl? Bland justitieministerns regeringskamrater växer ju oron för hur det här systemet fungerar. Folkpartiets partisekreterare har i tv krävt en ändring, och Centerpartiet har krävt ändringar. I princip alla partier utom Moderaterna vill att det ska lagregleras i den här frågan.

När justitieministern säger att det är en väl fungerande ordning att ha frivilliga överenskommelser betyder det att ett enda parti, nämligen det

enda partiet som är beroende av storföretag och stora privata finansiärer, kan blockera öppenheten kring partibidragen.

Den hemliga insamlingsstiftelsen Tornet gav förra året 11 miljoner kronor till Moderaterna och deras valkampanj. Jag antar att beloppet är större i år. Totalt var det förra året över 17 miljoner kronor som kom från företag. Jag utgår från att de här privatpersonerna och de här företagen kräver någon form av motprestation för sin gåva.

De som är med och bidrar med 11 miljoner till Tornet får komma hit till riksdagen och i riksdagens lokaler träffa partiledaren och numera statsministern Fredrik Reinfeldt och andra ledande moderata politiker för att få inflytande över den moderata politiken. Det är alltså ett sätt för den i samhället som har mycket pengar eller som har ett stort företag att betala för inflytande när det gäller sådant som sedan Beatrice Ask och Fredrik Reinfeldt ska verkställa.

Det är till och med så att bara bidragen från stiftelsen Tornet utgör dubbelt så mycket som intäkterna från medlemsavgifter – det normala inflytandet i ett demokratiskt parti.

Man kan naturligtvis fråga varför Tornet inte nämns i den moderata årsredovisningen när det är fråga om en av Moderaternas viktigaste intäktskällor. Man kan fundera över den argumentation som justitieministern för fram, alltså att en lagreglering av sättet att samla in pengar skulle strida mot föreningsfriheten och åsiktsfriheten. En reglering här finns i de flesta andra länder. Menar justitieministern att man exempelvis i USA inte har åsiktsfrihet och föreningsfrihet eftersom de har kontrollera av den här typen? Det är i så fall ett ganska anmärkningsvärt påstående.

Återigen vill jag fråga justitieministern om hon tycker att de länder som har den typ av kontrollagstiftning som hon vänder sig mot inte har åsiktsfrihet och inte har föreningsfrihet. Det måste ju bli slutsatsen av det här resonemanget. Och tycker justitieministern att det är rimligt att det enda partiet som har gjort sig beroende av storföretag och miljonärer för att bedriva sin valrörelse ska kunna blockera alla andra partiers krav på öppenhet?

Anf. 10 CARL B HAMILTON (fp):

Fru talman! Tack för svaret, Beatrice Ask! Beatrice Ask och jag brukar tycka ganska lika, men den här gången gör vi inte det.

Det finns många goda skäl för en rättsreglering av partifinansieringen. Det finns en sådan i de andra nordiska länderna som har ungefär samma politiska kultur och historia som vi. Rättsreglering finns i alla Europas länder utom Malta, San Marino, Schweiz och Sverige. Sverige är ett undantagsland just när det gäller öppenhet och regler på detta område. Naturligtvis strider detta mot det som svenska partier, regeringar, medier etcetera brukar hävda inom landet och utom landet, nämligen den svenska offentlighetsprincipen. Det är andan i principen som jag tar fasta på.

Detta ligger, som sagt, väldigt väl i linje med det förslag som Gullan Gidlunds utredning hade häromåret, alltså att man skulle införa en rättslig reglering av det slag som finns i Norge och Danmark.

Jag tycker också att det är fel att, som Beatrice Ask säger, den här ordningen i allt väsentligt fungerat väl. Det har den inte alls gjort!

Prot. 2006/07:26
23 november

*Svar på
interpellationer*

Jag har vid tre olika val – vid två riksdagsval och ett EU-parlamentsval – försökt att ta reda på hur mycket Landsorganisationen centralt, på förbunds nivå och regionalt ger till Socialdemokraterna, regeringspartiet. Det har jag inte lyckats med därför att facket vägrar att ge offentlighet åt sitt stöd till Socialdemokraterna. Det gäller det senaste valet och åtta av 15 LO-förbund och nästan alla lokalavdelningar. Man vägrar att svara på en enkät från riksdagens utredningstjänst, trots upprepade förfrågningar. Detta står naturligtvis i bjärt kontrast till offentlighetsprincipens förhållningssätt som annars regelmässigt brukar hållas.

Jag vill också peka på att den negativa föreningsfriheten kränks av nuvarande ordning i Sverige. Om du är medlem i Landsorganisationen och inte sympatiserar med och inte röstar på Socialdemokraterna, vilket gäller 40–45 % av LO:s medlemmar, är du nämligen ändå tvungen att bidra till Socialdemokraternas kassa via din medlemsavgift till LO.

Det Anders Ygeman här sade var väldigt intressant, nämligen att om bidragsgivare finnes – nu återger jag vad som sagts – förutsätter det att den som givit bidrag kräver en motprestation för sin gåva. Ja, det är väl det vi ser här med LO:s vetorätt beträffande arbetsrätten och andra saker. Jag ska dock inte ta upp den tråden just nu, utan jag ska hålla mig till Beatrice Ask.

Jag tror alltså att det är otroligt viktigt här att understryka att det är av grundläggande betydelse för det politiska systemets legitimitet att man har en rättslig reglering och att man inte är beroende av partier och kandidaters inställning. Jag tänker på frivilligheten. Det här talar emot frivilliga överenskommelser. Legitimiteten i den nuvarande ordningen finns inte. Människor känner inte till den här ordningen. De vet inte att den finns. Enligt en Sifundersökning som utredningen i fråga gjort var det bara 11 % som kände till den här överenskommelsen. Uppemot 48 %, om jag minns rätt, trodde inte att det fanns en sådan här överenskommelse.

I andra länder har man infört detta delvis utifrån dåliga erfarenheter – korruption i vid mening har inträffat. Jag tycker inte att vi ska vänta på en sådan händelse i Sverige, utan vi ska gå före. Då gäller det inte korruption i grov mening – att någon överlämnar en väska med sedlar till någon annan, till en politiker – utan det finns mycket mer sofistikerade problem i sammanhanget.

Jag återkommer med ytterligare synpunkter och en fråga avslutningsvis.

Anf. 11 HANS WALLMARK (m):

Fru talman! Jag tycker att det i allt väsentligt är ett alldeles utmärkt svar som justitieministern har avgett på interpellationen. Justitieministern har tillsammans med mig och några till förmånen att sitta i Moderaternas partistyrelse. Det kan nämnas att de bidrag som vi får in från externa bidragsgivare redovisas i klump. Sedan brukar partisekreterarna från de olika partierna, alltså inte bara från vårt utan också från de andra partierna, mötas. Man utbyter erfarenheter av varandras räkenskaper för att på det sättet ha en öppenhet. Jag tycker att det är en bra modell och en långt mycket bättre modell än någon form av lagstiftning.

Det argument för lagstiftning som skulle kunna framföras är att det skulle kunna finnas någon form av samband mellan att man ger pengar och att man på det sättet avkräver någon form av motprestation från sina politiska företrädare, från de partier man ger pengar till.

Man kan väl säga att de som för fram önskemålet om lagreglering – såsom justitieministern tar upp i sitt svar – kan bygga på att man genom sig själv känner andra. De som argumenterar för att det föreligger en motprestation och därför kräver avreglering reflekterar kanske utifrån att man genom sig själv känner andra.

Om justitieministern skulle tvingas frågå det kloka svar hon har gett på interpellationen och börja fundera på någon form av reglering tror jag att det vid den tidpunkten i så fall är oerhört viktigt att inte bara följa strömmarna av rena pengar som går från donatorer, givare, eventuellt till partier utan framför allt följer de stora strömmar som i dag finns i Sverige när det gäller *soft money*, mjuka pengar, samt tjänster och gentjänster liksom ombudsmän som ställer upp för partier och ombudsmannalokaler som förvandlas till partiexpeditioner hundra dagar före ett val.

Om det är så att detta ska lagregleras och om det är så att detta ska detaljstyras gäller det alltså att inte bara följa rena pengar från givare till partier, utan framför allt gäller det att följa flödet av tjänster och fackliga organisationer som omvandlas till partipolitiska budbärare hundra dagar före ett val. Det är, tror jag, en klok väg för justitieministern om hon skulle tvingas förändra det svar som hon nu har avgett.

Anf. 12 THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Jag tror att det är viktigt att påpeka att det är självklart att det stöd som kommer från LO till Socialdemokraterna redovisas av varje förbund. Det är bara att ta del av det när man vill ha de uppgifterna. Det är helt offentligt, och det borde man kanske känna till som riksdagsledamot.

Däremot vet vi ingenting om de pengar som kommer till Moderaterna. Det är någonting som förekommer i nästan samtliga länder att högerpartier får pengar av de mest rika och att förmögna personer ger pengar till högerpartierna. Det är inget undantag med de svenska Moderaterna. Det är ett högerparti som andra högerpartier. Det som skiljer dem åt är just det som Carl B Hamilton säger, nämligen att det inte redovisas öppet.

Det handlar inte om några principer, Beatrice Ask, utan det handlar om att man vill fortsätta att få in en massa pengar samtidigt som man inte redovisar det öppet. Är man ett parti som talar för öppenhet är det väldigt enkelt att ansluta sig till samtliga andra partier och genomföra det som behövs, nämligen att se till att väljarna klart och tydligt kan ta ställning till om det här på ett eller annat sätt kan påverka. Det är en väldigt enkel ordning som sex av sju partier står bakom. Det är ingen slump att det parti som motsätter sig det är just det högerparti som vi har och som får de största gåvorna. Det är därför – säg ingenting annat, Beatrice Ask, det är ingen som tror på det du säger. Säg i stället ärligt: Vi vill ha de här pengarna, vi tycker att det är en fördel för oss att vi får från dem som är de mest förmögna i Sverige, liksom i andra länder, och det tycker vi är bra. Då skulle vi kanske få lite större respekt för ditt ställningstagande.

När man nu dessutom utger sig för att vara ett arbetarparti, vilket i och för sig väckt viss munterhet särskilt under de senaste veckorna, tror jag att det vore ännu viktigare att man faktiskt öppet redovisar det som kommer från enstaka miljonärer och från olika håll men som allmänheten inte får reda på i valrörelsen. Jag hoppas att Beatrice Ask tar sitt förnuft till fänga och ändrar sin inställning, som hon naturligtvis har med sig på beställning från Fredrik Reinfeldt och andra i den moderata partiledningen, och som justitieminister ser fördelarna med öppenhet, tar initiativ till och genomför de förändringar som behövs. Det vore väldigt trevligt att få ett klargörande här och nu.

Anf. 13 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Först vill säga att det är riktigt att vi har lite olika uppfattningar och syn på detta med bidrag till partiernas verksamhet. Mitt interpellationssvar är ett svar från den alliansregering jag sitter i. Det är en uppfattning som vi är överens om vad gäller nuläget och hur vi ska hantera frågorna.

Jag vill också påpeka för Anders Ygeman att Moderaterna inte tar emot bidrag från juridiska personer. Kom inte med sådana slängiga formuleringar om företag och annat.

Vad gäller Thomas Bodströms invändning att det naturligtvis är rika människor som fritt måste kunna skänka pengar vill jag säga så här. Vad jag försökte lyfta fram var en synpunkt som jag inte har hittat på själv utan som universitetet i Uppsala och i Stockholm med flera har lämnat, nämligen att föreningsfrihet och åsiktsfrihet är viktiga. Det är väsentligt att medborgare som arbetat hårt, skattat sina pengar faktiskt utan att berätta vem de röstar på kan bidra ekonomiskt till partier. Det är inte de stora givarna som är de väsentliga, utan det är de många små. Nivån på bidragen till vårt parti ligger ungefär i nivå med en ordinär kollekt. Det handlar alltså om 100 kr eller så där. Det handlar inte om stora summor. Sådana människor finns det väldigt få av. Det finns många vanliga hederliga medborgare i det här landet som på något sätt vill bidra till verksamheten, som kanske inte kan ställa upp själva och som skänker en slant till ett parti. Jag tycker ändå att man bör lyssna på dem som säger: Är det rimligt att man, om man lämnat ett bidrag till ett politiskt parti på det sättet, måste redovisa att man har gjort det?

Det här är snårigt, och det är viktigt, och det är det därför som man får ha viss omsorg om redovisningen. Men jag delar den uppfattning som Hans Wallmark framförde, att man känner igen andra genom sig själv och att det är tjänster och gentjänster.

Jag är glad över att Carl B Hamilton har lagt ned ett visst arbete på att synliggöra att Socialdemokraterna inte bygger verksamhet på att medborgare frivilligt bidrar ekonomiskt utan på att de fackliga organisationerna, både genom en egen valbudget, till exempel LO:s 20 miljoner, och stora gåvor på över 60 miljoner och gratisarbete som kan motsvara precis hur mycket som helst, tvingas betala till socialdemokratiska valkampanjer vare sig de vill eller inte och oavsett vem man röstar på. Det är ganska illa ur principiell synvinkel, som jag ser det.

Thomas Bodström och jag hade en nyss en debatt om Lagrådet och grundlagar. Det kan väl inte vara så att det är Thomas Bodströms uppfattning att han nödvändigtvis måste veta namnet på varenda person i det

här landet som är beredd att lägga en slant på Moderaterna. Då är ju inte rösthemlighet och åsiktsfrihet särskilt mycket värt. Det finns allvarliga principiella skäl till att skydda medborgarnas fri- och rättigheter. Det måste man ta i beaktande. Då kommer jag till mitt svar där jag säger att vi genom frivilliga överenskommelser – jag tror att vi alla är intresserade av öppenhet, för medborgarna vill veta hur detta fungerar – försöker hitta vägar så att vi kan redovisa hur vi finansierar valkampanjer och verksamhet. Jag tycker att det där systemet fungerar väl. Jag tror att det är den vägen man ska bygga vidare på. Det är inte säkert att man genom en lagreglering får mer öppenhet och bättre redovisning. Tvärtom finns det ibland skäl att anta att det mer ger utrymme för fiktiva konstruktioner, för då kan man luta sig mot lagen, medan frivilligheten hela tiden ställs under allmänhetens ljuslyktor.

Prot. 2006/07:26
23 november

*Svar på
interpellationer*

Anf. 14 ANDERS YGEMAN (s):

Fru talman! Först några allmänna reflexioner. Det är inte bara i partivalen det här är viktigt även om det är den fråga som vi främst diskuterar nu. I EMU-omröstningen mottog den ena sidan en enorm mängd medel från privata och juridiska personer som inte redovisades någonstans. Man kan tänka sig andra sådana politiska situationer där det blir David mot Goliat och där vi som medborgare inte vet vilka intressen det är som drivs och vilka ekonomiska intressen som står bakom. Det är något slags innehållsförteckning eller VDN-deklaration som behövs.

Carl B Hamilton har fel om de socialdemokratiska bidragen – vi redovisar öppet varje krona vi får till vårt parti. Vi är lite brända av modellen av partisekreterarsamtal, som Hans Wallmark tar upp. Folkpartiet kallade till sådana partisekreterarsamtal för att reda ut allt som kunde vara om mejl och datorer i valrörelsen tre dagar efter det att Folkpartiets partisekreterare hade fått vetskap om att Folkpartiet regelmässigt hade brutit sig in i våra datorsystem. Då blir det lite märkligt att det ska vara modellen. Ni sitter här och tiger, och så ska vi lita på att nästa gång en moderat eller folkpartistisk partisekreterare kommer hit ska han eller hon plötsligt säga sanningen. Det är inte särskilt trovärdigt.

Beatrice Ask säger att det är en god ordning och att ni redovisar öppet. Jag håller i min hand Moderaternas årsredovisning. Här står inte en bokstav om er hemliga insamlingsstiftelse Tornet som har bidragit med 11 miljoner kronor. Om öppenheten är så god, varför vågar ni inte öppet redovisa de bidrag ni får?

Beatrice Ask säger att ert parti inte tar emot några bidrag från juridiska personer. Tidningen Expressen har granskat detta och kommit fram till att ni under den senaste tioårsperioden har fått närmare 60 miljoner kronor från företag och organisationer. Så sent som 1998 mottog Moderaterna 17 miljoner kronor i täckta bidrag från organisationer och företag.

Sedan säger Beatrice Ask att det är små belopp, det handlar om saker som motsvarar en vanlig kollekt. I samma Expressenartikel träder ett antal personer fram och säger att de har gett hundratusentals kronor till Moderaternas hemliga insamlingsstiftelse. Är det att betrakta som normalbelopp i en kollekt, och i så fall, i vilken kyrka brukar Beatrice Ask ge sin kollekt?

Sammanfattningsvis vill jag säga att alla länder har den här redovisningen. Det är bara ett parti som blockerar att vi ska ha denna öppna de-

mokratiska redovisning i Sverige, och det är Moderaterna. De redovisar inte detta öppet i sin årsredovisning och de ljugar om de bidrag som de har fått. Jag hoppas att alliansregeringens uppfattning i framtiden kommer att komma närmare den som Folkpartiet och dess partisekreterare Erik Ullenhag har redovisat. Då kan vi komma överens här i kammaren – alla partier – om att öppet redovisa de intäkter vi får från privatpersoner och företag.

Anf. 15 CARL B HAMILTON (fp):

Fru talman! Det är ett skämt att höra talet om att LO talar om hur mycket man ger. 8 av 15 LO-förbund vägrar ju att svara på enkäten från riksdagens utredningstjänst.

Låt mig citera Livsmedelsarbetarförbundet: ”Vi kan inte se någon orsak till att besvara frågor från riksdagen, varför vi inte har för avsikt att skicka någon redogörelse.”

Så är det med det. Detta är själva problemet. Det är så sant när jag säger att detta inte har fungerat väl. Hemlighetsmakeriet har funnits och finns alltså.

De problem som remissinstanserna pekar på, Beatrice Ask, har lösts i andra länder i vår närhet som har samma politiska kultur, uppbyggnad etcetera som vi har. Om de har lyckats lösa det så kan vi göra det också. Jag tycker inte att justitieministern ska göra som hon gör implicit här när hon säger detta. Effekten av hennes svar är ju att remissinstanserna har rätt och utredningen har fel. Här står två analyser mot varandra, och det går inte att avspisa utredningen – den anser sig ju ha löst problemen – med att säga att Uppsala universitet och något annat universitet har haft invändningar. Man måste gå vidare.

Sedan har vi den negativa föreningsfriheten. Om man nu diskuterar föreningsfrihet så måste man ta upp den frågan också. När jag har hållit på med detta har jag så många gånger fått mejl och brev från enskilda LO-medlemmar. De känner sig kränkta, förbigångna och trakasserade på sin arbetsplats därför att arbetskamraterna som sitter i LO-klubben inte tar sig an deras problem eftersom de har redovisat en annan uppfattning.

Avslutningsvis – eftersom jag bara har några sekunders talartid kvar – skulle jag bara vilja be justitieministern att åtminstone skicka denna fråga till Grundlagsberedningen och be den komma med ett förslag i god tid före valet 2010.

Anf. 16 HANS WALLMARK (m):

Fru talman! Bara för att det ska råda klarhet har jag just försökt visa ledamoten Ygeman var den här typen av intäkter finns i Moderaternas årsredovisning. Den ligger under övriga intäkter, och det gäller resultatet av medlemsinsamlingar på olika sätt. I den senaste årsredovisningen du hade var det upptaget till ungefär 35 miljoner.

Moderaterna i Ängelholm har en ganska stor spargris från Sparbanken Gripen som står i vår föreningslokal. Där kan medlemmar lägga ned olika former av bidrag. Det brukar inte bli så många hundralappar. Men vi kontrollerar inte vilka som lägger i pengar där, och därför kan det också bli svårt för er att få en redovisning av exakt vem som har gett vad i spargrisen.

Jag känner inte Socialdemokraterna, men jag känner Moderaterna ganska väl. Jag önskar att det som många påstår skulle vara sant, nämligen att det kommer stora, väldiga intäkter utifrån in till vårt parti. Om det hade varit sant så hade vi haft ett mycket enklare och roligare arbete i partistyrelsen de föregående åren än vad vi har haft när det gäller vår egen ekonomi.

Tyvärr stämmer inte detta. Det är precis som Beatrice Ask säger, och det är också motiveringen till att man inte ska reglera detta: Det är många små bidrag. I och för sig finns det också bidrag på lite högre nivåer, men många som ger pengar till sitt parti ger några hundralappar – kanske någon tusenlapp. Det tycker jag är bra. Jag tycker att det är bra att vi som enskilda individer hjälper och stöder våra partier oavsett om det handlar om Moderaterna eller Socialdemokraterna.

Jag tycker att frågeställningen ger uttryck för ett förakt för detta enskilda engagemang. Just därför tycker jag inte att frågan ska regleras. Det ska vara på den linje som Beatrice Ask ger uttryck för i sitt svar till frågeställaren.

Jag tror att frivillighet är mycket bättre än reglering. Men om man nu ska reglera så är det viktigt att man inte bara gör som Ygeman säger – att man har kontroll över varje krona som kommer in till socialdemokratin – utan att man också tar de mjuka pengarna, tjänsterna och ombudsmännen. Det gäller alla de personer som utifrån kommer in i partierna och ställer upp varje gång det är hundra dagar kvar till valet.

Anf. 17 THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Ni märkte väl – det var ganska intressant – att Beatrice Ask sade att de är överens om detta i allianspartierna i regeringen. Det är väl ingen som har missat, Beatrice Ask, att det är en moderatledd regering totalt och att vi har tre lydpartier som inte får något som helst gehör ens när deras egna talesmän säger detta. Det faktum att Moderaterna styr helt och hållet behöver du inte påminna oss om. Vi har hört att det är sex av sju partier som är emot – alltså också Folkpartiet, Centern och Kristdemokraterna. Att de som tycker att det är så kul att få vara med i regeringen sedan blint accepterar det som Moderaterna föreslår behöver du inte plåga övriga borgerliga ledamöter med här inne. Det känner de väl till redan.

Du talar om föreningsfriheten, och det tycker jag också är intressant. Du säger att om vi inför det här så bryter vi mot föreningsfriheten och rösträtten. Det skulle innebära att Norge, Finland, Danmark, Tyskland, Frankrike och Storbritannien gör det. Alla de länderna bryter alltså mot det. Det är ganska magstartat av en svensk justitieminister, som i och för sig är en utmärkt skolpolitiker men som faktiskt inte har någon juridisk kunskap, att fullständigt döma ut alla de här ländernas juridiska kunskap om vad man har kommit fram till i föreningsfriheten, som är reglerad i Europakommissionen. De har haft fullständigt fel allihopa, säger skolpolitiker Beatrice Ask. Det är ganska fantastiskt.

Nästa anmärkningsvärda påstående är att det handlar om hundralappar. Det gör det inte. Det handlar om miljoner från förmögna människor, och det vet Beatrice Ask. Alla andra vet också att det är det som det handlar om.

Hur mycket ni än försöker lägga över ansvaret är det ändå ett faktum som gäller: Vi är för en reglering. Ni är emot. Vi redovisar öppet våra bidrag. Ni gör det inte.

Säg nu i ditt sista anförande att ni i alla fall kan vara beredda att diskutera en förändring i framtiden! Då gör du åtminstone dina borgerliga kamrater här i salen glada.

Anf. 18 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! För det första vill jag påpeka att Moderaterna inte har varit ensamma om att ha invändningar.

För det andra vill jag påpeka att jag har stor respekt för andra länders lagstiftning. Det är riktigt att det finns lagregleringar i andra länder. Men Thomas Bodström som är så otroligt bevandrad i juridiska frågor borde känna till att i Sverige använder vi den svenska grundlagen som utgångspunkt. Den är inte likadan i alla lägen.

Därför är det på det enkla sättet att när man har tittat på frågan så har de remissinstanser som jag tycker är tunga – det handlar om Uppsala universitet, Stockholms universitet, Lunds universitet, Göteborgs universitet och Svea hovrätt till exempel – ifrågasatt utredningsförslaget och om det är förenligt med den svenska regeringsformen. De har sagt att det framför allt i två avseenden föreligger problem. Det ena gäller förbudet mot åsiktsregistrering och det andra gäller föreningsfriheten.

Jag vill påpeka att enligt regeringsformen får man inte ha en anteckning om en medborgare i Sverige i ett allmänt register när det gäller hans eller hennes politiska åskådning. Eftersom ett förslag av det slag som vi har sett skulle innebära att en givares namn skulle tas in i partiernas lagstadgade redovisningar menar remissinstanserna att detta strider mot förbudet mot åsiktsregistrering. Det kanske är okunnigt av mig att påpeka detta i kammaren, men jag tycker ändå att det är synpunkter på utredningen som har kommit fram och som man ska ta i beaktande.

Jag är väl medveten om att det finns lagstiftning i andra länder. Låt mig ta USA som exempel. Det är inte tvärsäkert, åtminstone enligt min bedömning, att lagregleringen i USA har inneburit att det saknas problem. Tvärtom är det väl alldeles uppenbart att det finns kryphål, att man hittar undantag och att det finns gränsdragningsfall som ställer till en massa oreda. Det beror naturligtvis på USA:s lagstiftning. Den som påstår att en lagreglering är den enda lösningen för att få öppenhet när det gäller hur partierna finansierar sin verksamhet talar inte sant. Jag tycker att man ska kunna diskutera det i en så här pass viktig fråga.

Jag vill återigen säga att det inte finns några företagsbidrag. Jag tycker att detta är direkt oförskämt. Jag skulle aldrig kunna säga att någon står i kammarens talarstol och ljuger. Mig veterligen har jag heller aldrig påstått det.

Vi moderater tar inte emot bidrag från juridiska personer. Däremot säljer vi annonser i tidningar och gör en del andra sådana saker till skillnad från Socialdemokraterna som smart nog finansierar en väldigt stor del av sin ekonomi genom spelverksamhet, lotteriverksamhet, där medborgarna oftast inte vet vad de betalar till. Där drar man in otroligt stora summor på att människor spelar bort sina pengar. Det kan man också se moral i om man vill.

Sammantaget tycker jag fortfarande att det finns invändningar mot en lagreglering. Jag är inte övertygad om att en lagreglering är en lösning för att få ökad öppenhet i detta. Jag tycker att det också är typiskt att man ser problemen med privata människors skattade pengar som de frivilligt lämnar till en organisation.

Jag noterade att Anders Ygeman nu gick längre än i interpellationen och började tala om andra organisationer än partierna. Det tycker jag är en väldigt intressant framtidsfråga. Vill Socialdemokraterna detaljreglera alla föreningars och organisationers ekonomi på det här sättet? Då har vi fått en ännu större fråga som antagligen inkräktar ännu mer på föreningsfriheten. Det var precis det som sades.

Jag tror att vi ska vara väldigt rädda om föreningsfrihet och åsiktsfrihet och väldigt noga med hur vi hanterar dem. Jag tycker att det är viktigt att partisekreterare och partiorganisationer tillsammans i ordning och frivilligt ser till att man redovisar inkomster och annat. Det är inte enbart genom årsredovisning som man redovisar pengar, och det trodde jag att Thomas Bodström kände till.

Anf. 19 ANDERS YGEMAN (s):

Fru talman! Låt oss börja med föreningsfriheten. Den slås fast i Europakonventionen och är lika för de europeiska länderna. Det är ingen skillnad på den föreningsfrihet man har i Norge. Jag tycker att det är lite fräckt att påstå att exempelvis Carl B Hamilton, Folkpartiet eller Centerpartiet skulle vilja hota föreningsfriheten i Sverige bara för de vill ha en kontroll av Moderaternas bidrag. Det är ett fräckt påstående.

Jag kallade justitieministern för lögnare, och det gjorde jag på grund av den rapportering som varit i TV 4 och tidningen Expressen. Där har person efter person som ger pengar till Moderaterna trätt fram. Peter Liljeström, företaget Caligraf, berättar att företagets omfattande annonsering varit ett förtäckt partistöd. Man skapar alltså förtäckta organisationer och hemliga stiftelser som inte tas upp i årsredovisningen och inte nämns på Moderaternas hemsida, som inte har någon egen hemsida, som inte har något telefonnummer och där man inte på något sätt kan utöva oberoende kontroll. Det är samma sak med tidningen Medborgaren. De som ger pengar, 100 000-tals kronor, inte mer än en genomsnittlig kollekt, säger Beatrice Ask, uppfattar att de ger partistöd. Om givarna inte har förstått vad de gör, är vi alldeles säkra på att det är Moderaterna som inte har förstått det här? Eller kan det vara så enkelt att ni inte vågar stå för de pengar ni får i bidrag?

Tidningen Expressen har konstaterat att det är 60 miljoner kronor som Moderaterna har tagit emot från juridiska personer. Någon måste ljuga, antingen tidningen Expressen eller Beatrice Ask.

Jag skulle önska att Beatrice Ask i alla fall kunde visa lite ödmjukhet och säga att hon ser inskränkningar i föreningsfriheten. Men hur ska vi bereda det här vidare? Hur ska vi kunna få ett öppet system som kan leva upp till de krav vi har på rättssäkerhet så att vi i fortsättningen inte ska behöva ha sådana här debatter utan kan se de svenska partistöden redovisas öppet och offentligt?

Prot. 2006/07:26
23 november

Svar på
interpellationer

Anf. 20 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Jag hoppas verkligen att den här diskussionen fortsätter även efter den här slutrepliken.

När det gäller föreningsfriheten och Europakonventionen vill jag säga att utöver de europeiska reglerna finns ju också nationella regler som man kan behöva ta hänsyn till och som påverkar det hela.

Jag noterar också den intressanta synpunkten att sanningssägare i Anders Ygemans värld är tidningen Expressen. Expressen anses veta mer om allt än den redovisning partierna ger. Det tycker jag är en intressant ståndpunkt. Nästa gång de skriver om Socialdemokraterna ska jag tänka på att det är där man får veta vad som egentligen gäller. Jag tror att man ska vara lite försiktig med det.

Jag har den inställningen att öppenhet är viktigt. Jag tycker också att det är viktigt att människor kan engagera sig politiskt och har möjlighet att bidra till politiskt arbete genom att själva vara med men också genom att skänka en slant. Framför allt tycker jag att det är riktigt att man kan ta egna skattade pengar och bidra till en förening av något slag och på det sättet hjälpa till med verksamheten. Jag skulle faktiskt vara väldigt glad om flera ville skänka pengar till Moderaterna, Socialdemokraterna, Folkpartiet eller Kristdemokraterna. Jag tror att det vore bra om våra partier finansierades mer av människor som med beskattade pengar frivilligt bidrar till det hela. Nu är det dessvärre så att Moderaterna, Socialdemokraterna och de andra partierna är väldigt beroende av statliga bidrag där medborgarna inte har haft så särskilt mycket att säga till om när det gäller vad de är beredda att stödja eller inte mer än genom de allmänna valen.

Jag skulle önska att vi hittade en ordning där flera, utan att riskera att få en partistämpel, kunde lägga pengar frivilligt till partiorganisationerna. Det tycker jag att man ska ha med sig när man diskuterar de här frågorna.

Jag har respekt för att andra länder har lagreglering, men jag konstaterar att det inte har varit lösningen på problemen. Jag hoppas verkligen att partierna, inte minst på frivillig väg, diskuterar formerna för redovisning framöver och hur vi på ett bra sätt ska visa medborgarna hur vi finansierar partiverksamheten.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2006/07:76 om rättshjälp för svenska medborgare utomlands

Anf. 21 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Maryam Yazdanfar har – mot bakgrund av ett enskilt fall – frågat mig vad jag avser att vidta för åtgärder för att förstärka rättshjälp för svenska medborgare som behöver hjälp utomlands.

Jag har i går besvarat frågorna 2006/07:131 av Jan Ertsborn och 2006/07:164 av Désirée Pethrus Engström i liknande eller samma enskilda fall.

Jag vill inledningsvis understryka att frågorna om att bekämpa hedersrelaterat våld och ge stöd åt dem som utsätts för sådant våld är högt prioriterade för regeringen. Frågorna är komplexa, inte minst i juridiskt hänseende, och ställer nya krav på myndigheterna. Det är viktigt att kun-

skaperna hos polis och andra myndigheter ökar så att rätt insatser kan sättas in i tid. Hotade kvinnor ska skyddas. Utsatta kvinnors ekonomiska trygghet ska säkras.

Lagstiftningen om rättshjälp ger visst utrymme att bevilja den rättsökande rättshjälp i en angelägenhet som ska behandlas utomlands. Detta gäller särskilt när angelägenheten avser ett sexualbrott, men även i andra fall kan rättshjälp beviljas om det finns särskilda skäl för det. Som bekant har också Rättshjälpsmyndigheten numera beviljat den rättsökande rättshjälp i det fall som Maryam Yazdanfar nämner.

Det är viktigt att rättshjälpssystemet är ändamålsenligt utformat. Jag kommer noga att följa utvecklingen på detta område.

Anf. 22 MARYAM YAZDANFAR (s):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka justitieministern för svaret. Tyvärr tycker jag att det var lite för otydligt. Jag skulle gärna vilja att Beatrice Ask förklarar detta närmare. Det handlar dels om vad regeringen tänker göra för att bekämpa den hedersrelaterade brottsligheten, dels om vad brottsoffer som har blivit utsatta för hedersrelaterat våld utomlands kan räkna med att få för stöd från Sverige.

I både regeringsförklaringen och den borgerliga budgeten finns skrivningar om att bekämpa det hedersrelaterade våldet. Nu skriver även Beatrice Ask om detta i det här interpellationssvaret, dock i mycket allmänna ordalag.

Jag undrar när justitieministern tänker konkretisera sig. Exakt vad vill och tänker regeringen göra för att motverka orsakerna till och konsekvenserna av det hedersrelaterade våldet?

Vi socialdemokrater föreslår exempelvis i vårt budgetförslag ett steg på vägen. Det är att inrätta en central funktion inom polisen som tar sig an, samordnar och utvecklar polisens arbete mot hedersrelaterat våld.

Låt mig sedan återgå till min ursprungliga frågeställning. Det är precis som Beatrice Ask säger att rättshjälp kan ges till svenska medborgare som utsatts för sexualbrott i utlandet eller om andra särskilda skäl föreligger.

Jag ser med glädje att Tugba Tunc sedan interpellationen ställts beviljats rättshjälp av Rättshjälpsnämnden. Jag är medveten om att justitieministern inte kan uttala sig i det enskilda fallet, men jag undrar om Tugba Tuncs fall kan ses som prejudicerande och om brottsoffer som blivit utsatta för hedersrelaterat våld i framtiden kan räkna med att få rättshjälp. Jag undrar också vilka skäl som justitieministern anser vara tillräckliga för att svenska medborgare ska få rättshjälp utomlands.

Anf. 23 JAN ERTSBORN (fp):

Fru talman! Jag vill inledningsvis tacka justitieministern för det svar som vi har fått på interpellationen och även på den skriftliga fråga som jag skrivit med i princip samma innehåll. Det känns också väldigt tillfredsställande att det fanns utrymme i den gällande lagstiftningen för Rättshjälpsmyndigheten att göra en omprövning för att lösa just det aktuella fall som har gjort att vi står här i dag och diskuterar rättshjälp för svenska medborgare utomlands.

Jag anmälde mig till den här debatten därför att jag skulle vilja skicka med lite grann till justitieministern. Jag förstår att om man har varit mi-

Prot. 2006/07:26
23 november

*Svar på
interpellationer*

nister i mindre än två månader så kan man inte säga alltför mycket i de olika ärenden som dyker upp, men det räcker nog inte för justitieministern att följa utvecklingen, utan det krävs lite åtgärder.

För min del tycker jag att vi har en olycklig konstruktion i lagstiftningen då vi har plockat ut sexualbrotten speciellt och kan tänka oss att ge rättshjälp där. Jag tror och tycker att den här lagstiftningen borde vara uppbyggd kring brottets svårighetsgrad i stället för att man pekar ut en viss typ av brott. Det aktuella fallet visar väl också att det hade varit en bra lösning lagstiftningstekniskt. Jag hoppas att man kan göra de förändringarna.

Sedan är det väl också så att hela vårt rättshjälpssystem behöver ses över, inte bara när det gäller saker och ting som händer utomlands. Det är mycket angeläget när det gäller brott som begås utomlands, naturligtvis, eftersom det blir allt vanligare och vi har väldigt mycket svenska medborgare som bor utomlands mer eller mindre permanent och som reser utomlands.

Min förhoppning och mitt medskick till justitieministern är alltså att det nog faktiskt krävs en översyn av den här lagstiftningen, och det är min förhoppning att en sådan kan komma till stånd.

Anf. 24 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Maryam Yazdanfar kom med en delvis ny fråga genom att hon undrade varför jag var så allmän när det gällde kampen mot hedersrelaterat våld. Skälet är ju att interpellationen gällde just rättshjälp. Men när det gäller hedersrelaterat våld finns det väldigt mycket som behöver göras, och det är väl intressant att Socialdemokraterna motionerat i frågan. Jag ska titta på det.

Det som är bra är att den borgerliga regeringen nu har gjort en kraftsatsning bland annat på polisen som möjliggör ett mer intensivt arbete på många viktiga områden. Det tror jag är viktigt. Sedan får man ta en diskussion om hur vi ska organisera oss och annat.

Det som bekymrar mig mycket när det gäller hedersrelaterat våld är dock inte i första hand polisinsatserna utan faktiskt att det brister i hur andra myndigheter stöttar de unga människor som hamnar i den här situationen och hur vi mer allmänt ska arbeta med frågorna långsiktigt. Jag återkommer gärna och diskuterar hedersrelaterat våld i vid mening.

När det gäller rättshjälpsfrågorna delar jag i huvudsak alla de uppfattningar som Jan Ertsborn gav uttryck för. Det är lite knepigt med det här regelverket där man har ett utrymme för särskilda fall – det är ju bara myndigheten som kan bedöma detta – medan man när det gäller sexualbrott slipper det här med särskilda fall. Det finns väl anledning att fundera över om det är riktigt, och med påpekandet att jag följer utvecklingen ska förstås att jag funderar över det. Jag tycker att det var intressant med det ställningstagande myndigheten gjorde i det här fallet, och det finns anledning att följa detta.

Sedan är det ingen hemlighet att riksdagen har gett regeringen en del uppdrag vad gäller rättshjälpssystemet i andra frågor där vi tvingas titta på vad man kan göra för att detta ska fungera väl och också griper oss an detta med entusiasm. Det är viktigt att människor i besvärliga situationer får stöd och hjälp, och vi ska se vad vi kan göra så långt som det bara

går, men det är också knepiga avvägningar många gånger när det gäller hur det ska se ut.

Det finns också, när det gäller händelser utomlands, en uppdelning. Rättshjälpen är en fråga, men sedan handlar det också om konsulärt bistånd: Vad får man så att säga för hjälp från UD på plats när man har hamnat i en mycket knepig situation? Det är en annan del i frågeställningen. Där har man väl i det fall som togs upp i interpellationen fått en viss del av hjälpen, men även där ser regelverket ut på ett visst sätt.

Jag tror generellt att det är så här, att med en allt rörligare befolkning som reser runt i världen, och med händelser som inträffar lite överallt, så är vi tvingade att nu och då faktiskt diskutera vilket ansvar Sverige kan sägas ha för att hjälpa människor som hamnar i knepiga situationer. När är det den enskildes ansvar att hantera det hela? Framför allt måste vi se till att medborgarna vet om vad som gäller. Sedan ligger det i sakens natur att utvecklingen går snabbt, och det gör att myndigheter och andra som ska fatta beslut i den här typen av frågor inte alltid hinner med eller att praxis inte hinner med. Därför får vi den här typen av fall.

Jag är också väldigt glad över att det ser ut som om det i det här fallet och i en del andra faktiskt fungerar någorlunda väl, eller om jag ska uttrycka mig bättre: enligt de intentioner som funnits från riksdag och andra.

Men som sagt: Det finns ett uppdrag hos regeringen att titta på en del av det här systemet. Det finns anledning att göra det. Det får vi återkomma till. Det var det jag menade med de skrivningar som fanns i mitt svar.

Anf. 25 MARYAM YAZDANFAR (s):

Fru talman! Anledningen till att jag började diskutera hedersrelaterat våld i vid mening var att justitieministern själv diskuterar hedersrelaterat våld i vid mening i sitt interpellationssvar, att Fredrik Reinfeldt tog upp det, i vid mening, liksom våld mot kvinnor, i vid mening, i regeringsförklaringen och att man har gjort det i budgeten. Det tycker jag är jättebra.

Problemet är att kring den här problematiken går det att ha så mycket vida åsikter i vid mening. Det går att tycka att det är synd om människor som utsätts för brott, och det är det. Det går att tycka att de här brotten ska klaras upp, och det tycker vi alla. Men när det dras till sin spets, och när det är dags att i skarpt läge tycka saker och göra saker som gör att situationen för de här unga kvinnorna förbättras, då blir det genast svårare, och det var därför jag var nyfiken på vad justitieministern menade med sina allmänna ordalag.

Jag ställde också en fråga om vad justitieministern anser vara särskilda fall för att få rättshjälp. Jag förstår att justitieministern funderar och tycker att reglerna kring rättshjälp ska ses över, men justitieministern måste ju ändå ha egna tankar om detta. Det tycker jag är viktigt att klargöra, framför allt mot bakgrund av det fall jag beskriver i interpellationen.

Den här unga kvinnan har visat ett enormt starkt mod när det gäller att våga driva sitt fall för att få den hjälp hon behöver. Det är inte alla människor som har den kraften, den energin och den kapaciteten. Jag tycker inte att man ska dels behöva bli utsatt för ett brott, dels behöva kämpa med näbbar och klor för att få hjälp att få sin sak prövad.

Prot. 2006/07:26
23 november

*Svar på
interpellationer*

Därför vill jag fortfarande veta om justitieministern anser att hedersrelaterade brott är sådana särskilda skäl som behövs för att få rättshjälp och även allmänt vilka brott som i framtiden ska kvalificera en för att man ska få rättshjälp hemifrån Sverige om man blir utsatt för dem utomlands.

Anf. 26 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Jag får inte uttala mig om vad som är särskilda skäl. Det skulle bli helt fel om jag gjorde det. Men låt mig säga så här: Hedersrelaterade brott ställer rättsväsendet och andra myndigheter inför delvis nya utmaningar. Det blir frågeställningar och vinklingar på problem som man inte tidigare har hanterat. Det är alldeles uppenbart att det i olika ärenden och i olika myndigheter blir problem.

Jag tror att en viktig sak i ett brett program mot den här problematiken, om jag får säga så, är att höja kunskapsnivån och medvetenheten. Det är väldigt lätt att trampa fel. Jag tycker att skolexemplet på det är när flickor har bett om hjälp hos myndigheter, och så ringer man hem till föräldrarna och anmäler att barnet har problem – precis det man inte skulle göra. Det är väldigt lätt att agera fel, och det är en komplex fråga hur man ger de här flickorna stöd på bästa sätt.

Det är också så – där delar jag interpellantens uppfattning – att de unga människor som vågar ta strid för sin rätt är otroligt modiga och måste få allas vårt stöd på många sätt.

Att utmana hederskulturen och de traditioner som finns innebär stora risker, men många gånger innebär det också en ensamhet då man lämnas vid sidan av de strukturer och den sociala gemenskap som man annars kanske hade haft. Det är alltså en mycket svår situation, och därför tycker jag att det är viktigt och bra att flickan i det här fallet fick hjälp.

Jag tror, som sagt, att myndigheterna, även Rättshjälpsmyndigheten, framöver har mycket att göra när det gäller att bedöma vad som är särskilda fall. Jag ska inte lägga mig i det. Däremot tror jag att vi i riksdagen behöver diskutera hedersproblematiken, och regeringen kommer att arbeta med den eftersom vi kommer att arbeta mot just kvinnovåld och annat. Jag vill därför gärna återkomma till att mycket också handlar om det sociala stödet och den uppbackning, i vid mening, som man måste få när man faktiskt vill hävda den rätt som man som enskild medborgare har enligt svensk lag, med de värderingar vi har. Där har vi mycket att göra för att ge dessa unga människor det stöd de kan behöva.

Sedan måste rättsväsendet fungera, och vi måste på olika sätt, i lagstiftning och annat, se till att de aspekter som är speciella för hedersproblematiken ryms där och kommer till uttryck. Jag tror att det finns ett stort behov av fortbildning eller kompetenshöjning på alla nivåer inom rättsväsendet när det gäller det här området just för att det är så svårhanterligt. Därför hoppas jag att de resurser vi ger till polisen ska utgöra ett litet bidrag för att möjliggöra en ordentlig satsning.

Som jag sade tidigare ska jag naturligtvis med intresse titta på det konkreta förslag som kommit från Socialdemokraterna eftersom jag tror att vi har ett ansvar att tillsammans hjälpa åt för att ge dessa ungdomar det stöd som de verkligen behöver.

Anf. 27 MARYAM YAZDANFAR (s):

Fru talman! Jag har just börjat min första mandatperiod i riksdagen, och justitieministern får rätta mig om jag har fel, men det är väl ändå så att det är justitieministern som statsråd som har ansvaret för att vara pådrivande i hur myndigheter utformar sin verksamhet?

Då ter det sig lite märkligt att det är Rättshjälpsnämnden som på något sätt ska göra det. Det är klart att de ska se över regelverket, men mot bakgrund av det goda resonemang som justitieministern förde om hur viktigt det är att få hjälp och stöd måste hon väl ändå ha en egen åsikt. Det gäller speciellt när brottet sker utanför Sveriges gränser där man är som mest ensam och mest utsatt.

Anf. 28 THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Låt mig först säga att jag håller med om att lagstiftningen i stort fungerat väl. Beatrice Ask hänvisar nu till att man följer utvecklingen. Det är ju självklart. Regeringen ska alltid följa all utveckling. Det är ingenting speciellt för just denna fråga, utan det gör man vad gäller alla frågor. Annars vore det ju tjänstefel. Det som nu är speciellt, men som då och då händer, är att det uppstått en mycket speciell situation, och man har kommit till klarhet om att det är någonting som inte fungerar. Detta är ett sådant fall.

Utan att vare sig jag eller Beatrice Ask får tala om hur det enligt gällande lagstiftning skulle ha bedömts kan vi dock konstatera att det svajat ordentligt fram och tillbaka och att rättsläget varit allt annat än klart. Då är det justitieministerns uppgift att på olika sätt klargöra läget – genom att utvärdera, genom att göra en egen utredning. Man behöver inte tillsätta några stora statliga utredningar för det, utan det kan man lätt göra med den kompetens som finns på Justitiedepartementet eller genom att tillsätta en särskild utredare. Det är väldigt, väldigt enkelt. Man behöver inte hänvisa till stora utredningar som kommer så småningom.

När det uppkommer ett sådant här specifikt och allvarligt fall ska varningsklockorna naturligtvis genast ringa hos en justitieminister, och hon ska inte säga: Ja, vi följer utvecklingen. Vi får se hur det går. Vi tillsätter en utredning. Tänk om det händer igen nästa vecka! Då kan man inte gärna säga att man utreder, att man tittar på de här sakerna.

Jag förstår att justitieministern, som under de gångna veckorna aktivt hållit sig undan vad gäller den här frågan, inte kan uttala sig i det enskilda fallet, men alla är nog förvånade över att man inte säger: Ja, nu måste vi titta närmare på just det här specifika fallet så att det inte händer igen och att rättsläget i framtiden blir klart. Ingenting hindrar Beatrice Ask från att göra det, och det vore betydligt mer önskvärt än att hän-skjuta saken på framtiden och säga att man följer utvecklingen. Det är ju så självklart att det inte ens behöver nämnas.

Min första fråga är: Varför har inte justitieministern tagit initiativ till att göra en omedelbar utvärdering när vi konstaterat att det finns sådana brister, att rättsläget är så oklart som det är i detta fall? Jag vill också fråga: Vad krävs det för fall för att justitieministern ska reagera? Vad kan vara värre än det här? Vad är det för fall man väntar på för att göra utvärderingen? Det är konkreta frågor som jag hoppas att jag denna gång ska få svar på.

Prot. 2006/07:26
23 november

Svar på
interpellationer

Anf. 29 HILLEVI ENGSTRÖM (m):

Fru talman! Det känns oerhört bra att den nya regeringen äntligen tagit hedersproblematiken på stort allvar, vilket framkom av de uttalanden som statsministern gjorde i samband med regeringsförklaringen. Jag menar att det är ett eftersatt område som inte minst den förra justitieministern inte gjort särskilt mycket åt och framför allt inte försökt förebygga. Jag ser också fram emot integrationsministerns arbete med hedersrelaterade frågor. Vad jag förstår kommer hon att kalla till sig den mest framträdande expertis som finns för att arbeta med problematiken på bred front.

Det behövs mycket mer kunskap, och jag kan konstatera att det inom polisväsendet, som ju har att hantera dessa frågor när det gått så långt att det blivit fråga om allvarliga brott och i vissa fall till och med mord, finns stora brister och kunskapsluckor. Det har inom Rikskriminalpolisen tidigare funnits projektpengar för detta. De har haft en expert anställd, men det projektet avslutades under den förra justitieministern, och man har inte längre något uppdrag att arbeta med hedersrelaterat våld.

Även bland de 21 polismyndigheterna finns luckor i kompetensen. Dessbättre förekommer det inte så ofta, men polismyndigheter kan råka ut för sådana här fall och behöva experthjälp från centralt håll, vilket de inte kan få i dag. Det är något som jag hoppas kommer att ligga i arbetet med hedersrelaterade frågor.

Det handlar om ett arbete på flera plan, inte minst på socialministerns område, för att kunna förebygga hedersrelaterat våld så att det inte ens ska behöva inträffa. Det handlar om integration av de människor som kommer till Sverige, att de får vetskap om vad som gäller i vårt land, att det är en mänsklig rättighet för alla – oavsett religion, kultur och etniskt ursprung – att inte behöva bli utsatt för hedersrelaterat våld. Många flickor och pojkar lever i dag i familjer och kulturer där detta är vanligt. Dessbättre är det sällsynt att man utsätts för våld och hot, men många tvingas anpassa sig och begränsa sina liv och kan därmed inte delta i alla de aktiviteter som de normalt borde ha rätt till.

Vidare ser jag fram emot översynen av rättshjälpen. Det är då viktigt att poängtera – jag tror att även regeringen ser det som viktigt – att de svenska medborgare som blir utsatta för våldsbrott i utlandet ska kunna få rättshjälp. Det gäller också fallen med de många bortrövade barnen. Förtvivlade föräldrar har stundtals problem med att få rättslig hjälp i olika processer. Jag ser därför fram emot det arbete som nu kommer att inledas vad gäller att ta aktiva krafttag mot hedersrelaterat våld i Sverige.

Anf. 30 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Återigen: Ja, justitieministern ska vara pådrivande i många frågor. Så är det. Jag får emellertid inte lägga mig i myndighetsutövningen. Visst kan man agera, och det är självklart att man ska utvärdera frågor. Men när det gäller ett pågående ärende, ett ärende som inte är helt avslutat – eller i varje fall inte kan sägas vara helt avslutat i alla delar – då är det kanske olämpligt. Det är väl rimligt att man väntar tills ett ärende är avslutat innan man slår på stora trumman.

Jag kan försäkra att det hela tiden ringer klockor på Justitiedepartementet, och den typen av fall som interpellanten tagit upp väcker naturligtvis engagemang, ilska, sorg och vrede hos oss alla. Det första man

tänker när man läser tidningen är givetvis: Hur fungerar det hela? Fungerar det inte? Vad ska det bli? Jag tror dock inte att man ska stå i riksdagens talarstol och säga att vi nu ska göra det och det innan ett ärende faktiskt förts i mål och vi sett resultatet av hur det nuvarande regelverket fungerar. Jag tror att man måste göra så.

Det är viktigt att vi är noga med uppföljningen av de ärenden som handlar om hedersproblematiken eftersom de har specifika drag och är snåriga och svåra. Hillevi Engström beskrev de behov som finns, inte minst inom polisen, av att utveckla arbetet med dessa frågor. Jag vet att det som polisen hittills har gjort i många fall har varit mycket bra. Men många gånger har det funnits brister i bredden i stödet – de här flickorna har ofta behov av socialt stöd både under utredningsfasen och efteråt. Det är ett långsiktigt ansvar som vi måste kunna ta för att hjälpa dem, samtidigt som vi naturligtvis måste arbeta för att förändra värderingar och ta de värderingsstrider som krävs. Det handlar om att slåss för enskilda människors rättighet att leva sitt eget liv.

I det här fallet fungerade regelverket någorlunda, att döma av det vi kan se i dag. Jag hoppas att vi ska få möjlighet att se det fungera också i fortsättningen.

Anf. 31 THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Jag har hittills haft tre interpellationsdebatter med Beatrice Ask. Hon har utvecklat en alldeles speciell egenskap, nämligen att hon inte alls svarar på frågor. Jag ställde här frågan varför man inte gör något konkret, men i stället för att svara på den kallade hon in Hillevi Engström, som brukar få företräda Beatrice Ask i medierna och i andra sammanhang. Det är intressant att detta också gäller i interpellationsdebatter.

Hillevi Engström är en duktig ersättare, men det kanske vore bättre om justitieministern själv svarade. I stället tog Hillevi Engström upp en ny fråga med mig. Jag diskuterar gärna de satsningar som har gjorts, och det får vi tillfälle att göra i justitieutskottet, men här kanske vi ska hålla oss till interpellationen. Låt oss återkomma om de satsningar som har gjorts tidigare när det gäller de utsatta flickorna, de områden där dessa människor bor och de förändringar som har nämnts. Jag tycker dock inte att det hör till den här debatten.

Jag vill i stället framföra en konkret synpunkt. Jag ska inte föra in några nya frågor eftersom Beatrice Ask inte har någon möjlighet att replikera. Jag vill bara upprepa: Det är inga problem alls att omedelbart börja utreda detta på Justitiedepartementet. Det finns inga hinder. Nu har man fått ett slutgiltigt svar, och så snart man ser problematiken är det bara att trycka på startknappen.

Den passivitet som har utmärkt detta är slående. Jag hoppas att Beatrice Ask tar sitt förnuft till fånga och omedelbart sätter i gång med detta. Sedan vet vi alla att man inte får lägga sig i ett enskilt ärende. Men lagstiftningsinitiativ uppkommer gärna när man ser att ett problem uppstår. Jag ställde frågan vad som i så fall krävs för att man ska ta ett sådant initiativ.

Det kan inte gärna gå mycket värre än vad det har gjort för den här flickan, för att ett initiativ kan tas. Därför kräver jag att Beatrice Ask omedelbart tar initiativ till att utvärdera den här bestämmelsen, så att vi

Prot. 2006/07:26
23 november

Svar på
interpellationer

ska slippa se denna oklarhet i framtiden! Jag hoppas att man inte lägger detta i framtida stora utredningar utan att man tar initiativ i dag, den 23 november 2006.

Anf. 32 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Thomas Bodström är intressant. Just i det här fallet visade det sig ju att reglerna fungerade. Den stackars flickan får rättshjälp. Jag förstår inte upprördheten över var ärendet slutade, även om det förstås inte är helt avslutat i juridisk mening.

Frågan som interpellanten tar upp handlar om hur man kan säkerställa att kvinnor som hamnar i svårigheter på grund av hedersproblematik får rättshjälp och annat stöd. Det är en vidare fråga, som är otroligt viktig. Där har jag konstaterat att vi ännu inte fullt ut har sett hur rättshjälpssystemet fungerar. Det är viktigt att se på detta. Jag har konstaterat att det finns krav från riksdagen på att man ser över rättshjälpen utifrån andra aspekter och att det finns en rad åtgärder som vi inte har diskuterat i dag som är nödvändiga för att ta itu med problemet.

Jag vill också påpeka för kammaren att jag inte har kallat in vare sig Hillevi Engström, Jan Ertsborn eller Carl B Hamilton. Mina kamrater i allianspartierna har den egenskapen att de inte ens frågar om lov om de får delta i debatterna, och det är jag väldigt glad för. Jag är också glad för att ledamöterna i våra allianspartier har kompetens och erfarenheter som gör att de bidrar till debatten. Vi har alltid en glad och bra debatt. Om sedan Thomas Bodström tycker att de andra ledamöternas synpunkter är mer värda än mina så må det vara hänt. Då hoppas jag att det också innebär att det blir en intensiv och spännande debatt i olika riksdagsärenden framöver. Thomas Bodström är ju relativt ny i den branschen.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2006/07:64 om Öresundsintegration

Anf. 33 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Fru talman! Lars-Ivar Ericson har frågat mig vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att underlätta den fortsatta Öresundsintegrationen.

Jag delar helt Lars-Ivar Ericsons synpunkt att integrationen i Öresundsregionen utvecklas i positiv riktning. Den siffra på 10 000 Öresundspendlare som Lars-Ivar Ericson nämner är nog redan i dag alltför lågt räknad. Den snabbt stigande strömmen av resenärer över Öresundsbron visar att Öresundsinvånarna inte bara åker över sundet för att arbeta utan även för att handla eller för fritidsaktiviteter.

I den opinionsundersökning som Lars-Ivar Ericson citerar anger 79 % av de tillfrågade att integrationen i Öresundsregionen är en av de viktigaste tillväxtfrågorna. Självfallet har de rätt. Ju mer invånarna i Öresundsregionen har möjlighet att verka på båda sidorna av sundet, desto bättre blir förutsättningarna för tillväxt.

I regeringsförklaringen framhålls att Norden ska vara Europas starkaste tillväxtområde och att alla möjligheter att stärka detta samarbete bör utnyttjas. Främjande av Öresundsintegrationen faller väl in under detta

mål. I syfte att bättre lära känna hur invånarna i Öresundsregionen ser att integrationen kan stärkas har jag tagit initiativ till en hearing om detta.

Lars-Ivar Ericson nämner skatteregler som ett område där det behövs åtgärder för att främja Öresundsintegrationen. I detta sammanhang kan nämnas att det i regeringens proposition 2006/07:19 om ändrade regler för kapitalvinst vid avyttring av privatbostad föreslås att bestämmelserna om uppskov utvidgas till att även omfatta förvärv av permanentbostäder inom hela EES-området. Därmed blir det lättare att flytta från Sverige till Danmark. Regeringen avser vidare att i det kommande regleringsbrevet ge Skatteverket i uppdrag att göra en utvärdering av den svensk-danska skatteöverenskommelsen från år 2003 och dess effekter.

Arbetet med att stärka Öresundsintegrationen kommer fortsatt att ske genom det nordiska samarbetet och genom EU. Det är viktigt att invånarna i Öresund har tillgång till god information om regelverken i Sverige och Danmark. På Internet kan man få information om tillämpliga skatteregler genom den nordiska skatteportalen. Ett arbete har startat för att utveckla en liknande socialförsäkringsportal. När Sverige år 2008 är ordförande i Nordiska ministerrådet får vi ytterligare möjligheter att driva på arbetet med att avlägsna gränshinder i Norden. Inom EU arbetar vi för en starkt inre marknad, något som är till stort gagn för Öresundsintegrationen.

En starkt Öresundsintegration förutsätter ett nära samarbete mellan den svenska och den danska regeringen. Frågan har redan diskuterats vid svensk-danska överläggningar på ministernivå, och vi kommer att fortsätta att ha nära kontakt med den danska regeringen i dessa frågor.

Anf. 34 LARS-IVAR ERICSON (c):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka för svaret. Det känns bra med ett statsråd som har det skånska perspektivet och som väl känner till förhållandena på båda sidor om sundet.

Svaret fick mig att tänka på en av de första danska meningarna jag fick lära mig i realskolan på 1960-talet, nämligen *vær kun rolig*, det vill säga: Var bara lugn. Det finns mycket i svaret som gläder mig, till exempel hearingen nästa år. Men jag är inte helt lugn, utan nu ska vi fortsätta den här debatten med att *rulle*, alltså mangla, våra åsikter om integrationen och om hur den skulle kunna bli bättre.

Jag vill gärna höra vad Cristina Husmark Pehrsson anser om några förslag som Centerpartiet har fört fram. Bakgrunden är ovisshet om skatter, pensioner, regler för barnomsorg och skola på båda sidor om sundet och en del andra frågeställningar.

Skulle man inte kunna lösa de frågorna genom att inrätta en Öresundskommission med lokal, regional och nationell representation? På så sätt kan man utreda aktuella frågor ordentligt och komma fram till bra helhetslösningar.

Jag är medveten om att denna kommissions arbete och genomförandet av kommissionens förslag måste få ta sin tid. Men för att snabbt underlätta för sundspendlare och småföretagare i Skåne och Själland borde det kunna bli en gemensam myndighet för skatte- och socialförsäkringsfrågor.

Prot. 2006/07:26
23 november

Svar på
interpellationer

Denna myndighet kan ta hand om ärenden om medborgarnas rättigheter och skyldigheter som skattebetalningar och socialförsäkringar. Det borde även vara möjligt att låta småföretagare med Öresundsregionen som verksamhetsområde bli anknutna till denna nya gemensamma myndighet.

Fördelen med en gemensam skatte- och socialförsäkringsmyndighet är att juridisk kompetens på båda sidor om sundet samlas under ett och samma tak.

I dag pendlar 14 000 personer till arbete i Danmark. Sju av tio skåningar kan tänka sig att arbeta i Danmark. Fyra av tio kan tänka sig att bo där.

Men det är inte bara Öresundsbron som betyder någonting för dem som bor på båda sidor om sundet. Vi har också förbindelsen Helsingborg–Helsingör. Om jag minns rätt finns där tre båtlinjer. Men det räcker inte.

Helsingborg har inte fått del av allt det positiva i Malmö–Köpenhamns-regionen. Behovet av en fast förbindelse ökar för var dag, inte minst på grund av den omfattande transittrafik som sker genom Skåne.

Det finns beräkningar som säger att om man byggde ännu en fast förbindelse över Öresund skulle mer än 100 000 svenskar kunna arbeta på den danska sidan. Med tanke på den planerings- och byggtid som behövs finns det starka skäl att snarast tillsätta en utredning om en fast förbindelse mellan Helsingborg och Helsingör.

Min avslutande fråga i detta inlägg blir om Cristina Husmark Pehrson är beredd att verka för att en sådan utredning tillsätts.

Anf. 35 HANS WALLMARK (m):

Fru talman! Frågor om Öresundsintegration och förhållandet mellan Skåne och Själland kan för människor som bor norr om Hallandsås uppfattas som snarast av utrikeskaraktär och att det handlar om två länder. Därför talar jag också medvetet om frågor om Skåne och Själland.

För oss som bor nere i Öresundsområdet är det inte utrikesfrågor utan i allra högsta grad inrikesfrågor. Den för oss närmast belägna huvudstaden är inte Stockholm utan Köpenhamn, som för de allra flesta skåningar ligger om inte på pendeltågsavstånd så åtminstone på pendelbussavstånd.

Det är oerhört viktiga frågor. Just i dag kom ett pressmeddelande från Öresundsbron där man säger att många skåningar är utestängda från den danska arbetsmarknaden. Man gör en analys: "Hittills har pendlingen och utbytet över sundet ökat snarare trots än tack vare politiska initiativ. Det har inte gjorts mycket för att underlätta rörligheten för den enskilde de senaste åren." Det är marknadsdirektör Jacob Vestergaard som uttalar sig. Det är oerhört glädjande med vår nya samarbetsminister, som verkligen har en positiv attityd.

Låt mig peka på några saker. Det är viktigt att man försöker att göra någonting åt regelverken. Det finns en gemensam Internetportal som heter nordisktax.net. Jag vet till exempel att en person frågade om sin problematik. Han arbetar i Sverige, i Danmark och i tredjeland och bor i Danmark. Han ställde en del frågor om skatter. Det gjorde han den 23 oktober, och han har fortfarande inte fått något svar.

Det handlar just om den typen av vardagsförtretligheter. Att man får svar på frågor är oerhört viktigt för att öka integrationen i Öresundsregionen. Långsiktigt handlar det om god tillväxt och god utveckling på båda sidor av sundet i både Skåne och Själland.

En annan sådan sak är fastighetsskatten och den begränsningsregel som finns i Sverige. Om du äger hus i Sverige men jobbar i Danmark har du noll kronor i inkomst på den svenska sidan. Det gör att med den begränsningsregel vi har betalar man miniminivå för fastighetsskatt, 2 800 kr, oavsett hur mycket pengar man tjänar på den danska sidan. Det är klart att det blir stötande. Två personer som kanske har samma inkomst där den ena har arbete i Danmark och båda bor i Sverige betalar helt olika fastighetsskatt.

I samband med Nordiska rådets session för någon vecka sedan i Köpenhamn, där ministern var med tillsammans med den svenska delegationen, ställde jag en fråga om Dankort. Det uppfattar man som ett starkt handelshinder nere i Öresundsregionen.

Jag har fått väldigt mycket reaktioner från den skånska och sydsvenska sidan på detta. Det visar att det finns en mängd sådana förtretligheter och i vissa fall enkelt avhjälpta gränshinder som man borde göra någonting åt.

Därför gläder det mig väldigt mycket att Cristina Husmark Pehrsson nu säger att hon kallar till en hearing. Jag hade hoppats på att man kanske kunde ha en sådan hearing återkommande och inte bara en gång utan någon till gång.

Det borde också ges en möjlighet för enskilda medborgare att där konkret komma med förslag på vad man uppfattar som livets förtretligheter, vardagslivets enkelt avhjälpta hinder. I Öresundsregionen finns det en mängd små saker som man på båda sidor retar sig på. Det handlar om svenskar som åker till Danmark, danskar som åker till Sverige, Själandsbor i Skåne och skåningar i Själland.

Det är viktigt att man lyssnar in just deras röster när det gäller vardagslivets små förtretligheter. Det är genom att avhjälpa dem vi ytterligare kommer att öka integrationen alldeles utöver det interpellanten ställde frågor om, nämligen behovet av en fast förbindelse mellan Helsingborg och Helsingör och en del andra frågeställningar.

Vi måste göra någonting åt de små frågorna. Då kan hearingen – som jag tycker att det är oerhört glädjande att Cristina Husmark Pehrsson kallar till – vara en sådan möjlighet att ventilerar de frågorna.

Anf. 36 KRISTER HAMMARBERGH (m):

Fru talman! Det är glädjande att vi får den här debatten om gränshinder och framför allt de vardagsnära problem som har nämnts. Det skapar förtret för människor och gör det svårt att fungera över gränser.

Jag förstår mycket väl att Lars-Ivar Ericson ställer den här interpellationen, och jag ser gränsproblematiken i Öresundsregionen. Det är så att man vid klart väder nästan kan se huvudstaden på andra sidan om man står vid sundet.

Samtidigt är Nordenfrågorna större än frågorna om Öresundsregionen, även om de är nog så viktiga. Vi har motsvarande gränsproblematik. Låt mig kort berätta om Haparanda, som ligger vid den finska gränsen.

Där är det inte fråga om att man kan se staden Torneå på andra sidan gränsen. Man tror att man är i samma stad. Det är bara en å, eller en liten älv, som flyter emellan. Det finns en skylt som talar om att man har bytt land när man passerar det lilla vattendraget. Här finns precis exakt samma typ av gränsproblematik som skapar förtret för människor.

Jag är glad att vi nu har en regering som börjat ta den här typen av problem på allvar. Jag är glad att det kommer en hearing vad gäller Öresundsregionen. Men det är också väldigt viktigt att regeringen driver frågor om gränsproblematiken hela vägen, och det även när det gäller Sverige och Finland.

Vi har nyligen haft en etablering av världens nordligast belägna Ikeavaruhus i Haparanda. Det har skrivits väldigt mycket om det. Det innebär att människor från Finland kommer att vilja söka arbete i Sverige. Men det innebär också att svenskar söker arbete i Finland inom samma område, handeln. På den finska sidan investerar man lika mycket pengar och etablerar lika mycket där.

Här är ofta bekymret inte att man har svårighet att avyttra sin fastighet. Människor är rädda att söka jobb på andra sidan gränsen av den anledningen att de måste sälja sin fastighet och bosätta sig i det andra landet. Annars tappar de sina rättigheter i a-kassessystem och i socialförsäkringssystem.

Jag tror att det är viktigt att vi försöker få överenskommelser inom Norden som gör att vi får en fungerande arbetsmarknad, så att människor som egentligen kan ropa till varandra över det här smala vattendraget får en praktisk möjlighet att lösa sina vardagsbekymmer.

Fru talman! Jag är tacksam över att vi har fått en regering som tar gränsproblematiken på allvar. Nu gäller det att se till att vi löser hela gränsproblematiken i Norden.

Anf. 37 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Fru talman! Tack för intressanta och viktiga inlägg från flera debattörer! Det visar att den här frågan har lyfts upp och nu ligger väldigt högt på dagordningen. Jag lovar att det lugn som Lars-Ivar Ericson pratade om förut inte finns hos den nya regeringen, och i alla fall inte hos mig som samarbetsminister.

Skåneperspektivet var interpellanten inne på, och han pratade mycket om Öresund. Jag vill samtidigt poängtera att vi har gränser mot andra länder också, även om interpellationen inte handlar om det i första hand. Det är en av de faktorer som gör att jag inte känner för att inrätta någon Öresundskommission eller kommitté för att behandla just problematiken där.

Det handlar om a-kassa, skatteregler och andra regler i de här båda länderna, och vi måste hitta regler som fungerar också för andra gränsövergångar. Precis som Krister Hammarbergh var inne på kan vi inte göra en specialkommission för Öresund om de frågorna, även om jag förstår att interpellanten känner att någonting måste hända nu och att det är väldigt viktiga frågor.

Angående HH-tunneln är det inte mitt bord i första hand, utan det är fackministern statsrådet Åsa Torstensson som har infrastrukturesatsningen. Jag vet att hon också är informerad om den här frågan. Då är jag inne på den diskussionen att visst är jag samarbetsminister, men det är väldigt mycket arbete som ligger på fackministrarna, och detta är en sådan tydlig fråga.

Jag ser fram mot 2008 när vi kommer att vara ordförande i ministerrådet, där vi kan lyfta fram just de här frågorna om gränshinder och skapa möjligheter. Våra frågor om a-kassa och andra socialförsäkringar handlar om hela Norden, och det är väl lämpligt att vi ser på detta tillsammans.

Hans Wallmark gjorde en insats för den nordiska integrationen på Nordiska rådet genom att tala om Dankort, som lyftes upp. Det verkade då som om det var en ganska ny fråga, fast vi från södra Sverige vet att den inte är ny. Jag utgår från att man nu har tagit tag i den frågan, och jag vet att det finns ett starkt önskemål från svensk sida att komma fram på denna väg också.

När det gäller alla de frågor om fastighetsskatt och så vidare som har varit uppe nu vet jag att de kommer upp i den hearing som ska ske på mitt initiativ. Jag kan redan nu säga vilket datum det blir. Region Skåne inbjuder till detta den 2 mars i Malmö. Tanken är att vi ska lyfta fram regionen som en tillväxtregion, naturligtvis med de hinder men också de stora möjligheter som finns att stärka regionen. Därmed lyfter vi fram de frågor som gäller problemen med samverkan eller gränshinder med Norge men också med Finland.

Till Krister Hammarbergh kan jag bara säga att jag har besökt den här älven och sett hur mycket samarbete det finns, inte bara att man arbetar och bor på olika ställen utan också att man använder varandras investeringar i form av renhållning, sjukvård och mycket annat. Det finns också där ett väldigt naturligt inslag av detta.

Vi kommer att gå vidare sedan. Det handlar naturligtvis om skatter, boendefrågor, a-kassa och socialförsäkringar, och detta är någonting som vi kommer att ta upp och som blir väldigt tydligt på den hearing vi ska ha i Malmö.

(forts. 10 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.54 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

Prot. 2006/07:26
23 november

*Svar på
interpellationer*

9 § Frågestund

Anf. 38 TALMANNEN:

Vi hälsar ett antal statsråd välkomna att ta plats här framme. Det är miljöminister Andreas Carlgren, statsrådet Mats Odell, jordbruksminister Eskil Erlandsson, statsrådet Sven Otto Littorin och statsrådet Cecilia Malmström.

Statligt stöd till bostadsbyggande

Anf. 39 CARINA MOBERG (s):

Herr talman! Den borgerliga regeringen, med bostadsministern i spetsen, vill genomföra en total slakt av hela bostadspolitiken. Redan från årsskiftet kommer allt stöd till bostadsbyggande att upphöra, och räntebidragen kommer att trappas ned i hög takt. Samtidigt aviserar regeringen sänkningar av fastighetsskatt och förmögenhetsskatt.

Ni flyttar miljarder till dem som redan har en bra situation på bostadsmarknaden. Och inte ens Mats Odell kan blunda för de faktamässiga rapporter som vi har fått ta del av de senaste veckorna. Det handlar om 2 000 färre studentbostäder, 6 000 färre hyresbostäder byggda av kommunala bostadsföretag och så vidare.

Du tycker, enligt TT, att Sverige befinner sig i bottenslammet bland Europas nationer när det gäller byggande. Jag får inte ihop det här, Mats Odell. Varför ska vi då bygga ännu färre bostäder med sämre resultat?

Min fråga till bostadsministern är: Varför tycker inte bostadsministern att det ska finnas något statligt ekonomiskt engagemang till stöd för människor med mindre ekonomiskt utrymme på bostadsmarknaden, för att de ska kunna finna en lämplig bostad?

Anf. 40 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Svensk bostadspolitik har karakteriserats av tillfälliga subventioner som har satts in och som har tagits bort. Man har kommit på någon ny nisch, och så har man satt in ett riktat stöd för detta, och så har det tagits bort. Riksdagen har beslutat att det tillfälliga investeringsstöd som har gällt ska upphöra den sista december i år. Vi har inte ändrat det beslutet.

Vad har då den här politiken resulterat i? Jo, den har resulterat i precis det som Carina Moberg säger, att Sverige krälar i bottenslammet bland Europas bostadsproducerande länder. Inte ens under byggboomen i slutet av 80-talet nådde vi upp till knappt genomsnittet av bostadsbyggandet i Europa bland EU-länderna.

Vi är nu på väg att lägga om bostadspolitiken. Vi går bort från en politik uppbyggd kring tillfälliga subventioner mot en politik som bygger på långsiktigt goda villkor för bostadsbyggandet. Min ambition är att tillsammans med bostadsmarknadens parter – hyresgästerna, fastighetsägarna, byggindustrin, Sabo – hitta en svensk modell där vi i samförstånd kan skapa de här långsiktigt goda förutsättningarna. Jag utesluter inte alls att det kan inkludera fortsatta statliga stöd av olika slag, framför allt inte när det gäller människor med svag ekonomi.

Anf. 41 CARINA MOBERG (s):

Herr talman! Er politik kommer att leda till att inga hyreslägenheter med förhållandevis låg hyra kommer att byggas. Människor kommer att få tävla om att hitta en bostad. Det kommer att bli en orättvis kamp.

Ditt problem, Mats Odell, är att ingen annan än du och din regering tror på dina förhoppningar om en positiv marknadsstyrd utveckling på den svenska bostadsmarknaden som alla får del av. Jag undrar därför, herr talman: Vilken är bostadsministerns inställning till frågan om oskäligen hyreshöjningar? Och vad kommer Mats Odell att säga när kraven på marknadsanpassade hyror kommer upp till diskussion utifrån en situation med förskräcklig bostadsbrist?

Anf. 42 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Problemet för Carina Moberg gäller de lägenheter som byggs med subventioner. En tvåa på 54 kvadratmeter kostar i snitt ungefär 6 000 kr. Unga människor kan inte kosta på sig en ny lägenhet och ofta inte heller en ny bil, utan man vill ha någonting som är lite billigare. Vår politik går ut på att det ska byggas så mycket mer att också bostäder i det befintliga beståndet blir lediga för unga människor.

Låt mig då säga att jag har för avsikt, som jag antydde, att tillsammans med parterna hitta en modell. Vi har nämligen ett hot, Carina Moberg, från EG. EG-domstolen är på väg fram med ett ärende som kommer att tvinga Sverige att vidta åtgärder om vi inte gör något själva. Min ambition är att vi ska hitta en svensk lösning för att avvärja det hotet.

Tillgången till miljövänligt bilbränsle

Anf. 43 STEN NORDIN (m):

Herr talman! Bilar kan drivas med allt, kunde man läsa i tidningarna i somras. Och häromdagen gav Volvochefen nytt bränsle till debatten om alternativa och miljövänliga bränslen.

Det är ju en väldigt positiv utveckling – det tror jag att de flesta konsumenter tycker – att det nu kommer många nya alternativ. För många är intresserade av att skaffa en miljöbil. Och regeringen avser ju att stimulera den utvecklingen ytterligare.

Men jag tror också att konsumenterna kan känna sig förvirrade. De kan undra: Om jag skaffar en miljöbil, kan jag då köra den? Kan jag tanka den? Vad finns det för infrastruktur här hemma i Sverige? Och om jag vill använda min bil på en europeisk resa, fungerar det?

Min fråga till miljöministern är: Vad ser du att man kan göra på europeisk nivå för att stimulera en sådan infrastruktur, för det här är ju ändå ohjälpligt ett samspel mellan marknad och politik?

Anf. 44 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Herr talman! Det är självklart viktigt att det ska vara lönsamt att köpa en miljöbil. Därför är vi på väg att införa en miljöbilspremie. Men sedan ska det också vara lönsamt att köra bilen.

Det dilemma som konsumenterna nu råkar ut för är ju att samtidigt som oljepriserna tillfälligt har gått ned har efterfrågan på etanol ökat. Det är det som gör att det just nu är ett dåligt utbyte när det gäller att köpa etanolen.

Vad vi då försöker göra är att stimulera produktion av andra generationens bränsle. Vi arbetar i Europa för att få lösningar när det gäller att det ska vara ordentligt samordnade styrmedel i Europa som gör det lättare att köra med miljövänliga bränslen i Europa. Vi arbetar med nya avgaskrav. Sverige har fått fram bättre villkor för lätta bilar. I nästa steg arbetar vi nu för bättre villkor när det gäller tunga bilar, lastbilar. Och i ett ytterligare steg handlar det om att få fram standardiseringar som tillåter inblandning av etanoldrivna bränslen bland annat.

Anf. 45 STEN NORDIN (m):

Herr talman! Tack för det svaret! I samband med att regeringen kommer med initiativ som stimulerar människor till att skaffa miljöbil och gör det lättare tror jag också att det är viktigt att man tar upp de här frågorna omkring infrastrukturen. Annars hänger det inte ihop.

Anf. 46 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Herr talman! Jag håller helt med om det. Och när det gäller infrastrukturen i Sverige finns det ju ett stöd för att det snabbare ska komma fram bensinpumpar i Sverige. Det stödet fortsätter nästa år. Den utbyggnaden kommer att komma till. Men det gäller samtidigt att vi driver det arbete i Europa som jag just beskrev.

EU:s relation till Israel

Anf. 47 HANS LINDE (v):

Herr talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till statsrådet Cecilia Malmström. I fredags behandlade man vid ett extrainsatt möte i FN:s generalförsamling frågan om Israels attacker mot Gazaremsan. Under debatten och i omröstningen agerade EU enigt. Samtliga medlemsstater ställde sig bakom resolutionen.

I resolutionen fördömer man attacker mot civila och uppmanar Israel att dra sig tillbaka från Gazaremsan. Man uppdrar också åt generalsekretären att sända en undersökningskommitté till Beit Hanoun på Gazaremsan.

Men den stora frågan är väl vilka konsekvenser det här får för EU:s relation till staten Israel. Och vad kommer EU-ministern att göra för att EU ska gå från ord till handling och aktivt arbeta för att Israels attacker mot civila palestinier upphör på Gazaremsan?

Anf. 48 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Tack för frågan! Det är en väldigt aktuell och naturligtvis väldigt komplicerad fråga. Vi har ju hela tiden arbetat för att EU ska försöka ha en så samlad linje som möjligt i detta. Det är bara då vi kan samarbeta och ha något inflytande. En väg är naturligtvis det som säkerhetsrådet kom in på. Vi kommer att följa upp det och se till att det genomförs med den här undersökningskommissionen.

Vi försöker också förbereda för kontakter med den koalitionsregering som är på väg att bildas på det palestinska området för att man ska kunna fördjupa dialogen där. Sedan gör vi vad vi kan, men det är verkligen inte lätt, för att försöka få parterna tillbaka till förhandlingsbordet, att försöka se om det finns möjligheter att fortsätta med den gamla *road map* mot fred som finns eller om man kan samlas till en ny konferens kanske för att slå fast en ny väg framåt. Men vi försöker att arbeta väldigt tätt tillsammans i EU-kretsen för att få slut på våldet och framför allt våldet mot civila.

Anf. 49 HANS LINDE (v):

Herr talman! Jag vill tacka statsrådet för svaret. Israel har ju en särställning i sitt förhållande till Europeiska unionen genom sitt handelsavtal. Få andra länder har ett så gynnsamt handelsavtal med EU som just Israel. Men det är ett handelsavtal som inte på något sätt är ovillkorat. Man ställer ju krav på att mänskliga rättigheter ska respekteras. För ett år sedan valde EU att säga upp sitt samarbetsavtal med Uzbekistan för att man bedömde att Uzbekistan inte levde upp till kravet att respektera de mänskliga rättigheterna. Är det inte dags nu för EU att åtminstone överväga att suspendera sitt handelsavtal med Israel utifrån den FN-resolution som man nu ställt sig bakom?

Anf. 50 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Jag tackar för frågan. Nej, vi tror inte att det är en framkomlig väg att göra det. Vi försöker nå dialog, vi försöker nå förtroende, vi försöker hitta en situation där EU kan påverka. Att då säga upp det avtalet vore inte en väg framåt som är särskilt hjälpsam i det här läget.

Rovdjurspolitiken

Anf. 51 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Herr talman! För fem år sedan fattade riksdagen ett beslut om rovdjurspolitiken, och ett antal delmål lades fast för de större rovdjursarterna. Det här var förmodligen ett resultat av en förhandling mellan dåvarande partier som satt i majoritetsställning. Det blev inget bra beslut. Min fråga till jordbruksministern är därför: Hur tänker jordbruksministern hantera frågan om rovdjurspolitiken i framtiden? Det här har skapat motsättningar mellan bygder, mellan människor, och det är en avsaknad av dialog som har skapat den här motsättningen. Det vore intressant att höra hur jordbruksministern ser på den här frågan.

Anf. 52 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! Den av den tidigare regeringen tillsatta rovdjursutredningen kommer att fortsätta sitt arbete. Det är dessutom att konstatera att denna utredning har ett redan vitt mandat, men om det är så att utredningsmannen – som det är i detta fall – finner något som vederbörande är intresserad av att ytterligare belysa står det utredningsmannen fritt att så göra på eget initiativ, eller möjligen kan utredningsmannen återkomma till regeringen för att efterhöra om regeringen ska utfärda tilläggsdirektiv eller inte. Därtill kan jag tillägga att regeringen har för avsikt att gå före

med den fråga som kanske har varit den mest omdebatterade i sammanhanget, nämligen förändringen av den så kallade § 28 som medger skydd av hemdjur.

Anf. 53 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Herr talman! Jag tackar för svaret. Vi vet att det finns en hel del koncentrationer av vissa rovdjur i vissa bygder – vargen i Värmland, lodjuret i Västmanland och så vidare. De har fritt fått växa till sig och är ofta tre fyra gånger så stora i art som länet kan bära. Då är min fråga till jordbruksministern: Kan man tänka sig att öka avskjutningen av den typ av arter som inverkar negativt på andra arter, alltså utarmar faunan?

Anf. 54 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! Detta är ju en av de frågeställningar som ska belysas i den utredning som är tillsatt, som just nu arbetar och som ska lägga sitt förslag – om nu inte minnet sviker mig – vid utgången av nästkommande år. Därefter kommer den frågan att beredas i vederbörlig ordning.

Avvecklingen av Arbetslivsinstitutet

Anf. 55 DÉSIRÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd):

Herr talman! Min fråga går till arbetsmarknadsminister Littorin. Regeringen har i budgetpropositionen aviserat att Arbetslivsinstitutet ska avvecklas, och det ska vara genomfört den 1 juli 2007. Det står också i regeringens bedömning att forskning inom arbetslivsområdet är fortsatt viktig. Så står det ordagrant.

Många har hört av sig till oss ledamöter i den här frågan och är rädda för att all forskning på arbetslivsområdet kommer att försvinna. Min fråga är därför till ministern på vilket sätt regeringen kommer att verka för att vi i Sverige fortsättningsvis ska ha en kvalitativ forskning inom arbetslivsområdet.

Anf. 56 Statsrådet SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Det finns ingen ideologisk övermossa i regeringens förslag att lägga ned Arbetslivsinstitutet. Vi tycker att det är fel famn att finna en del av den här forskningen i, en statlig myndighet med regleringsbrev och med det potentiella politiska inflytande som det kan föra med sig. Redan i dag bedrivs fyra femtedelar av arbetslivsforskningen i Sverige utanför Arbetslivsinstitutet, på universitet och högskolor. Vi kommer nu tillsammans med verksledningen att se till att den forskning som bedrivs inom ramen för institutet också hittar nya famnar utanför. Det finns inga öronmärkta pengar i budgeten, men vi har naturligtvis ett ansvar att jobba tillsammans med verksledningen för att se till att så blir fallet.

Anf. 57 DÉSIRÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret. Jag vet att statsrådet har tillsatt en utredare – eller en person – som ska se över hur och var Arbetslivsinstitutets olika verksamheter kan komma att finnas i framtiden,

Anf. 58 Statsrådet SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! En beredningsman, får man kanske kalla det för, från departementet jobbar nu intensivt med verksledningen. Vi kommer att jobba nu fram till och under våren med att lösa de utestående problem som finns. Det handlar inte bara om själva forskningen, även om det är en viktig del. Det handlar också om sådant som Arbetslivsinstitutets bibliotek, företagshälsovårdsutbildningarna och andra liknande saker. Det är ett löpande arbete. Tidsplanen är ju den att Arbetslivsinstitutet ska vara avvecklat till den 1 juli nästa år. Så kommer det också att bli.

Frågestund

Utnämningsspolitiken

Anf. 59 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Herr talman! Min fråga är riktad till Mats Odell. Före valet bedrev de borgerliga partierna en synnerligen yvig debatt beträffande utnämningsfrågorna i staten. Det resulterade i att en särskild granskningsgrupp som skulle följa det här lade fram konkreta förslag på hur utnämningsspolitiken skulle föras i händelse av en borgerlig regering. Nu finns det en sådan, och det har varit ganska tyst från den. Det resulterade dock i ett niopunktsprogram i veckan som snarast kan anses som en tummetott i förhållande till det förslag som lades före valet. Min fråga till Mats Odell blir: Varför denna återhållsamhet just nu? Och varför följs inte förslagen från granskningsgruppen upp som skulle genomföras omedelbart?

Anf. 60 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Jag vet inte vilken kultur Sven-Erik Österberg lever i. Om man har en grupp före ett val som kommer med förslag tittar man på dem sedan, och i regeringsställning bereder man dem. Det är vad vi håller på med. Statsministern redovisade i förrgår, tror jag att det var, ett dokument som blev offentligt som Sven-Erik Österberg uppenbarligen har läst. Han kallar det nu för en tummetott, hör jag. Det kan man kanske tycka. Bakom detta, Sven-Erik Österberg, döljer det sig trots allt en ganska stor process. Det är en omstöpning av hela det förfarande som har gällt. Vi går nu tillbaka till grundlagens stadganden att vid statliga utnämningar endast fästa avseende vid sakliga grunder såsom förtjänst och skicklighet. Målsättningen är att utnämningssmakten ska präglas av förutsägbarhet, spårbarhet och öppenhet. Det är vår målsättning att genomföra det.

Anf. 61 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Herr talman! Det senare kan jag naturligtvis hålla med om. Det är ju det som föranleder utnämningsspolitiken. Min fråga var dock varför det ändrades så snabbt. Det var inte bara en grupp som tog fram förslagen. Det var faktiskt färdiga förslag. Det sades mycket tydligt från samtliga borgerliga partier att det skulle genomföras efter valet. Det är väl lika bra att Mats Odell erkänner att det här var svårare än vad man trodde före valet. Är det så, Mats Odell?

Anf. 62 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Jag är glad att den borgerliga regeringen har en pådrivare i Sven-Erik Österberg när det gäller reformpolitiken. Hoppas att det också sprider sig till andra områden, att han läser våra dokument och följer upp dem här i kammaren. Det är väldigt trevligt faktiskt.

Det är klart att det är så om man ska ändra på saker, exempelvis grundlagen, som ju också finns med. Sven-Erik Österberg och jag har diskuterat tidigare från den här talarstolen de problem som finns när vi ökar öppenheten. Vi vet till exempel att när det gäller personer som ansöker om statliga tjänster så blir deras ansökningshandlingar offentliga. På den här typen av toptjänster använder man ofta personlighetstester, och man använder annat som kan vara integritetskränkande. Vi vet att den svenska sekretesslagen i dag gör att detta blir vidöppet för alla. Vi måste alltså titta på möjligheterna att skapa en större rättssäkerhet för människor som ansöker om offentliga tjänster. Det är en viktig del av det här, och sådant är inte snutet ur näsan utan måste beredas. Ett grundlagsbeslut kräver, som Sven-Erik Österberg vet, antingen att vi uppnår en kvalificerad majoritet här i kammaren – då hoppas jag på Sven-Erik Österbergs röst – eller att det ska vara ett val emellan.

Effekten av de nya a-kassereglerna

Anf. 63 MARITA ULVSKOG (s):

Herr talman! Jag blev i går uppringd av en kvinna från Dalarna, en undersköterska som jobbar inom vården. Hon jobbar halvtid och är väldigt orolig för att hon under nästa år kan komma att bli av med sitt halvtidsjobb. Med de nya regler som föreslås för a-kassan kommer hon inte att kunna få ut en enda krona i a-kasseersättning utan måste sannolikt vända sig till de sociala myndigheterna för att klara sin dagliga tillvaro.

Jag vill ställa frågan till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin: Vad har du att säga till denna kvinna och till de många halvtidsanställda som befinner sig i samma situation som hon?

Anf. 64 Statsrådet SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Det finns ju två regler för att uppnå kvalifikationskraven: dels en huvudregel om 20 timmars arbetstid i veckan, dels en alternativregel. Båda har en ramtid på tolv månader. När vi tittar på hur de här reglerna slår kan vi konstatera att de allra flesta kommer att ha möjlighet att uppnå den tid som gäller under ramtiden.

Det är de bedömningar som har gjorts på departementet och när man har räknat på hur avtalsperioderna ser ut.

Anf. 65 MARITA ULVSKOG (s):

Herr talman! Ramtider är väl en sak, men verkligheten är en annan. Det är väldigt många inom Kommunals avtalsområde som när de jobbar halvtid inte kommer att uppfylla arbetsvillkoret i de nya regler som du och regeringen föreslår ska börja gälla under nästa år. Kvinnan jag talade med kommer inte att få en enda krona från a-kassan, och samma sak kommer även att drabba många andra i samma situation som hon.

Jag vill veta vad du säger till henne.

Anf. 66 Statsrådet SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Jag kan bara återigen konstatera att avsikten naturligtvis är att de som arbetar halvtid ska omfattas av arbetsvillkoret och uppfylla det. Såvitt vi kan bedöma gör de också det, och därmed anser vi att vi har hanterat det här på rätt sätt.

Mitt svar till henne är: I hennes situation med den ramtid som nu gäller ska hon kunna uppfylla villkoret.

Prot. 2006/07:26

23 november

Frågestund

Elevmajoritet i gymnasieskolors styrelser

Anf. 67 ROSSANA DINAMARCA (v):

Herr talman! Jag vill rikta min fråga till Andreas Carlgren som ju tar de allmänpolitiska frågorna.

Under snart tio år har det pågått ett försök med lokala styrelser med elevmajoritet på gymnasieskolorna. Nu har vi fått besked från skolministern om att det tioåriga försöket ska upphöra, utan någon som helst utvärdering. Man har fått flera reaktioner från rektorer i Ale, Trollhättan, Lerum, Norrköping och så vidare. Det är bara sex av 100 kommuner som har lokala styrelser, sammanlagt ett 40-tal.

Jag vill därför ställa frågan: På vilka grunder föreslår regeringen det här? Varför sätter sig regeringen över kommunernas ansvar att organisera skolan?

Anf. 68 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Herr talman! Bakgrunden är ett principiellt ställningstagande, nämligen att rektor är utsedd av kommunen för att ansvara för skolans verksamhet inom ramen för de politiska beslut som skolstyrelsen eller skolnämnden tar. Då är det självklart också en viktig princip att rektor måste kunna ta det ansvaret. En styrelse som har en rådgivande roll eller där man kan föra en dialog är en sak, men det är inte rimligt att en elevmajoritet – i extremfallet inte ens myndiga personer – skulle kunna ta beslut som går ut över rektors ansvar. Det är en principiell uppfattning hos regeringen, och det är därför vi kommer fram till denna slutsats.

När det gäller frågan om kommunernas ansvar har ju denna möjlighet för kommunerna uppstått genom riksdagsbeslut och genom nationella beslut. Därför är det också rimligt att det är där man genomför förändringen.

Anf. 69 ROSSANA DINAMARCA (v):

Herr talman! Ministern säger att det här bygger på principer. Men är det inte bra om beslut som man tar i regeringen också bygger på underlag, att man faktiskt lyssnar på de berörda? Regeringen kan inte peka på ett enda exempel där detta har skapat kaos och haveri, där eleverna har löpt amok på skolan eller totalt har förstört sin skola.

Man ska komma ihåg att det är ett ganska begränsat inflytande dessa lokala styrelser har. Vi ska inte överdriva deras inflytande.

Jag är återigen besviken över att regeringen inte bygger sina beslut på andra underlag än rena, skära principer bara för sakens skull.

Anf. 70 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Herr talman! För egen del tycker jag nog att det är mycket bra om regeringen har en del klara principer för sitt sätt att agera. Jag tycker att det är en styrka, särskilt när det gäller så grundläggande principiella frågor som ansvar och vem som kan utkrävas ansvar.

Man ska också vara väldigt klar över att detta handlar om ett fåtal skolor. Vi talar om ungefär 30 skolor av de totalt tusentals gymnasier vi har i landet. Det är alltså inte så att vi kör över ett väldigt stort intresse som har funnits, utan intresset har visat sig vara mycket lågt. Vad vi i stället gör är att vi klarlägger principerna hela vägen för den kvalitetshöjning regeringen vill åstadkomma i skolan, där vi också måste kunna utkräva ansvar av dem som sitter i ansvarsställning.

Utförsäljning av SBAB

Anf. 71 THOMAS ÖSTROS (s):

Herr talman! Jag har en fråga till finansmarknadsminister Mats Odell.

Mats Odell ansvarar ju inte bara för en bankmarknad där det bör finnas en konkurrens som gör att kunderna inte råkar illa ut utan också för de massiva utförsäljningar av statliga företag som nu väntar med en borgerlig regering. Detta sammanfaller i ett företag, SBAB, ett statligt bolåneföretag som mycket framgångsrikt har kunnat erbjuda bolånekunder med bostadsrätt eller villa bra ränta och bra villkor – bättre villkor än storbankerna. Tack vare konkurrensen har det lett till att kunderna har kunnat spara tusentals kronor per år.

Detta företag vill nu regeringen sälja ut. Det finns på den utförsäljningslista som proklamerades i valrörelsen.

Jag vill fråga finansmarknadsministern: Varför är det så viktigt att sälja ut ett så framgångsrikt litet statligt bolag som har varit till kundernas fromma? Hur kan du garantera att en utförsäljning inte leder till sämre bankkonkurrens och sämre villkor för kunderna?

Anf. 72 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Den här regeringen fick väljarnas mandat att genomföra utförsäljning av de företag som vi har på denna lista. Det är alldeles uppenbart. Det bygger på filosofin att vi inte tror att staten är den bästa ägaren till konkurrensutsatta företag som verkar på väl fungerande marknader. Vi tror inte att staten kan ersätta en Ingvar Kamprad eller en Hans Rausing eller att denna typ av innovationer stiger upp ur statlig byråkrati. I stället tror vi att det är enskilda människor av kött och blod som satsar egna pengar som bäst kan driva verksamheterna.

Då har vi kommit till banksektorn. Det är alldeles riktigt: SBAB har spelat en roll i att hålla nere priserna, och det beror på att man har ett mycket lägre avkastningskrav än vad andra har. Vi kan diskutera filosofiskt om det är rimligt att staten har verksamheter som har lägre avkastningskrav än andra, men nu har vi ett läge där vi naturligtvis vid varje försäljning kommer att se till att marknadens funktionssätt förbättras och inte försämrats i samband med detta. Jag tror att Thomas Östros kan var ganska lugn på den punkten.

Anf. 73 THOMAS ÖSTROS (s):

Herr talman! Lugn blev jag sannerligen inte. Denna nästan rosenkindade trosvisshet som Mats Odell har när det gäller utförsäljningar är ju av den arten att det inte spelar någon roll hur verkligheten ser ut. Vi får borttagna bostadssubventioner, sämre konkurrens på bankmarknaden och sämre villkor för konsumenterna och hushållen, och det enda Mats Odell har att säga till människor är: Detta ska staten inte äga, för det är jag övertygad om.

Kan Mats Odell garantera att det inte blir någon av de bjässar vi har på bankmarknaden som köper upp SBAB när det kommer ut till försäljning? Därmed skulle konkurrensen minska och räntorna och räntemarginalerna höjas, och det skulle bli några tusenlappar till per år som hushållen måste betala i bostadskostnader. Då räcker det inte med trosvisshet. Då räcker det inte att bara vara handlingskraftig. Då gäller det att förstå att en sådan utförsäljning innebär att kunderna drabbas.

Anf. 74 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! På tal om trosvisshet kräver tesen att staten är den bästa ägaren av näringslivet, en tro som Thomas Östros representerar, någon sorts bevis. Nämn något land, Thomas Östros, där statligt ägande av näringslivet kan förknippas med god miljö, med högt välstånd och en väl fungerande marknad! Så är det inte. Vi har i dag ett mycket stort statligt ägande, och vi vill arbeta ned detta, men under sådana villkor att marknaderna fungerar väl så bra som de har gjort under det statliga ägandet.

Låt mig också konstatera att i dag är den här skillnaden borta, eftersom konkurrensen har gjort att övriga bankföretag också har tagit bort de särskilda topplånen. Det finns alltså konkurrenter som konkurrerar på precis samma villkor som SBAB.

Men jag håller med Thomas Östros så långt att det är viktigt när de här fina företagen får nya ägare att vi ser till att konkurrensen upprätthålls och att det är väl fungerande och i möjligaste mån även bättre fungerande marknader efter att detta har genomförts.

Arbetslivsforskningens framtid

Anf. 75 IBRAHIM BAYLAN (s):

Herr talman! Vid Arbetslivsinstitutets enhet i Umeå pågår i dag ett mycket viktigt arbete som syftar till att minimera ohälsa orsakad av fysiska och kemiska faktorer i arbetslivet. Den forskning som i dag bedrivs vid enheten är på många sätt unik i sitt slag. Den är koncentrerad till att fördjupa kunskaperna om såväl de kemiska som biologiska hälsoriskerna, som hur buller, vibrationer och elektromagnetiska fält påverkar människors hälsa på arbetsplatser runtom i Sverige. Den här kunskapen förmedlas sedan till arbetsmarknadens parter, till arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer med flera i syfte att förbättra arbetsmiljön i Sverige.

Nu har regeringen i sin budget föreslagit att Arbetslivsinstitutets verksamhet helt och hållet ska läggas ned för att på det viset spara pengar och kunna göra massiva skattesänkningar för de allra rikaste.

Mina frågor till arbetsmarknadsministern är: Är denna forskning viktig? I så fall, på vilket sätt kommer arbetsmarknadsministern att arbeta för att den ska fortleva?

Anf. 76 Statsrådet SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Låt mig konstatera, ungefär som jag gjorde vid en tidigare fråga, att jag tycker att hela poängen med det här förslaget är att bortdra politisk styrning från arbetslivsforskningen. Det har varit ett problem att man har haft den i form av en myndighet. Där har frågan hela tiden kunnat ställas: Varför lägger ni inte ytterligare pengar på forskningen om ni nu ökar anslaget med säg 10 miljoner? Varför lägger ni inte 15 miljoner? Vad är det som är fel?

Bara en femtedel av forskningen sker inom ramen för Arbetslivsinstitutet. Fyra femtedelar sker redan i dag på universitet och högskolor. Det tycker jag är den rätta ordningen.

När det gäller att specifikt ta ställning just till forskningens innehåll värjer jag mig för det. Jag är inte kvalificerad nog, och det är nog ingen av oss som sitter här inne, att kunna bedöma forskningens kvalitet och innehåll. Det är just därför jag tycker att den måste finna sina andra former kopplade till universitet och högskolor och även hitta den typ av finansiering som all annan forskning hittar.

Vi jobbar nu, som jag sade tidigare, tillsammans med Arbetslivsinstitutets ledning för att hitta famnar. Det gäller naturligtvis också i Umeå. Jag är övertygad om att om forskningen är så god som alla säger att den är kommer den också att hitta sin famn där.

Anf. 77 IBRAHIM BAYLAN (s):

Herr talman! Det är inte den politiska styrningen som undandras. Det är finansieringen, Sven Otto Littorin. Även om det uttalas en välvilja tror jag inte att forskare, hur ihärdiga och engagerade de än är, kan jobba utan att ha någon lön eller någonting att leva på. Därför är det väldigt viktigt att det inte bara är fina ord utan att det också kommer fram en konkret handlingsplan så att denna forskning och denna verksamhet kan fortleva.

Sedan tycker jag också att det är märkligt att en regering med en arbetsmarknadsminister som har gått till val på att skapa jobb som en av de första åtgärder man vidtar gör 50 kvalificerade forskare i Norrland arbetslösa.

Min fråga, återigen, till Sven Otto Littorin är: Vad konkret kommer Sven Otto Littorin att göra för att den här forskningen ska fortleva? Då pratar vi inte om den politiska indragningen utan framför allt om finansiella och ekonomiska villkor så att den här forskningen också fortsätter i framtiden.

Anf. 78 Statsrådet SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Den här regeringen lägger ju 1 miljard mer på forskningsbudgeten än den tidigare regeringen, utslaget på några års sikt.

Det som jag kan ge Ibrahim Baylan rätt i är egentligen en vidareutveckling av frågeställningen, och det handlar just om den tvärvetenskapliga forskningen. Där har vi, tycker jag, generellt i Sverige ett problem när det gäller finansieringen. Samtidigt vet jag, efter de diskussioner vi har haft med Arbetslivsinstitutet, att det nu pågår väldigt långt gångna diskussioner med universitet och högskolor runtom i landet för att få en ny famn för de forskare som nu lämnar Arbetslivsinstitutet.

Jag vill återigen poängtera att det inte är en bedömning av forskningens innehåll detta handlar om utan det handlar om formen, var denna forskning ska bedrivas. Där menar vi att det är fel att bedriva den inom ramen för en statlig myndighet. Den måste hitta sin finansiering, sin form och sitt arbetsuttryck på samma sätt som annan forskning gör i Sverige.

Prot. 2006/07:26
23 november

Frågestund

Handläggningstiden för plan- och byggärenden

Anf. 79 HANS WALLMARK (m):

Herr talman! Jag har en fråga till Andreas Carlgren. Den gäller oförutsägbara processer.

Jag undrar vad man kan göra för att korta handläggningstiderna vid överklagande av plan- och byggärenden och göra dessa förutsägbara vad gäller den tid som går åt. Jag ska ta ett konkret exempel.

Ängelholms kommunfullmäktige antog i bred politisk enighet den 28 november förra året en detaljplan vad gäller en golfbana i Ängelholms kommun, Wegehols golfbana. Det var resultatet av ungefär ett och ett halvt års gemensamt arbete mellan exploatör, entreprenör och kommun. Det överklagades sedan till länsstyrelsen. Ett beslut kom i augusti där man avvisade överklagandet. Det i sin tur överklagades igen. Nu ligger ärendet i Stockholm och man har begärt in ett yttrande från länsstyrelsen i Skåne. Det ska komma i november, alltså ett år efter att man har antagit projektet i fullmäktige och ungefär ett och ett halvt år ytterligare av beredande process. Det är ju jättesvårt för entreprenörer och exploatörer att förutsäga hur lång tid det här tar. Risken är att goda idéer dör.

Vad kan man göra för att korta tiderna och göra dem förutsägbara?

Anf. 80 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Herr talman! Jag kan naturligtvis bara uttala mig principiellt om frågan och inte om ett speciellt ärende. Men när det gäller frågan över huvud taget om hanteringen enligt plan- och bygglagen är det en av de stora lagstiftningsfrågor som vi går igenom den här perioden. I det sammanhanget kommer vi också att lägga väldigt stor vikt vid att kunna bibehålla till exempel miljöambitionerna samtidigt som vi förenklar regelverket. Kan man i det sammanhanget korta handläggningstiderna kommer vi naturligtvis att ta vara på den möjligheten.

Däremot ligger det i sakens natur att det aldrig helt och hållet går att skapa förutsägbarhet i ett överklagande. Det ligger just i att det är olika intressen som ska vägas mot varandra. Det finns dels ett intresse hos den som har föreslagit exploateringen eller den kommun som har föreslagit en plan, dels finns det ett intresse hos den enskilde som ofta vill skydda sig mot just en sådan exploatering eller en sådan plan. De två olika intressena ska vägas.

Anf. 81 HANS WALLMARK (m):

Herr talman! Jag har under ett antal år jobbat kommunalpolitiskt och det kan jag säga är nog ett av de enskilt viktigaste områdena som företagare ger uttryck för, nämligen att det är många plan- och byggprocesser i vårt land och att de är svåra att se igenom. Därför gläder mig det Andreas Carlgren säger, att man kan försöka korta dem på något sätt.

Jag förstår att han inte kan uttala sig om ett enskilt ärende. Men jag tror att vi också måste inse att det finns ett antal okynnesöverklaganden i landet. Trots beslut fattade med politiskt bred majoritet överklagar man därför att man vet att det kan ta så lång tid att idén och projektet därmed dör.

Anf. 82 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Herr talman! Vi har den målsättningen som helhet att vi ska förenkla regelverket med motsvarande en fjärdedel av den administrativa belastningen. Det gäller även det här området. Det är helt klart att vi siktar till förenklingar, men med bibehållna miljöambitioner och också med en fortsatt säkerhet för att man faktiskt väger de olika intressen som ska prövas i en sådan här process.

Arbetsmarknadspolitiska åtgärder

Anf. 83 SYLVIA LINDGREN (s):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Littorin.

Många företag vill anställa men hittar inte människor med rätt kompetens. Så ungefär uttryckte sig en företagarrepresentant vid den offentliga utfrågning som arbetsmarknadsutskottet anordnade på tisdagen den här veckan. Att i ett sådant läge ta bort stora delar av de arbetsmarknadspolitiska åtgärder som matchar arbetsgivarnas behov med de arbetssökande är i högsta grad märkligt. Den borgerliga regeringen skapar en stelbent arbetsmarknad som drabbar arbetssökande, arbetsgivare, näringsliv och i längden Sveriges möjlighet att hävda sig på den globala marknaden.

Min naturliga fråga blir därför: Varför är det viktigare att ge dem som är arbetslösa kontantstöd i stället för utbildning och kompetens som skulle ge dem ett framtida jobb?

Anf. 84 Statsrådet SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Jag tackar Sylvia Lindgren för den frågan eftersom den var passande med tanke på dagens SNS-rapport som har publicerats. Där tar man just upp den frågan. Man konkluderar att slutsatsen av den förda arbetsmarknadspolitiken på området har varit näst intill verkningslös. Folk har gått igenom programmen och kommer ut på andra sidan utbildade i arbetslöshet. Det har naturligtvis inte varit bra.

Däremot delar jag Sylvia Lindgrens grundläggande ambition att vi måste naturligtvis se till att utbilda för ett arbete i andra ändan. En god utbildning är alltid bra och borde vara lönsam, men då ska man också ha den på rätt ställe och med rätt innehåll med fokus på ett jobb i andra ändan.

Anf. 85 SYLVIA LINDGREN (s):

Herr talman! Arbetslösheten minskar. Det gläder oss socialdemokrater. Men när man nu skär ned arbetsmarknadspolitiska åtgärder med två tredjedelar under åren 2007 och 2008 är det bedrövligt.

Man pratar gärna om utanförskapet, och det har flera orsaker. Det finns fördomar och förutfattade meningar. Det finns överallt i samhället. I detta sammanhang borde arbetsmarknadspolitiska åtgärder öka, inte minska. Läppars bekännelse och handling måste gå ihop.

Det här måste gå ihop med handling, annars menar man ingenting. Vad säger arbetsmarknadsministern till företagare som inte får kompetent arbetskraft och för den arbetslöse som inte ges möjlighet till utbildning på grund av era drastiskt neddragna volymer när det gäller arbetsmarknadsåtgärder?

Anf. 86 Statsrådet SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Till denna företagare säger jag att tolv års misslyckad socialdemokratisk arbetsmarknadspolitik har sitt pris. Det tar ett litet tag innan vi har rättat till detta.

Vi konstaterar att de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna som handlar om bristyrkesutbildning kommer att vara kvar och finnas tillgängliga för Ams att dela ut efter behov.

Däremot vill vi gå vidare med andra typer av motsvarigheter, lärlingsutbildning och annat, som syftar till att utbilda för ett arbete i andra ändan. Vår kritik mot den tidigare regeringens förda politik har varit att man har använt Amsåtgärder för dem som har befunnit sig närmast arbetsmarknaden, alltså för dem som på en väl fungerande arbetsmarknad rimligen själva borde kunna hitta ett arbete mycket snabbare. Den typen av inlåsnings effekter man får av det har vi sett tidigare exempel på. Det var därför man i den förra högkonjunkturen 1997–1998 drog ned på just den typen av arbetsmarknadspolitiska programåtgärder. Nu gör vi samma sak. Det borde ha gjorts för länge sedan.

Havdagar i Kattegatt

Anf. 87 LARS TYSKLIND (fp):

Herr talman! Jag har en fråga till jordbruksminister Eskil Erlandsson kopplad till EU:s gemensamma fiskeripolitik. Det gäller havdagsförsöket i Kattegatt, som nu inte blir av från den 1 januari. Försöket med havdagar är helt avgörande för att få slut på utkast av fisk när kvoterna har tagit slut.

Främsta orsaken till detta har av allt att döma varit att EU-kommisionen inte har prioriterat frågan för att få fram en lösning så att försöket kan genomföras. Min naturliga fråga blir vad jordbruksministern tänker vidta för åtgärder för att försöket verkligen kommer i gång så snabbt som möjligt.

Viktigt i sammanhanget är att här har vi från svensk sida en unikt stor samstämmighet mellan yrkesfiskare, forskare och Fiskeriverket där man verkligen vill genomföra försöket. Även danskarna har varit positiva till att genomföra försöket. Det borde inte finnas oöverstigliga hinder i sammanhanget.

Prot. 2006/07:26
23 november

Frågestund

Anf. 88 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! Låt mig apropå frågan först ge några principiella kommentarer.

Jag är ytterst angelägen om att vi nyttjar resursen på ett sådant sätt att vi får det uthålliga brukandet men också på ett sådant sätt att vi behåller den biologiska mångfalden på land såväl som i havet.

Ett sätt att komma vidare i frågan är att kombinera alternativt gå ifrån det kvotsystem som vi har tillämpat på fiskeriområdet med mindre gjord lycka och framgång. Därför är jag, som svar på frågan, beredd att arbeta vidare med det som var avsikten att vi skulle ha från den 1 januari, nämligen ett havdagsförsök som möjligen skulle ha bidragit till att ytterligare stärka den biologiska mångfalden, minska utkastet och få den uthållighet i fiskeripolitiken som jag är angelägen att vi ska få när det gäller all typ av naturbruk.

Anf. 89 LARS TYSKLIND (fp):

Herr talman! Vi är alla överens om att det gäller långsiktigt hållbart fiske. Jag får tacka för svaret. Det stämmer väl. Jag är tacksam om jordbruksministern jobbar vidare med frågan.

Vi ska få ett system med havdagar. Vi måste få ett system där vi får bort det meningslösa utkastet av död matfisk. En kvot av till exempel torsk tar slut, och då slängs stora mängder död torsk överbord.

Vi pratar om uthålligt fiske. Om vi minskar kvoterna i Kattegatt blir följden att ännu mer död fisk kastas ut i sjön. I ett sådant system finns bara förlorare. Jag uppmanar jordbruksministern att han lägger stor kraft på att genomföra försöket. Det här måste sedan kunna appliceras i till exempel Skagerrak längre norrut på västkusten. Det är oerhört viktigt att det kommer i gång.

Anf. 90 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! Frågeställaren och jag är helt överens. Det system som har tillämpats är ett resursslöseri. Tyvärr kommer det att tillämpas ytterligare en tid framöver vad gäller det utkast som förekommer men också i samband med att det blir ett större antal fiskedagar, vilket ger bifångster som i sin tur kan resultera i att vi rent av minskar den biologiska mångfalden i havet.

Utförsäljning av vårdföretag

Anf. 91 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Jag har en fråga till Mats Odell.

Det gäller en fråga till kommunministern. Jag undrar om man kan lita på kommunministern. Jag tycker att man får olika bud från Mats Odell, bland annat när det gäller frågan hur han hanterar lämpligheten av egna ekonomiska intressen samtidigt som man ska sälja ut vården, som Mats Odell och den borgerliga regeringen aviserat.

För några veckor sedan påstod Mats Odell att det gjorts en utredning och att han inte alls var jävig när han ska sälja ut sjukvården. Enligt TV 4-nyheterna var utredningen hemligstämplad och gick inte att få ut. I dag kan vi ta del av medierna och se att Mats Odell erkänner att någon utredning aldrig funnits.

Kan man lita på någon i den borgerliga regeringen? Kan man lita på Mats Odell i frågan?

Anf. 92 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Det är alltid bra om man bygger sina frågor på fakta. Det föreligger tydligen ett missförstånd från Monica Greens sida. Det finns inga planer på att jag ska ha något som helst ansvar när det gäller att sälja vårdföretag.

Anf. 93 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Med det svaret blir man ännu mer orolig för att Mats Odell ska sälja ut sjukvården, privatisera sjukvården. Att han har egna ekonomiska intressen inom vårdföretag verkar han ta mycket lätt på. Med den nonchalansen i svaret känns det än mer otryggt.

Han har ena stunden sagt att det finns en utredning på departementet men att den är hemligstämplad. Några veckor senare säger han att det aldrig har funnits någon utredning. Det är mycket allvarligt. Man kan inte lita på kommunministern i det fallet. Jag undrar om vi kan göra det fortsättningsvis också, särskilt när han ger så nonchalanta svar till mig.

Anf. 94 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Jag vet inte vilka gränsvärden Monica Green har för nonchalans, men jag kan upprepa mitt svar. Jag har inte något som helst ansvar i regeringen eller i något landsting eller i någon region för att sälja sjukvårdsföretag. Är det uppfattat?

Anf. 95 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Jag tycker att det är allvarligt att kommunministern väljer att fortsätta att missförstå. Han säger att det är missförstånd. Han säger att det har varit en utredning som har varit hemligstämplad om att han inte är jävig. I dagens tidningar kan man läsa att det egentligen inte funnits någon utredning. Det är allvarligt att man inte kan lita på Mats Odell i frågorna.

Anf. 96 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Jag kommer uppenbarligen inte längre med Monica Green. Hon nöjer sig inte med svaret att jag inte har någonting med utförsäljning av vårdföretag att göra.

Den utredning som Monica Green talar om är den där jag bad juristerna på Finansdepartementet att undersöka huruvida jag kan vara kvar som delägare i ett familjeföretag som mina föräldrar startade för 50 år sedan. Svaret på det var att det inte finns någon generell jävsituation.

Prot. 2006/07:26
23 november

Frågestund

Däremot kommer jag att inför varje ärende, liksom varje statsråd som äger aktier eller annat, tillsammans med juristerna granska om jag kan delta i ärendet. Det sker fortlöpande.

Brytning av uran i Sverige

Anf. 97 CHRISTIN HAGBERG (s):

Herr talman! Jag har en fråga till miljöminister Andreas Carlgren. Den handlar om brytning av uran i Sverige.

Vi vet att Sverige har ganska goda tillgångar på uran och många har ett intresse, både av att undersöka och av att eventuellt någon gång i framtiden få möjlighet att bryta uran genom att söka tillstånd.

Jag undrar hur den borgerliga regeringen, och framför allt miljöministern, ställer sig till en sådan förfrågan när den från eventuella intressenter hamnar hos er.

Anf. 98 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Herr talman! Det är mycket noggrant reglerat i lagen hur en sådan förfrågan ska hanteras. Dels sker en prövning enligt minerallagen, dels sker testning enligt miljöbalken, kulturminneslagen, kärntekniklagen och strålskyddslagen. Det är alldeles självklart att de mycket noggranna regler som gäller till exempel vid prövning enligt miljöbalken skulle följas i ett sådant ärende. Det är den prövningen som avgör vilket svar det kan bli.

Det finns några företag som redan har fått undersökningstillstånd. De har inte getts av regeringen utan tidigare. Det betyder inte att man också har fått tillstånd att bryta uranet. Där sker prövningen enligt den ordning som är föreskriven.

Anf. 99 CHRISTIN HAGBERG (s):

Herr talman! Det är ganska känt, åtminstone i denna församling, att vi har en rigorös lagstiftning som styr om man ska få tillstånd till det ena eller det andra.

Min fråga gick snarare ut på hur den borgerliga regeringen och miljöministern rent principiellt ställer sig som politiska partier med regeringsställning i Sverige. Det är en viktig fråga för dem som bor i områden där det finns urantillgångar.

Anf. 100 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Herr talman! Det är självklart att det är en viktig fråga, både för dem som bor i områdena och nationellt. Just därför är det viktigt att veta att de krav som lagen ställer ska följas minutiöst. Då vet man att ett sådant ärende hanteras riktigt.

Men kommer det en ansökan är det vår skyldighet att pröva den. Just därför ska regeringen inte uttala sig vitt och brett i förväg. När det blir aktuellt ska man veta att prövningen sker på ett rättssäkert sätt hela vägen. Då följer man de förvaltningsrättsliga principer som gäller. Det gäller för mig och det gäller för varje minister från vilken regering som helst.

Anf. 101 TORBJÖRN BJÖRLUND (v):

Herr talman! Jag har en fråga till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin. Den handlar om a-kassan och det tryck som det kommer att bli på kommunerna.

Det kommer att bli alltfler som får allt mindre pengar när reglerna i a-kassan förändras. Det kommer att leda till ett ökat behov av försörjningsstöd i kommunerna. Det uppenbara sambandet finns verifierat på många sätt, men trots det har regeringen inte gjort någon ekonomisk konsekvensanalys av detta. Min fråga är om regeringen tänker vidta åtgärder för att utreda konsekvenserna av det behov som kommunerna kommer att få av att dela ut försörjningsstöd till dem som inte får a-kassa.

Anf. 102 Statsrådet SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Det vi gör är att vi sänker ersättningsnivån till 65 % efter 300 dagar. Mediantiden för arbetslösheten är 90 dagar. Vi vidtar också en lång rad åtgärder just för att sätta fokus på dem som befinner sig längst ifrån arbetsmarknaden, till exempel nystartsjobben och den utbildningsgaranti som vi kommer att utveckla under året som kommer. Hela uppgiften och poängen är att se till att de som nu befinner sig längst ifrån får hjälp med att återinträda på arbetsmarknaden.

Jag har sett flera olika uppgifter av skräckscenariokaraktär om omfattningen av detta. Det som vi har kunnat konstatera när vi har gjort beräkningar tillsammans med Finansdepartementet är att det i stort sett inte får någon effekt vare sig på statsbudgeten eller på kommunernas utgiftssaldon. Vi ser nämligen hur den totala arbetslösheten sjunker kraftigt under nuvarande prognosperiod.

Anf. 103 TORBJÖRN BJÖRLUND (v):

Herr talman! Det finns ett antal saker i förändringarna som gör att också andra grupper kommer att påverkas. Studerandevillkoret försämraras, och det blir svårare att få ersättning från a-kassan därför att det blir en ökning till 80 timmar när det gäller arbetsvillkoret. Detta kommer att påverka en massa personer.

En siffra som nämns är 38 000 personer när det gäller studerandevillkoret. Och jag vet att Kommunförbundets ordförande Ilmar Reepalu har nämnt att 100, 200 miljoner och upp till flera miljarder kommer att belastas kommunernas ekonomi när de grupper som kommer ut efter utbildning inte får a-kasseersättning. Dessutom fick vi signaler på utfrågningen i tisdags från a-kassornas samarbetsorganisation om att det här inte kommer att fungera från och med den 1 januari, som det är tänkt, utan att det troligtvis kommer att bli kaos i systemet. Det kommer att drabba människor direkt efter den 1 januari. Då drabbar det också försörjningsstödet, som kommunerna har ansvar för.

Regeringen måste göra någon form av konsekvensanalys av vad det här kommer att innebära och vad man kan göra för att motarbeta det.

Anf. 104 Statsrådet SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Det förefaller ganska naturligt att de som är emot förändringen också skräms av den. Det tycker jag inte är så konstigt.

När det gäller studerandevillkoret undrar jag bara: Ska människor utbildas för ett jobb eller för a-kassa? Det förefaller rätt naturligt för mig att man ska utbildas för ett arbete. Mediantiden för när en person under 24 år är arbetslös är 31 dagar. Vi har ett par tusen långtidsarbetslösa som är under 24 år. Notera att mediantiden är 31 dagar och att ersättningsnivån är oförändrad fram till dag 200, med undantag för den lilla sänkning-
en av taket. Därmed faller hela oron för att detta i sig skulle leda till en så kraftfull ökning av kommunernas kostnadsmassa som frågeställaren ger uttryck för.

EU-bidragen till jordbruket

Anf. 105 MARGARETA PÅLSSON (m):

Herr talman! Jag har några frågor till jordbruksministern.

I valrörelsen och alltsedan vi i Allians för Sverige vann valet har jag varje vecka blivit uppringd av lantbrukare i Skåne som alla ställer samma frågor: När får vi våra EU-pengar? När får vi vårt gårdsstöd? Kommer ni att betala ut det som ni lovade i valrörelsen redan i år? Varenda gång måste jag svara: Jag vet inte. Jag överlämnar därför nu med varm hand frågorna till jordbruksministern.

Anf. 106 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! Till frågeställarens glädje kan jag säga att nästa gång som frågeställaren blir uppringd kan hon ge ett klart, entydigt och rejält småländskt svar: Det kommer detta år. Det kommer dessutom varje gång att komma rätt år. Det får vara slut på det budgethycklande och budgettricksande som den socialdemokratiska regeringen höll på med de år som vi har bakom oss.

Anf. 107 MARGARETA PÅLSSON (m):

Herr talman! Jag undrar bara om jag kan säga det på skånska.

Det nordisk-baltiska samarbetet inom EU

Anf. 108 MATS JOHANSSON (m):

Herr talman! Tack för tillfället till Europadebatt i kammaren. Det är alltid lika välkommet.

Min fråga till statsrådet Malmström gäller förutsättningarna att stärka det nordisk-baltiska samarbetet inom EU, i största allmänhet när det gäller att hävda våra regionala intressen i EU och i synnerhet när det gäller Rysslandspolitiken. Det sista säger jag givetvis med tanke på de många illavarslande signalerna när det gäller demokrati och mänskliga rättigheter i Ryssland, inte bara mordet på Anna Politkovskaja.

Apropå morgondagens toppmöte i Helsingfors undrar jag vad statsrådet avser att göra för att stärka nordisk-baltisk samverkan inom EU, särskilt med avseende på relationerna till Ryssland och behovet av en sammanhållen EU-politik i de relationerna.

Frågan ställs också mot bakgrund av att Nordiska ministerrådets avgående generalsekreterare Per Unckel i det här huset förra veckan lämnade sitt testamente från fyra års arbete med just de nordisk-baltiska frågorna och underströk att han utifrån sina erfarenheter såg att det fanns utrymme för ett starkare nordisk-baltiskt samarbete inom EU.

Anf. 109 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Tack, Mats Johansson för den frågan. Det är en väldigt viktig fråga. Ledamoten har kanske noterat att såväl utrikesministern som flera andra ministrar har gjort sitt under den korta period som regeringen har suttit för att försöka stärka det nordisk-baltiska samarbetet. Nästa vecka kommer Estlands president till Stockholm. Då kommer både utrikesministern och jag att träffa honom och prata om just den här frågan.

Statsministern och utrikesministern har besökt samtliga nordiska och, tror jag, baltiska huvudstäder för att tala om de här frågorna. Vi har också försökt att intensifiera vårt samarbete inom EU.

Det är naturligtvis viktigt när det gäller relationerna till Ryssland och den så kallade nordliga dimensionen som nu regelbundet är uppe till diskussion. Det är också viktigt i diskussionen om andra frågor som till exempel deltagandet i Nordic Battle Group, miljöfrågor, synen på frihandel och annat.

Vi gör vad vi kan för att stärka samarbetet med de berörda länderna.

Anf. 110 MATS JOHANSSON (m):

Herr talman! Jag vill tacka för svaret. Jag kan försäkra att vi, om inte varje vecka så med regelbundna mellanrum, kommer att återkomma för att hålla tummen i ögat på regeringen så att vi får fram konkreta åtgärder och inte bara samtal om vad som bör göras.

Anf. 111 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Jag ser fram emot det, Mats Johansson.

Anf. 112 TALMANNEN:

Därmed är dagens frågestund avslutad. Vi tackar deltagande statsråd och frågeställare.

10 § (forts. från 8 §) Svar på interpellation 2006/07:64 om Öresundsintegration

Prot. 2006/07:26
23 november

Frågestund

*Svar på
interpellationer*

Anf. 113 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Vi har pratat om Köpenhamn som en arbetsmarknad som lockar till sig många arbetssökande från den svenska sidan, men också om prisboomen på bostäder i Storköpenhamnsområdet som gör att Skåne nu också är en attraktiv boenderegion för danskar.

Vi har också pratat om att den ekonomiska tillväxten i Malmöregionen är het och ligger över genomsnittet i Sverige, men att jobben inte har hunnit med i Sverige.

Danmark har EU:s lägsta arbetslöshet, för att inte tala om ungdomsarbetslöshet. De har nu upplevt flaskhalsar och har behov av kvalificerad personal inom flera yrkesområden.

Det ömsesidiga utbytet mellan Danmark och Sverige är väldigt viktigt. Jag är övertygad om att det kommer att öka. Det finns siffror som visar på att Sverige som boendeland är mycket intressant. Vi kommer att se att många danskar flyttar till Sverige.

Vi har nu diskuterat, och jag håller med interpellanten om, att vi på olika sätt måste försöka belysa gränspendlarnas vardag och de problem de ställs inför. Det handlar om a-kassa, socialförsäkringar, föräldrapenning och så vidare. Att vi löser detta är grunden för att vi ska kunna säkerställa konkurrenskraften och tillväxten i Öresundsregionen.

Jag håller fullständigt med interpellanten om att det behöver göras ännu mer. Det är min övertygelse att vi också ska göra det.

Vi har också sagt att det är två länder. Vi ska göra så mycket vi kan i det nordiska samarbetet för att lösa de här problemen. Där vi inte kan göra det måste vi satsa på informationstjänster som Öresund Direkt och andra tjänster som finns. Vi har talat om att detta visserligen är en Öresundsinterpellation, men att vi har problemen också i andra gränsområden som vi måste bevaka. Därför ska vi inte ha särskilda regler för Öresundsregionen.

Jag har sagt att hearingen kommer att bli den 2 mars. Vi kommer då att lyfta upp många av de frågor som kommit här i dag. Vi kommer i regleringsbrevet att ge Skatteverket i uppgift att titta över den skatteöverenskommelse som gjordes mellan Danmark och Sverige 2003 där man får tillbaka en del skatt från Danmark in i Sverige. Problemet är, tycker många skånska kommuner, att den skatten går in i det allmänna skatteutjämnningssystemet och inte till de kommuner som har kostnaderna för service.

Jag är säker på att de frågorna kommer att lyftas fram där. Vad man kan göra vet jag inte i dag. Vi ska se över den här överenskommelsen. Det står också i avtalet.

När vi blir ordförande för ministerrådet 2008 finns det ännu mera möjligheter att titta på de frågeställningar som kan finnas kvar.

Anf. 114 LARS-IVAR ERICSON (c):

Herr talman! Att förbindelserna över Öresund är viktiga har vi redan berört, men det finns anledning att också ta upp betydelsen av en god infrastruktur till och från Malmö och Helsingborg.

Min nästa fråga blir därför om Cristina Husmark Pehrsson är beredd att i regeringen verka för att påskynda upprustningen av vägarna E 21 och E 22. Det är viktiga vägar som binder samman Öresundsregionen med övriga Skåne, Blekinge och Sverige.

Jag konstaterar också att Cristina Husmark Pehrsson inte riktigt anammar tankarna om en Öresundskommission och en myndighet för skatte- och socialförsäkringsfrågor. Men hon är också medveten om att det finns många praktiska problem. Och jag kan ge ytterligare exempel på detta.

En svensk kvinna arbetar på en dansk färja men har blivit uppsagd. Hon börjar då studera i Sverige och är nu gravid. Ska hon få svensk eller dansk föräldrapenning?

En dansk man som arbetar i Danmark men bor i Sverige skadas i en trafikolycka. Hur ska han få sjukersättning, och hur ska han få rehabilitering?

En svensk man arbetar i Sverige medan frun är föräldraledig. Han erbjuds ett arbete i Köpenhamn, och familjen har för avsikt att flytta med. Vad händer då med fruns föräldrapenning?

Det kan också uppstå komplikationer vid studier. De nordiska högskolorna och gymnasierna är tillgängliga för fritt sökande. Men det samma gäller inte för grundskolan och dess elever. Jag ska ge ett exempel.

Pelle i Malmö har hört att det finns en bra utbildning i Danmark om man vill bli tapetsrerare. Hans pappa jobbar redan i Köpenhamn och pendlar dit med bil. Pelle skulle vilja gå på högstadiet i Danmark för att lära sig språket. Men det är inte tillåtet i dag. Vad kan Cristina Husmark Pehrsson göra för att ändra på denna bestämmelse?

Det är väldigt viktigt att de svenska ungdomar som utbildar sig i svenska skolor också får lära sig mer danska i skolan.

Malmö, Landskrona, Helsingborg, Helsingör och Köpenhamn har stora möjligheter att erbjuda kost och logi för många människor. Och det finns stora anläggningar som skulle kunna dra till sig publika evenemang.

Jag vet att det i Danmark pågår förberedelser för att ansöka om sommar-OS 2024. Då undrar jag om den svenska regeringen kan tänka sig att ställa sig bakom en gemensam ansökan om ett OS i Öresundsregionen. Det finns ju goda förutsättningar med alla dessa anläggningar för idrott och alla dessa möjligheter att inkvartera folk. Jag hoppas att Cristina Husmark Pehrsson är intresserad av att vi ska få ett OS till denna viktiga region.

Anf. 115 HANS WALLMARK (m):

Herr talman! Jag tycker att vi har en alldeles utmärkt samarbetsminister, med tanke på det arbete som hon hittills har utfört. Vi har just nu en annan minister här i kammaren, nämligen finansminister Anders Borg. Även han kan fungera som en möjlig samarbetsminister.

Jag citerade tidigare ur ett pressmeddelande från Öresundsbron. Jag ska fortsätta att citera ur det. Man konstaterar att många skåningar är utestängda från den danska arbetsmarknaden. Man skriver:

”Trots visionerna om en gemensam arbetsmarknad och den snabbt ökande pendlingsströmmen över sundet är arbetsmarknaden i Öresundsregionen fortfarande inte tillgänglig för alla. A-kassereglerna är snåriga, skatteregler stoppar i princip bemanningsföretagen vid landsgränsen och tredjelandsmedborgare har stora svårigheter att komma in på den danska arbetsmarknaden.”

Det visar att det är bra att vi har en aktiv samarbetsminister. Men det är också viktigt att våra övriga statsråd i den svenska regeringen är lika samarbetsinriktade.

Jag tycker att det är alldeles utmärkt att man ska anordna en hearing. Och det är oerhört glädjande att vi nu har fått ett datum för en sådan av

ministern i dag, nämligen den 2 mars. Jag tror att det kommer att bli ett väldigt välbesökt och intressant möte i Skåne.

Precis som tidigare har sagts, framför allt från Krister Hammarbergh, gäller detta inte bara Skåne, även om interpellationen handlar om det. Vi har en gränsproblematik även på andra håll i landet. Vi har det i Tornedalen, som Krister Hammarbergh lyfte fram. Och vi har det i Värmland och i Jämtland vid gränsen mellan Sverige och Norge. Där är det lite mer komplicerat eftersom det inte handlar om ett EU-land som det gör i Tornedalen och i Öresundsregionen.

Jag tror därför att det är bra om man genomför hearingar inte bara i Skåne utan även på de andra platserna och lyfter fram dem. Vid dessa hearingar tror jag att det är oerhört viktigt att inte bara politiker och myndighetspersoner kommer till tals utan att också den enskilda individen har möjlighet att lyfta fram sina konkreta problem och frågeställningar. Det är just den enskilda individens svårigheter som vi måste försöka göra någonting åt. Då tror jag – vi hade en dansk språkövning tidigare – att vi går från rolig på danska, som betyder lugn, till rolig på svenska, som i så fall är kul.

Anf. 116 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Jag tror att vi kan hålla i gång den här debatten. Men samtidigt känns det som att vi är helt överens i dessa frågor om vikten av att öka integrationen när det gäller människor som pendlar över Sundet.

Lars-Ivar Ericson, jag kan också berätta om väldigt många vittnesmål från dem som pendlar över Sundet. Men egentligen borde frågan inte ställas till mig. Man skulle kunna säga: Varför har tidigare regering gjort så väldigt lite? Det är ju det som är problemet.

Nu har vi suttit i en alliansregering i två månader, vi har en hearing på gång, och frågan är väldigt het och finns högt på alla fackministrars agenda. Jag tycker alltså att vi har dragit i gång detta och försökt intensifiera arbetet med de frågor och problem som finns. Jag stöder därför det som har kommit fram här.

Jag är väl medveten om att svenska elever genom Helsingforsavtalet har möjlighet att söka till och gå i gymnasiet i Danmark. Men det gäller inte högstadiet. Många har kontaktat mig som vill börja nionde klass i Danmark för att inför gymnasiet behärska danska. Jag kan bara upplysa interpellanten om att jag som riksdagsledamot har motionerat i detta ärende.

Som jag har sagt tidigare är jag samarbetsminister, men fackministrarna har också dessa frågor på sitt bord. Det gäller inte minst infrastrukturen.

Vi tar tag i detta nu. Det finns många viktiga frågor, inte minst för enskilda gränspendlare. När de blir sjuka, arbetslösa eller får andra problem stöter de på patrull. Men det finns också problem på den danska sidan där vi måste mötas. Därför är det en nordisk fråga. Och vi ska med goda relationer och i gott samförstånd försöka lösa dessa frågor och inte på något sätt vara någon form av kravmaskin. Vi är beroende av varandra. Danskarna är fortfarande beroende av att få svensk arbetskraft. Samtidigt hoppas jag att det nu ska bli arbetstillfällen i Sverige, så att problemet så att säga blir mindre. Vi ska inte förlita oss på att dansk arbetsmarknad

ska klara det svenska arbetskraftsutbudet, utan det ska vi klara själva, så att de som vill också ska både kunna arbeta och bo i Sverige.

Prot. 2006/07:26
23 november

Anf. 117 LARS-IVAR ERICSON (c):

Herr talman! Precis som Hans Wallmark tror jag också att det finns bättre förutsättningar för att vi nu ska få en mer aktiv Öresundspolitik. Den tidigare regeringen fick nämligen underkänt för sitt arbete med att underlätta integrationen.

Det är i och för sig för tidigt att betygssätta den nuvarande regeringen. Men jag tycker mig ändå förstå att Cristina Husmark Pehrsson är beredd att ta tag i dessa viktiga frågor.

Det var väldigt få människor som kände till att Berit Andnor var ansvarig minister för Öresund. Jag önskar Cristina Husmark Pehrsson mer framgång i alla de frågor som berör Öresundsintegrationen. Det finns nämligen en enormt stor potential för tillväxt och utveckling i denna region. Men byråkratiska hinder för integration måste undanröjas, och gränsbarriärerna måste försvinna.

I flera debatter under den förra mandatperioden hade jag anledning att ta fram ett av mina latinska favoritcitat, och då gällde citatet mina politiska motståndare. Citatet lyder:

”Ut desint vires tamen est laudanda voluntas.” Det betyder: Även om krafterna fattas är dock den goda viljan berömvärd.

Med Cristina Husmark Pehrsson som Öresundsminister tror jag att både viljan och krafterna kommer att finnas. Jag önskar dig en god fortsättning med den viktiga uppgiften att Skåne och Själland ska komma varandra ännu närmare. Och glöm inte bort det goda förslaget om OS 2024 i Öresundsregionen.

Anf. 118 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Jag behöver inte förlänga debatten. Jag ska bara tacka dem som har deltagit i debatten för att de har tagit upp dessa viktiga frågor. Det finns Öresundsdelegationer. Det finns Öresundskommittéer. Och det finns inte minst Öresund Direkt som är ett väldigt viktigt informationsinstrument. Det är ett samarbete mellan arbetsförmedling, försäkringskassa, länsstyrelse, Region Skåne och Skatteverket. Jag tror att vi har mycket av det som Lars-Ivar Ericson efterlyser, alltså en form av samlad kompetens för att ge den allra bästa informationen i fråga om det som vi inte kan lösa. Vi ska komma ihåg att det är två länder. Och även om vi skulle ha ett OS tillsammans, så ska vi väl ändå inte slå ihop länderna?

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på interpellation 2006/07:54 om bristande beredning av skatteförslag

Anf. 119 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Fredrik Olovsson har frågat mig dels vilka allmänna åtgärder jag avser att vidta för att korrekt bereda de olika lagförslagen på

*Svar på
interpellationer*

skatteområdet i budgetpropositionen, dels om jag avser att vidta särskilda åtgärder i fråga om lagförslagen kring fastighetsskatten och förmögenhetsskatten.

Beredningen av budgetpropositionen inom Regeringskansliet är avslutad, och propositionen är överlämnad till riksdagen. Det är nu riksdagens sak att ta ställning till den fortsatta beredningen av propositionens lagförslag.

När det gäller förslagen i budgetpropositionen vill jag påminna om att de grundas på det valmanifest som Allians för Sverige gick till val på och fått väljarnas förtroende att genomföra. Väljarna har en berättigad förväntan på att vallöftena ska omsättas i praktiken så snart som möjligt. Regeringen tillträdde den 6 oktober och hade då enligt riksdagsordningen endast tio dagar på sig att överlämna en budgetproposition till riksdagen. För att detta skulle vara möjligt behövde texterna sändas till tryckeriet redan efter sex dagar. Det är naturligtvis olyckligt att det har varit så ont om tid i budgetprocessen. Trots den knappa tiden har det varit möjligt att ta fram lagförslag av godtagbar kvalitet. Detta understryks av det faktum att Lagrådet inte riktat några avgörande invändningar mot själva innehållet i eller utformningen av de förslag som granskats.

Samtliga lagförslag i budgetpropositionen har beretts under hand med Skatteverket. Lagrådet menar att det trots den korta tiden borde ha varit möjligt att bredda beredningen. Lagrådets uttalanden visar att systemet inte är anpassat till situationen med en nyttillträdande regering med en annan politisk inriktning, vilket naturligtvis är djupt otillfredsställande. Detta visar enligt min mening att det kan finnas anledning att se över de aktuella bestämmelserna i riksdagsordningen. En sådan översyn skulle kunna ske inom ramen för Grundlagsutredningens uppdrag.

Anf. 120 FREDRIK OLOVSSON (s):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka finansministern för svaret. Han har alldeles rätt i att regeringen har haft kort tid på sig när det gäller att bereda förslag som man lagt fram i budgetpropositionen inte bara på skatteområdet utan också på andra viktiga områden, till exempel om akassan – förslag som nu med rätta får kritik både för det sakliga innehållet, nämligen att de är djupt orättvisa och ökar klyftorna i samhället, och för att beredningen har varit mycket bristfällig.

Samtidigt kan det inte ha kommit som en överraskning för regeringen, eller i alla fall för de borgerliga partierna då, att det skulle bli knappt om tid om man skulle vinna valet. Ni berömde ju er för att vara mycket väl förberedda inför regeringsskiftet. Nu när vi ser resultatet råder det väl ingen tvekan om att det är en överdrift. Ni borde ha förberett er bättre. Uppenbarligen gjorde ni inte det.

Vidare kan jag konstatera att finansministern ganska lättsinnigt ser på beredningstväranget. Uppenbarligen anser han att man kan göra som man vill eftersom man har vunnit valet. Det finns ett annat ord för det, nämligen ordet ”maktfullkomlig”. Jag vill peka på att man bör ställa högre krav på lagstiftningen än på den typ av politiska pamfletter som både finansministern och jag säkert har skrivit i olika sammanhang.

Det råder inte heller någon tvekan om att regeringen inte har fullgjort sina grundlagsskyldigheter när det gäller de två lagförslag som jag har tagit upp i min interpellation. Jag tänker läsa in till protokollet vad Lagrådet skrev den 2 november.

Lagrådet anser att den beredning som förekommit i ärendet inte motsvarar de krav som ställs i 7 kap. 2 § regeringsformen särskilt som det inte heller finns någon dokumentation rörande den mycket begränsade beredning som skett. Trots den knapphet på tid som rätt borde det ha varit möjligt att bredda remissförfarandet. Så långt Lagrådets kritik.

Nu har också Skatteverket efter det att vi socialdemokrater krävt det i riksdagen gett besked om hur man ser på de här förslagen som man berett under hand med Finansdepartementet. Kanske kan finansministern hoppas på att få lite stöd och hjälp från nämnda håll, men så är det inte.

I Skatteverkets skrivelse står det: Beredningstiden har inte möjliggjort för Skatteverket att överblicka samtliga detaljer. Det har heller inte funnits tid att överväga andra lösningar, varken författningstekniska eller systemtekniska, som möjligen skulle kunna förenkla såväl utformningen av lagförslagen som den administrativa hanteringen. Den korta tid som stått till buds har Skatteverket till övervägande del ägnat åt att utreda om förslagen över huvud taget gått att administrera. Efter beredningstiden har det framkommit ytterligare något problem.

Sedan fortsätter man: Skatteverket vill också peka på att vissa förslag kommer att medföra omfattande och resurskrävande informationsinsatser.

Skatteverket avslutar med att skriva: Kravet på snabba förändringar försvårar arbetet med framtagande av tydlig och förklarande information till allmänheten såväl i broschyrer som i beslutshandlingar. Så långt Skatteverket.

Regeringens slarv här leder alltså till en sämre lagstiftning och till att alternativa lösningar inte hinner gås igenom, att Skatteverket tvingas till stora och dyra informationsinsatser och att det blir mer krångel och oklarhet för medborgarna. Finansministern är tydlig med att han inte tänker göra något för att ordna upp den situationen, vilket jag tycker är synd.

Med tanke på vad som föregått i de här frågorna undrar jag: Varför en så lättsinnig inställning till Lagrådet och varför ingen särproposition om de här frågorna? Det är annars ett bra sätt att lösa ut en del problem. Men det har man nästan genomgående undvikit att göra från regeringens sida.

Anf. 121 MARIE ENGSTRÖM (v):

Herr talman! Jag ska kanske instämma i det Fredrik Olovsson allra sist sade och fråga: Varför så bråttom?

Lite grann skyller finansministern ifrån sig i svaret på interpellationen med att det är så kort tid från valet till dess att ni ska lägga budgeten på riksdagens bord. Naturligtvis kan man inte hinna med allt. Men man måste väl inte heller ha ambitionen att lägga fram precis allt. Det är kanske något att fundera över.

Prot. 2006/07:26
23 november

*Svar på
interpellationer*

Jag har också tittat på Skatteverkets yttrande. Det finns flera intressanta saker där. Bland annat skriver de om att tvingas införa viss manuell hantering av några inkomstskattedeklarationer på grund av att man inte riktigt förstår hur jobbvdraget ska utformas.

När det gäller fastighetskatten säger man i något sammanhang att det inte går att göra ett förtryckt material eftersom det ändå inte går att få det så begripligt att någon kan ta till sig informationen på ett bra och hyfsat sätt. Även om man inte kan lämna riktig information kommer det att krävas en hel del av den skattskyldige.

När jag läser det här har jag lite funderingar. Vi brukar ha en del honnörsord när vi diskuterar skatter här i kammaren. Vi ska ha en likformig beskattning. Vi vill värna rättstryggheten. Det ska vara begripligt och kunna genomlysas och så vidare.

Det är väldigt viktigt att upprätthålla förtroendet hos medborgarna för system som vi skapar. Jag tycker att kärnan i det som Fredrik Olovsson skriver om i sin interpellation lite grann är just att vi här har en lång rad exempel på rejäla avsteg som görs från vad vi många gånger tycker är mer eller mindre honnörsord när vi pratar om skattesystemet. Jag skulle vilja att finansministern lite grann belyste det i sitt nästa svar här, utan att för den skull gå in på enskildheter.

Många gånger tänker vi väl att vi så långt som möjligt ska undvika problem, att vi ska undvika gränsdragningsproblem eller sådant som kan vara upprörande och jobbigt för de skattskyldiga. Det kan till exempel gälla det som förra veckan diskuterades här i kammaren, nämligen problematiken kring överskottslikviditeten – det som kallas för lex Uggla. Där var finansministern väldigt snabb med att komma till kammaren och lova förslag till lösningar och så vidare. Det har just varit exempel på där lagstiftningen inte riktigt har räckt till, så en väldigt stor oro har skapats bland många skattskyldiga. Jag ser alltså fram emot ett svar här från Anders Borg.

Anf. 122 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Tack, Marie Engström och Fredrik Olovsson, för inläggen! Jag tycker att det här är lite belysande för en socialdemokratisk demokratisyn. Jag tycker att det är mycket bra att vi får upp de här frågorna. På något sätt är det så att man inom socialdemokratien delvis har odlat en myt kring att Sverige bara kan styras av ett parti. I vissa avseenden har det gått så långt att man till och med valt att utforma lagarna så att de nästintill är försvårande för ett regeringsskifte.

När man gjorde budgetlagen konstaterade man redan i förarbetena att en ny regering skulle ha mycket dåliga förutsättningar att hinna sätta sin prägel på politiken och att regeringen förmodligen bara skulle föra in något eller några förslag i en ny budget. Det här påtalades när budgetlagen gjordes. Där påtalades det orimliga i att man valde en ordning där ett allmänt val inte skulle få genomslag på politiken eller skulle ha mycket svårt att få genomslag på politiken. Att man har satt upp en sådan ordning och gjort det medvetet och sedan har mage att komma tillbaka efter valet och framföra detta som en kritik är för mig mycket märkligt. Det är väl självklart att våra väljare, det är en självklarhet att de som har röstat för att få en annan regering, har rätt att kräva att vi ska genomföra de förslag som vi har gått till val på. Tänk om vi hade stått här i kammaren

och sagt att vi inte vill sänka fastighetsskatten och inför våra väljare försvara oss och säga: Ni röstade på en annan regering för att ni bland annat ville ha en sänkt fastighetsskatt. Ja, det kan ha noterats i valdebatten att Fredrik Reinfeldt i tv sade att det var viktigt att sänka fastighets-skatt, och det sade Lars Leijonborg, Göran Hägglund och Maud Olofsson, men det kan vi inte göra någonting åt. Vi kommer att sitta här ett år och rulla tummarna, sedan kanske vi återkommer i nästa budgetproposition.

Det hade lett till ramaskri. Så kan inte en demokrati fungera. En demokrati måste fungera så att man har en valdebatt, het och intensiv, vi får ett valresultat, man bildar en regering, man söker majoritet i riksdagen och genomför den politik man har blivit vald på. Något annat vore orimligt.

Sedan finns det naturligtvis en häpnadsväckande brist på konsekvens i den socialdemokratiska argumentationen. Socialdemokraterna har fått kritik för bristande beredning eller att man inte ens har gått till Lagrådet 1996, 1998, 1999, 2000, 2001, 2003, 2004 och 2005. Vid upprepade tillfällen – 1998, 1999, 2000 och 2001 – har man valt att inte gå till Lagrådet när det gäller beredningen av viktiga skatteförändringar och budgetpropositioner. Det har gällt arvsskatten, förmögenhetsskatten, det har gällt asyllag, omorganisation av Försäkringskassan. Nu har helt plötsligt Lagrådet blivit det centrala. Att vi nu när vi har ett uppenbart legitimitetsproblem i demokrati där vi gick till val på att genomföra förändringar, bilda majoritet i riksdag och regering skulle sätta oss still i ett års tid är för mig en obegriplighet.

Jag tycker att det närmast är en självklarhet och en skyldighet för oss att så skyndsamt som det över huvud taget går, även om vi bara hade sex dagar på oss, göra vårt yttersta för att se till att de förslag som väljarna har bett oss att genomföra också får komma in i lagtexten och påverka människors verklighet. Det är då man får respekt för en levande demokrati – en intensiv debatt i en valrörelse, ett valresultat, en regeringsbildning och förändringar i verkligheten. Jag måste säga att jag tycker att det är bra att de här frågorna ställs. Jag tycker att det är märkligt att vi får kritik när det är vi som säger oss ha beredskap att göra någonting åt detta mycket allvarliga problem.

Anf. 123 FREDRIK OLOVSSON (s):

Herr talman! Jag tycker inte att det är så märkligt om vi i riksdagen har synpunkter när regeringen inte följer de bestämmelser som finns i grundlagen. Tills den förändras får man leva med kritik om man inte riktigt sköter sig.

Jag tycker också att det är intressant att höra att vi inte riktigt har levt som vi lär, vi socialdemokrater, i det här fallet med kopplingen till arvs-skatten. Jag var tvungen att kika lite extra på det. Jag var med i riksdagen när frågan hanterades. Det var inte direkt så att det från borgerligt håll handlade om att man borde ta mer tid på sig i den beredningen. Tvärtom fick vi kraftig kritik för att vi inte gick snabbare fram.

Finansministern påstår i sitt interpellationssvar att Lagrådets uttalande visar att systemet inte är anpassat för ett regeringsskifte. Det är klart att vi kan diskutera det framöver. Men det är inte det som Lagrådet skriver, utan tvärtom skriver man uttryckligen att regeringen, trots den

Prot. 2006/07:26
23 november

Svar på
interpellationer

korta tid som blir följden av dagens regelverk, ändå borde ha kunnat göra mer för att bredda beredningen. Lagrådets skrivning ger inte finansministern det utrymme han nu försöker att kapa åt sig, nämligen att skylla ifrån sig på reglerna när han själv inte har lyckats.

Det skulle vara bättre om finansministern erkände att det här inte var så bra. Man borde ha varit mer förberedd på att regera. Man borde göra vad man kan för att komma till rätta med de problem som nu faktiskt uppstår och kanske framför allt lova att inte göra om det. Nu blir det kanske inte aktuellt om fyra år, då är det snarare vi socialdemokrater som får ta itu med problemet, men i alla fall.

Vi är inte intresserade av den här typen av hafsverk en gång till. Skattepolitiken är ett allvarligt område. Det gäller att inte skapa lagstiftning som i onödan ger upphov till krångel och oklarheter. Då slipper Skatteverket lägga stora resurser på onödig administration och dyra informationsinsatser utan kan i stället satsa på att komma till rätta med skattefusk till exempel. Det är inte så konstigt att Lagrådet ger regeringen underkänn.

Jag skulle vilja höra finansministerns inställning till Lagrådet framgent men också när det gäller särpropositioner fråga: Kommer vi alltid att få ta alla de här frågorna direkt i budgetpropositionen? Jag tror att det blir en bättre debatt, också mer klargörande och demokratisk, om vi kan ta det successivt under hösten och få reella diskussioner om lagförslagen. Det ger troligen också bättre lagar i slutändan.

Jag vill gärna ha svar på de frågorna men också gärna ett löfte om att inte göra om det.

Anf. 124 MARIE ENGSTRÖM (v):

Herr talman! Jag noterar att finansministern fick så många frågor att det tydligen inte fanns någon tid till att svara på mina frågor.

Jag tog upp mer principiella frågor för att inte alla ska gå upp i talarstolen och prata om exakt samma sak. Jag tog upp principiella frågor om hur man ser på ett skattesystem. Jag ställde ett antal frågor om vilka krav finansministern och regeringen vill ställa på ett bra och likformigt skattesystem. Tycker finansministern att de förslag som ni har lagt fram, framför allt förslagen om jobbvdrag och fastställande av markvärde inom fastighetsbeskattningen, stämmer överens med de krav som man måste ställa på ett skattesystem? Jag tycker att det är viktigt att ha en sådan principdiskussion.

Visst ska demokratin fungera, och man ska naturligtvis driva de frågor som man går till val på. Men vi har också tillhört en majoritet från Vänsterpartiets sida. Vi har förstått mycket väl under de år vi har tillhört majoriteten att man inte kan genomföra alla de förslag som man skulle vilja genomföra. Det är någonting som vi lever med allihop. Det blir att skylla ifrån sig när man säger att man är skyldig väljarna att genomföra allt man har lovat i en valrörelse. Det är ett lite klent svar, tycker jag. Jag tycker att det är bättre om finansministern håller sig till frågan: Vad är det för krav man som finansminister måste ställa på ett skattesystem?

Herr talman! Jag tycker att det är intressant att följa diskussionen med finansministern. I det svar som har lämnats, framför allt i det andra inlägget, tog finansministern upp frågeställningarna kring Lagrådets kritik, att vi hetsar upp oss på att Lagrådet tycker att den här propositionen är dåligt utformad, att beredningstid inte har givits etcetera och menar att det är vår huvudsakliga kritik. Nja, Lagrådet är en form av garant för att olika lagförslag som lämnas till riksdagen ska vara väl beredda. De ska vara utredda ordentligt, man ska se vilka olika konsekvenser lagförslagen får och vad de får för betydelse för människor i samhället. Det är det som är bakgrunden till Lagrådets kritik. Det är inte det i sig att vi tycker att det är viktigt att lagförslaget ska gå till Lagrådet. Det är vad Lagrådet säger som vi tycker utgör den viktiga kritiken. Förslagen i sig är inte tillräckligt beredda.

I budgetpropositionen står det att de här frågorna under hand har diskuterats med Skatteverket. När vi i skatteutskottet träffade Skatteverket redovisade de att de bara har lämnat tekniska synpunkter på lagförslagen. De var missnöjda över att de inte haft möjligheter att titta på de olika förslagens konsekvenser.

Det är egentligen det som det handlar om. Jag tycker att man kommer tillbaka till varför ni hade så bråttom. Det var väl ändå så i de borgerliga valmanifesten att ni inte ville redovisa politikens negativa sidor, utan i valrörelsen ville ni redovisa en glättad bild av den politik som ni tänker föra. Då handlar det om att så snabbt som möjligt genomföra den politiken så att man inte får en debatt om konsekvenserna.

Men där har ni misstagit er lite grann. Från Socialdemokraternas sida och även från många andra håll granskar vi naturligtvis era förslag och för en politisk debatt om dem i sak och inte bara i form. Även om den här diskussionen mer handlar om formfrågan så är själva sakfrågan oerhört väsentlig.

Man ska komma ihåg att de två skatteförslag som finns med i den här interpellationsdebatten handlar om att man slutar att dra in pengar – ungefär 30 miljarder kronor. Det är en ganska stor del av budgeten, och ingen liten justering som ni föreslår med så här enkla utgångspunkter. Det är lite allvarligt, och det oroar oss för framtiden att ni på det här sättet vill driva igenom viktiga politiska krav utan att utreda dem ordentligt. Det förskräcker lite grann för framtiden. Kommer det att fortsätta på det här viset så kommer det att bli oerhört bekymmersamt, framför allt när man inte ens bemödar sig om att lägga fram särskilda propositioner. Det är det det handlar om. Om ni hade lagt fram en särskild proposition så hade riksdagen haft möjlighet att bereda frågan på ett annat sätt än att baka in många olika skatteförslag i budgetpropositionen.

Detta är min fråga nu: Hur kommer regeringen att göra i samband med vårpropositionen? Där har ni ändå god tid på er. Kommer vi att även i vårpropositionen se att ni bakar in viktiga skattepolitiska frågor? Eller kommer regeringen att lägga fram skattepolitiska förslag i särskilda propositioner?

Anf. 126 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka Fredrik Olovsson för att han har ställt denna intressanta interpellation så att den kommer upp här i riksdagen och kan belysas från olika håll.

Jag tackar också finansministern för svaret, och jag tycker att den sista avdelningen är särskilt viktig. Där säger han att det som har inträffat nu kanske borde göras till föremål inte bara för kritik utan för åtgärd, nämligen att man låter den sittande Grundlagsutredningen titta på det. Varje regering som kommer att tillträda under de kommande åren får samma problem om man inte gör någonting åt det. Detta tycker jag alltså är det som är mycket positivt i svaret.

Samtidigt, herr talman, är naturligtvis den absolut största nyheten för mig och för övriga ledamöter som har suttit i skatteutskottet och numera även i finansutskottet att Socialdemokraterna helt plötsligt fäster sådant enormt intresse vid vad Lagrådet säger. Precis som finansministern har sagt har det vid en lång rad tillfällen förekommit i skatteutskottet – jag har ju särskild överblick över det – att man har haft en beredning och att Lagrådet har haft olika invändningar. Det har också varit så att Lagrådet av någon anledning inte har tillfrågats eller haft avvikande synpunkter. Mig veterligen har det aldrig föranlett i alla fall minoriteten i skatteutskottet att ta till den typ av brösttoner som jag nu hör från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och även det frånvarande Miljöpartiet.

Jag tycker, herr talman, att det är bra att Lagrådet nu får betydelse för den kongruens och den konsekvens i lagstiftningen som behövs. Det är någonting som jag tycker att framtida riksdagsledamöter ska minnas av den här debatten. Det finns också en lång rad andra tillfällen då man inte direkt bryr sig om Lagrådet. Utan att höra efter med Lagrådet säger man bara: Nej, det där är ingenting som Lagrådet över huvud taget ska yttra sig om! Det är också någonting som egentligen inte kommer upp i debatten.

En annan bristande beredning, där Lagrådet inte alls var inblandat, hade vi ganska nyligen. Det gällde höjningen av fribeloppet när det gäller kottar och bär och så vidare. Det var så sent som den 31 maj, när förslag väcktes om ett utskottsinitiativ. Det var totalt omöjligt berett av den dåvarande majoriteten. Icke desto mindre, herr talman, noterar jag att det finns ett exakt motsvarande motionsyrkande från herr Persson i Stjärnhov om den här saken som numera också är delvis bifallet av skatteutskottet. Det kommer även i finansutskottet.

Tidsaspekten är otroligt viktig i sammanhanget. Jag har full förståelse för att finansministern och en eventuellt kommande regering som sitter i samma situation och bara har tio dagar på sig, om man inte gör någonting, kommer att hamna i en del problem. Därför är det allra viktigaste som ett resultat av Fredrik Olovssons utmärkta interpellation att man ser till att det blir en annan ordning framöver. Det kan man antingen göra genom att flytta valdagen eller genom att se till att vi får en annan budgetlag, så att det hela kan läggas fram och träda i kraft senare. Det finns en lång rad olika alternativ.

Men det viktigaste, och den största nyheten, är att Socialdemokraterna glädjande nog framöver kommer att fästa enorm vikt vid vad Lagrådet tänker och tycker. Det är en intressant nyhet.

Herr talman! Det här är en viktig och intressant debatt. Demokrati bygger på att man har allmänna val, att väljarna får uttala sitt stöd för olika partier och olika inriktningar och att man får till stånd en politik som baseras på väljarnas vilja. Vi ser i Sverige att vi har uppenbara problem med vitaliteten i vår demokrati. Politikerföraktet sprider sig och misstroendet för ledande institutioner är tydligt, vilket bland annat beror på att man har en ibland lite märklig syn på vad som är kärnan i demokratin från delar av vårt politiska liv.

Det är klart att vi kan diskutera detta, säger Fredrik Olovsson. Det är klart att vi kan göra det. Men kärnfrågan är: Ska en ny regering kunna genomföra sina förändringar efter det att den har fått stöd från väljarna? Det kanske inte är något viktigt eller väsentligt, men kanske något som vi i marginalen kan diskutera lite grann.

Man visste ju detta. Experterna påtalade att det fanns en risk för att en ny regering bara skulle kunna föra in något eller några av sina förslag. Detta gjordes från tjänstemän på departementen och från externa experter. Det påtalades också i utskottet. Man valde att ignorera problemet.

Jag tycker att det skulle vara bra om vi fick till stånd en förändring här. Det är självklart att vi ska ha väl fungerande maktskiften i Sverige. När det gäller överlämningen från den socialdemokratiska regeringen har jag ingenting att invända. Den sköttes på ett alldeles utmärkt sätt. Så har det också varit tidigare, och så ska det vara i framtiden. Men det måste också vara så att vi har en lagstiftning, en riksdagsordning, grundlagar och arbetssätt som gör att vi smidigt kan uppnå det som är kärnan i demokratin, nämligen att allmänna val får genomslag i politiken.

Jag ser det som ett löfte och ett besked från Socialdemokraterna att man nu i Grundlagsutredningen och i andra sammanhang kommer att arbeta för att vi får en förändring av ordningen. Erkänner man att man gjorde fel, att det var ett allvarligt misstag och ett demokratiskt problem, som man naturligtvis beklagar från den socialdemokratiska sidan? Man gjorde inte ordningen rätt från början; det är naturligtvis välkommet om det är ett sådant besked som vi får från Socialdemokraterna. Jag tvivlar dock innan jag har sett det.

När det gäller likformigheten och Marie Engströms viktiga frågor så är min syn att likformighet *är* viktigt. Det är viktigt för effektiviteten i skattesystemen. Men det finns andra saker som också är viktiga, till exempel sysselsättningen, jobben och arbetslösheten. Det är viktiga saker för den här regeringen, för vi har ett mycket stort utanförskap i Sverige. En av orsakerna till det är att vi har skattat sönder sektorer. Jag såg att man i McKinseyrapporten hade räknat med att vi i servicesektorn har tappat runt strax under 600 000 jobb, bland annat till följd av de mycket stora skattekilarna.

En alltför långt driven likformighet i skattesystemet ställer till problem. Det finns näringar som kan bära höga skatter. Jag är inte speciellt orolig för att tung industri inte ska klara av att hantera våra arbetsgivaravgifter eller våra inkomstskatter, men jag är djupt oroad för om service-näringarna klarar av det. Jag är också djupt oroad för att det leder till en alldeles för låg sysselsättning när man har de här höga skatterna.

Jag kan notera att SE-banken i går eller i förrgår presenterade en prognos där man gör bedömningen att vi under de kommande tre åren kommer att ha 230 000 i ökad sysselsättning. Den sysselsättningen uppstår bland annat därför att vi minskar likformigheten i vissa delar av skattesystemet. Jobben, sysselsättningen, arbetslösheten och utanförskapet är de överordnade frågorna.

Jag måste också passa på att tacka Lars Johansson och Fredrik Olovsson för att vi har fått den här debatten. Jag är övertygad om att ett viktigt skäl till att vi inte kommer att få ett maktskifte 2010 är att socialdemokratin så tydligt uppvisar att man sitter fast i sin maktfullkomliga syn på hur Sverige ska styras. Det är inget problem att vi får en borgerlig regering som har uppenbara svårigheter och endast med heroiska insatser kan få genomslag för sin politik. Det är precis därför väljarna kommer att fortsätta rösta på en fortsatt alliansregering; de vill ha ett annorlunda samhällsklimat.

Anf. 128 FREDRIK OLOVSSON (s):

Herr talman! Det återstår att se om väljarna tycker att finansministerns insatser är så heroiska när mandatperioden lider mot sitt slut. Vi får väl ta den diskussionen då.

Det är uppenbart att när det gäller att sänka skatter får grundlagen och andra bestämmelser inte stå i vägen. Det är oerhört viktigt. Man kan ju vara självkritisk och säga att när vi socialdemokrater tog bort arvs- och gåvoskatten och fick kritik från Lagrådet, fick vi inte någon kritik från de borgerliga. Då borde det tvärtom ha gått ännu fortare. När det gäller att sänka skatter är det alltid bråttom.

Lagrådets kritik mot regeringen är väldigt tuff. På Skatteverket är man djupt bekymrad över den situation som man har hamnat i. Man kommer att få använda mer resurser till krånglig byråkrati i stället för till skattekontroll. Finansministern skyller så långt möjligt ifrån sig på systemet, som naturligtvis också är socialdemokratins fel.

Jag tycker att det skulle vara bra om vi kunde få några svar på de frågor som jag ställde om framtiden. Varför får vi inte några särpropositioner på så viktiga och tekniskt besvärliga områden så att vi också får en ordentlig debatt här i kammaren om dem? Nu får vi ta dem interpellationsvägen i stället. Jag tycker att regeringen borde ta det ansvaret. Varför kommer allt direkt i budgetpropositionen utan remissbehandling? Det hade faktiskt, som Lagrådet också påpekar, inte behövt vara riktigt så dåligt. Finansministern har själv valt att det skulle bli som det nu är, och för det anser han sig heller inte behöva ta något ansvar. Jag har en annan uppfattning i den frågan.

Anf. 129 LARS JOHANSSON (s):

Herr talman! Finansministern har ytterligare ett inlägg kvar. Då kanske jag får svar på frågan om det i vårpropositionen kommer att läggas in ytterligare skatteförslag eller om vi kommer att få särskilda skattepropositioner så att vi i kammaren och utskotten får möjlighet att behandla frågorna på det sätt som är den normala ordningen. Då kan man i alla fall inte tala om att det är bråttom. Då är det gott om tid att förbereda sina förslag.

Jag noterar också att på ett område har regeringen kommit med en särproposition, och det gäller krediteringen på skattekonto av stimulans till arbetsgivare för de så kallade nystartsjobben. Där har vi fått en särproposition. Ni ansåg tydligen att i den frågan kunde man lägga fram en särskild proposition som gör att skatteutskottet och riksdagen kan behandla det som en särskild fråga. Den har också betydelse för budgeten, eftersom det här kostar pengar.

Tyvärr måste jag säga att den här propositionen som jag har i min hand inte heller innehåller några större konsekvensanalyser. Det är väldigt sparsamt även på det området, trots att det har gått sex veckor från det att ni vann valet tills ni lade fram propositionen. Det borde ha funnits utrymme för att presentera bakgrund och mer vilka konsekvenser detta får på arbetsmarknaden än vad som har varit fallet. Det är ändå ett försök. Det kan jag erkänna, men jag tycker att ni borde kunna mer. Jag hoppas verkligen att finansministern lägger mer kraft och tid på att utreda och redovisa konsekvenser av sina olika skatteförslag i framtiden.

Jag är inte särskilt orolig för egen del för valet 2010, men tiden medger inte att ta upp en större diskussion om det nu. Jag tror att vi får återkomma till det senare. Jag är glad om vi till att börja med kan få förslag från regeringen som är ordentligt utredda. Det är ett bra stycke på väg för en bra politisk debatt.

Anf. 130 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Herr talman! Jag vill fästa den ärade kammarens uppmärksamhet på en omständighet. Det har här låtit som om skatteutskottet, som jag sitter i, har hastat fram behandlingen av detta. Så förhåller det sig inte, herr talman. Den här propositionen kom den 16 oktober, tio dagar efter regeringens tillträde. Den 7 november hade skatteutskottet en omfattande utfrågning med generaldirektör Sjöstrand från Skatteverket. En lång rad av de socialdemokratiska ledamöterna ställde då frågor. Den 9 november hade vi besök av Tullverkets chef generaldirektör Starrin som på motsvarande sätt fick möjlighet att lägga fram sina synpunkter på propositionen. Det ställdes en lång rad frågor från ledamöter i utskottet, inklusive socialdemokrater.

Herr talman! Jag tolkade de frågorna och svaren så att båda generaldirektörerna fann att det inom ramen för de beräkningar som de hade gjort i efterhand skulle vara fullt möjligt att genomföra de förslag som presenterades. Jag håller dock med om att de hade en del reservationer för att man skulle behöva tillgripa en del mer personalkrävande åtgärder än som vanligt var fallet. I huvudsak tycker jag att majoriteten i utskottet fann att svaren på de frågor som vi ställde från alla håll var nöjaktiga och vi kunde tillstyrka den här propositionen.

Herr talman! Allra sist noterar jag att Fredrik Olovsson var bekymrad över att det var så bråttom med skattesänkningar. Jag förstår att det är en oro som han aldrig tidigare har behövt hysa.

Anf. 131 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Låt mig tacka för att vi har fått ha den här debatten. Det är en viktig fråga. Vi ska ha en bra lagrådsprövning. Det är en precis lika viktig fråga att vi har en väl fungerande demokrati där genomslag för allmänna val sker i den politik som bedrivs.

Jag noterar att jag inte fick några svar på frågan om hur socialdemokratien ser på betydelsen av att man ordnar förhållandena så att en ny riksdagsmajoritet har god möjlighet att få genomslag för sin politik. Jag är angelägen om att vi kommer framåt på den här punkten. Det är inte bra att få kritik från Lagrådet. Det är inte bra när det rör de åtta, nio eller tio tillfällen när liknande kritik har framförts mot socialdemokratiska regeringar eller när man har löst det på ett annat sätt genom att helt enkelt avstå från att gå till Lagrådet för att få synpunkter. Det hade naturligtvis även vi kunnat göra. Vi ska ha en ordning som tillåter att vi har en bra, fungerande konstitutionell regim för att byta regeringar.

Det som kanske förvånar mig mer är Lars Johanssons stora bekymmer med varför vi har så bråttom. För mig är det självklart varför vi har bråttom. Vi har inte full sysselsättning i Sverige. Vi har en massarbetslöshet. Det finns inte en kommun i Sverige där inte arbetslösheten är för hög. Det spelar nästan ingen roll vilken region, sektor eller område man tittar på. Det är alldeles för många människor som är arbetslösa i Sverige. Jag har förstått Socialdemokraternas vurm för utredningar. Det räcker med att titta i vilken finansplan som helst som vi har haft under de senaste fyra fem åren. Det var alltid 10, 20 eller 30 utredningar som lanserades. Det som var tragiskt och som vi får hantera i dag är att det nästan aldrig lanserades några förslag för att göra någonting åt massarbetslösheten och att vi har 1 eller 1 ½ miljon människor i utanförskap. Det är naturligtvis allvarligt.

Sedan har det, som Gunnar Andrén påpekar, varit hearingar här i riksdagen. Generaldirektörerna och verken gör ju bedömningen att den här lagstiftningen kommer att kunna sättas i sjön.

Jag vill avslutningsvis tacka för att vi har haft denna mycket givande debatt.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på interpellation 2006/07:71 om fördelningspolitiska konsekvenser

Anf. 132 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Ärade ledamöter! Laila Bjurling har frågat mig om ett bättre underlag till riksdagen över budgetens ekonomiska konsekvenser för arbetslösa, sjukskrivna och låginkomsttagare utan förmögenhet. Laila Bjurling frågar också om kommunerna ska kompenseras för ökade försörjningskostnader som antas följa av förändringarna i a-kassan.

Regeringens politik är inriktad mot att flera ska kunna försörja sig på eget arbete. Att bryta det stora utanförskapet på svensk arbetsmarknad är regeringens enskilt viktigaste uppgift. Människor ska kunna gå från bidrag till arbete. Det är nyckeln till en förbättrad ekonomisk situation för låginkomsttagare, sjukskrivna och arbetslösa. Med en politik inriktad mot att få flera människor i arbete kommer de ekonomiska skillnaderna mellan olika grupper att minska. Det följer av att regeringen gör det mer lönsamt att arbeta.

Trots att regeringen bara hade tio dagar på sig att överlämna budgetpropositionen till riksdagen har ändå kvalificerade fördelningsanalyser tagits fram. De samlade fördelningseffekterna finns presenterade i finansplanen samt i den fördelningspolitiska redogörelsen. Beräkningarna visar att förändringen av inkomstspridningen är knappt märkbar.

Även riksdagens utredningstjänst har gjort analyser av budgetpropositionens förslag. Analyserna visar att när individerna delas in i tio grupper efter inkomst vinner samtliga grupper på förslagen.

Konsekvenserna av förändringarna i a-kassan för kommunerna diskuteras i propositionen *En arbetslöshetsförsäkring för arbete*. Kostnaderna för försörjningsstödet förväntas inte öka i någon nämnvärd utsträckning. När flera kommer i arbete kommer i stället kommunernas finanser att förbättras.

Anf. 133 LAILA BJURLING (s):

Fru talman! Jag vill tacka finansministern för svaret. Jag kan konstatera att finansministern tycks vara nöjd med de fördelningspolitiska effekterna i den borgerliga budgeten. Jag hade hoppats att finansministern skulle förklara att den bristande beredningen av budgeten gjorde att många konsekvenser för de sjuka och för de arbetslösa människorna inte kom fram. Men så är det tydligen inte, utan finansministern är nöjd med resultatet.

När jag åkte in i Gnesta under valrörelsen så åkte jag genom en allé av moderata valaffischer där det stod att alla ska få 1 000 kr mer i plånboken. Jag skulle därför vilja fråga finansministern: Vilka är ”alla”?

Ja, det är i alla fall inte Margareta, som är arbetslös sedan länge, det är inte Kristina, som är förtidspensionär på grund av sina onda axlar, och det är definitivt inte Linnéa, som är ålderspensionär. Kan det vara så att ”alla” i själva verket är Anders, Göran och Bosse, det vill säga den lite medelålders heterosexuella normmannen?

Finansministern skriver i sitt svar också att jobbavdraget ska göra det lönsammare att jobba, och då kommer många flera att vilja ha jobb. Tror finansministern att jobbavdraget för dem som jobbar hjälper Margareta, Kristina och Linnéa?

Finansministern hänvisar också till riksdagens utredningstjänst, som har gjort en analys av budgetpropositionens förslag. Där framgår det att när individerna delas in i tio grupper efter inkomst så ser man att samtliga grupper vinner på förslagen, säger ministern. Det kan nog stämma, så länge individen inte blir sjuk och inte blir arbetslös, så länge man inte vet hur mycket dyrare trafikförsäkringen blir och inte räknar med de höjda hyrorna som blir effekten av den borgerliga politiken.

Man kan också läsa utredningstjänstens tio grupper på ett annat sätt. Om man delar in individerna i de här tio inkomstgrupperna efter kön visar det sig att kvinnorna får en mindre del av förbättringarna jämfört med männen. Och om man delar in alla inkomsttagare i två grupper i stället för i tio så blir det mycket tydligt hur den borgerliga regeringens politik slår. Den fattigare halvan får 10 % av förbättringarna, och den rikare halvan får 90 %. 10 % till den fattigare och 90 % till den rikare halvan: Är det verkligen en fördelningspolitik som finansministern vill försvara?

Anf. 134 MARIE ENGSTRÖM (v):

Fru talman! Jag får tacka Laila Bjurling, som skrev en interpellation i den här frågan. Något av detta debatterades för några veckor sedan här i kammaren under den allmänpolitiska debatten. Eftersom finansministern inte var här då valde jag att även gå upp i den här interpellationsdebatten för att ta upp några av de här frågorna.

Vi fick dagen före den debatt som hölls då en fördelningspolitisk analys, och den var ganska intressant att titta på. Laila Bjurling har redan pratat lite om den. Det visade sig att man måste tjäna i varje fall en bit över 400 000 kr per år för att kunna tillgodogöra sig den här tusenlappen, om jag har tolkat den här analysen rätt – och det vet jag nog att jag har gjort. Det visade sig också att regeringens skattepolitik i högre grad gynnar männen än den gynnar kvinnorna. Tidigare har vi haft jämställdhetsanalyser i budgetpropositionen, där man väldigt klart och tydligt kan se hur dels skattesystemet, dels transfereringarna har kunnat minska de ekonomiska skillnaderna mellan kvinnor och män. Det här är en intressant diskussion, och det skulle vara väldigt bra att få finansministerns kommentar till det här.

I analysen kan man se att det också finns geografiska skillnader, alltså skillnader i vilken typ av kommuner som tjänar mer eller mindre på regeringens förslag. Här visade det sig att det är storstad och storstadskommuner som vinner mest på bekostnad av mindre kommuner och glesbygdskommuner. Det här är ju jätteintressant att diskutera.

I den förra debatten använde Anders Borg uttrycket massarbetslöshet och menade att vi i dag har massarbetslöshet och att det inte finns några problem med de frågor som Laila Bjurling ställer angående kommunernas ekonomi, därför att regeringens förslag innebär att flera människor kommer i arbete, och då kommer inte kommunernas ekonomi att ansträngas av eventuellt försörjningsstöd. Så har jag tolkat svaret. Då kan man ju fråga sig: Vad är det då för åtgärder som råder bot på denna stora massarbetslöshet? Jo, det är fråga om hushållstjänster, och det handlar om en sänkning av arbetsgivaravgifterna för vissa tjänsteföretag, och om jag förstår saken rätt så kan det bli problem med EU-kommissionen där. Man kanske tycker att detta är ett otillåtet statsstöd – vad vet jag. Vad har man sedan att komma med? Jo, man har ju faktiskt dragit bort ett väldigt bra stöd för forskning i mindre företag, som verkligen skulle kunna få fart på de kommuner där man kanske har en högre arbetslöshet. Det är ju detta som i viss mån är Sveriges framtid, nämligen att företagen ska kunna tillgodogöra sig detta och kunna utveckla nya produkter och tjänster, till exempel inom miljö- och energiområdet. Jag tycker att det vore jätteintressant att få finansministerns kommentarer till alla de här frågeställningarna och hur vi ska kunna få så mycket flera människor i arbete.

Anf. 135 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Min uppfattning är att vi bör fortsätta den fördelningspolitiska debatten vecka ut och vecka in, månad efter månad, ända fram till valet 2010, därför att här kommer vi att ha den stora kontrasten mellan socialdemokratins misslyckande och de viktiga framsteg vi kommer att göra. Går man in och tittar på hur utvecklingen såg ut under 90-talet, då vi styrdes av i Socialdemokraterna i huvudsak, så hade vi en stigande inkomstspridning, vi hade förmögenhetsskillnader som växte eller best-

od, vi hade löneskillnader som ökade både mellan män och kvinnor och mellan grupper, vi hade regionala skillnader som förvärrades, och vi hade Ginikoefficienter – mått på inkomstspridningen som Göran Persson brukar hänvisa till – som ökade. Det är det socialdemokratiska arvet.

Varför var det så? Varför började Sverige slitas sönder under 90-talet? Jo, det var därför att förr i tiden, för länge sedan, höll vi ihop inkomstgrupperna därför att alla arbetade. Det är massarbetslösheten och utanförskapet som har drivit fram skillnaderna i svensk ekonomi, och det är det arv vi har att hantera efter ett långt socialdemokratiskt maktinnehav.

Varför kommer vår politik att leda till en bättre inkomstfördelning än en socialdemokratisk? Jo, det beror naturligtvis på att den är inriktad på arbete. Människor lever på arbete. Vi kan aldrig kompensera ett eget arbete med inkomststöd. Det handlar om en mycket liten del av människors inkomster som i genomsnitt kommer från socialförsäkringarna. De kommer från eget arbete, och det centrala är att föra en politik för det.

Vi vet också genom utvärderingen av 90-talskrisen och de saneringsåtgärder som Socialdemokraterna då genomförde att vill man ha förbättringar – detta är sant i praktiskt taget varje land – är det arbetslösheten som är kärnfrågan. En politik mot arbetslöshet är en politik för ökad rättvisa. En politik som cementerar arbetslöshet är en politik som alltid är orättvis.

Det är kärnan i vår politik: Det handlar om att få ned arbetslösheten. Det är därför vi har valt den inriktning på skattepolitik som vi har gjort, därför att jobbvdrag, förändringar i arbetslöshetsförsäkring och förändringar i arbetsmarknadspolitiken kommer att leda till en lägre arbetslöshet. Det är därför vi också har valt att koncentrera skattesänkningarna på att göra det mer lönsamt att lämna utanförskapet och gå in på arbetsmarknaden. Det är just för att människor i utanförskap ska tjäna mer på att börja arbeta som skattepolitiken har fått den utformning den har fått.

Det är också därför vi har prioriterat kärnverksamheten i välfärden framför bidragen. Vi vet att transfereringar inte har någon större omfördelande effekt. Vi vet att skola, oavsett inkomst, sjukvård, oavsett inkomst, äldreomsorg, oavsett inkomst, och barnomsorg, oavsett inkomst, är viktiga för att upprätthålla ett sammanhållet samhälle, och det är därför vi under de närmaste tre åren lägger nästan 10 miljarder mer på att höja kvaliteten och valfriheten i de verksamheterna.

Det är också kärnan i varför vår politik kommer att leda till att inkomstskillnaderna minskar, och det är därför den också kommer att leda till att inkomstskillnaderna mellan män och kvinnor minskar. När vi inför ett jobbvdrag som gör det mer lönsamt att gå in på arbetsmarknaden, även om man jobbar halvtid och även om man går från halvtid till längre deltid, ja, då är det just kvinnorna som får förstärkta incitament att vara på arbetsmarknaden, och det är just för kvinnorna det lönar sig bättre att gå från utanförskap till arbete. Det här skulle jag säga är kärnan i vår politik, och det är det som hela den här mandatperioden – avtalsrörelsen, höll jag på att säga – och den kommande valrörelsen ska handla om.

I vår värld är jobben kärnfrågan. Det är arbetslösheten som avgör de ekonomiska klyftorna i ett land. Det är det som avgör om en människa har trygghet i sina arbetskamrater och i en egen lön samt har en utveckl-

Prot. 2006/07:26
23 november

Svar på
interpellationer

ing i arbetet som gör att man får vara med om en stigande lön under sin yrkeskarriär.

Det går inte att fördela bort arbetslöshet. Det går inte att fördela bort en bristande sysselsättningsutveckling. Ett samhälle med massarbetslöshet kan aldrig betraktas som rättvist. Därför kommer hela vår politik – varenda åtgärd, varenda proposition – att inriktas på att öka antalet jobb i ekonomin.

Anf. 136 LAILA BJURLING (s):

Fru talman! Varför började Sverige slitas sönder; varför fick vi massarbetslöshet, undrade finansministern. Jag behöver väl inte påminna om vad vi socialdemokrater fick ta över efter den förra borgerliga regeringen. Därmed kanske vi kan avsluta den debatten.

Självklart är det bättre för alla människor att få vara friska och jobba än att vara sjuka eller arbetslösa. Det råder det inga som helst delade meningar om. Det hjälper dock inte den som är sjuk eller arbetslös. Vi är helt överens om att människor ska hjälpas och stöttas tillbaka till arbetslivet. Vi socialdemokrater vill till och med förbättra det borgerliga förslaget om nystartsjobb.

För att människor ska känna trygghet och våga pröva något nytt behövs emellertid bra inkomstrelaterade försäkringar, och det är där den borgerliga fördelningspolitiken spricker. Sänkta nivåer i socialförsäkringarna gör väl ändå inte att arbetsgivarna blir mer intresserade av att anställa Margareta som varit arbetslös i flera år. Det enda som händer är att Margareta får se sin tillvaro försämrats rejält redan i januari nästa år. I stället för 80 % av den tidigare inkomsten får hon 65 %. Det handlar om över 2 000 kr i månaden för en lågavlönad kvinna.

Vi socialdemokrater vill minska skillnaderna mellan den som arbetar och den som är arbetslös eller sjuk genom att flera får 80 % i ersättning. Den borgerliga politiken innebär att klyftorna blir större genom sänkta ersättningar och genom högre skatt för den arbetslöse jämfört med den som har ett jobb.

Tror finansministern verkligen att det blir flera jobb på det sättet? Tror finansministern att det blir flera jobb genom att mer än var tredje TCO-medlem får sin disponibla inkomst halverad efter 300 dagars arbetslöshet? Tror finansministern att det blir flera jobb när en genomsnittlig TCO-medlem förlorar 80 000 kr om året på att vara arbetslös?

Inte heller tycks finansministern vara särskilt bekymrad för att kommunernas utgifter för försörjningsstödet ska öka. I propositionen om arbetslöshetsförsäkringen skriver regeringen att vissa av förslagen kan ha påverkan på kommunernas utgifter för försörjningsstödet men att det inte går att närmare bedöma. Dessutom skriver regeringen att även om det skulle innebära ökade kostnader för kommunsektorn är den kommunala finansieringsprincipen inte tillämplig.

Jag kan berätta för finansministern att Gävle räknar med att utgifterna för socialbidrag, försörjningsstödet, kommer att öka med 15 miljoner kronor. Och i lilla Härryda räknar man med 4 miljoner i ökade utgifter. Det är säkert så små belopp att finansministern inte bryr sig, men i kommunerna betyder det att något annat viktigt får stå tillbaka. Menar finansministern att kommunerna inte ska få kompensation för detta?

Anf. 137 MARIE ENGSTRÖM (v):

Fru talman! Jag har efter debatten med finansministern förstått att den riktigt stora skillnaden mellan oss är att regeringen tror att bara man inför försämringer för ”vanligt folk” så kommer jobben. Det finns många stora skillnader mellan oss, men just i den här debatten är det den stora skillnaden. Jag frågade finansministern vad det var för åtgärder de skulle vidta för att komma till rätta med den stora massarbetslösheten. Jag tog också upp några saker som jag läst i budgetpropositionen, nämligen de hushållsnära tjänsterna och de sänkta arbetsgivaravgifterna i tjänstesektorn.

Det är inte mycket man har att komma med för att ta bort massarbetslösheten, och egentligen förstår jag logiken i detta. Alliansens främsta förslag är ju de stora försämringarna för de breda folklagen; det är där man hittar de nya jobben. Det är mellan dessa två förklaringsmodeller som den stora skiljelinjen i svensk politik går.

Jag har ingen ytterligare möjlighet att gå upp och debattera, men jag skulle ändå vilja ställa en konkret fråga. Det gäller utformningen av de skattesänkningar som vi redan pratat om. Alliansen skriver i budgetpropositionen att anledningen till att många människor är arbetslösa är att låg- och medelinkomsttagare betalar för mycket i skatt och därför ska skatten sänkas för låg- och medelinkomsttagare. Men när man läser analysen av alliansens förslag visar det sig att det är höginkomsttagarna som får de riktigt stora skattesänkningarna. Det bör finansministern kunna svara på.

Anf. 138 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Det finns en likhet mellan oss som deltar i den här debatten, och det är att vi vill ha ett samhälle som präglas av att alla människor är delaktiga och att välfärdsresurserna är tillgängliga för alla. Men det finns också en avgörande skillnad, och det är att vi nu fått en regering och en majoritet i Sveriges riksdag som är beredda att göra något åt utanförskapet, som anser att arbetslöshet inte bara är något man håller tal om i tv vart fjärde år när det är val utan något som man i arbetet i regering och riksdag varje dag ska göra något åt. Det är en avgörande skillnad, och jag tror att det kommer att vara den skiljelinje vi ser i svensk politik. Det är den grundläggande skillnaden i hur man förstår ekonomi och samhällsliv.

Vi har i Sverige byggt upp ett system som bidragit till massarbetslöshet. Det framgår entydigt av de undersökningar som gjorts av olika forskare. Det har handlat om att man haft så höga skatter att det inte lönat sig att arbeta. Det har handlat om att man haft så höga skatter att det slagit ut jobb. Det har handlat om att man haft så höga ersättningsnivåer i olika inkomsttrygghetsförsäkringar att människor fastnat i bidragsberoende. Det har handlat om att man byggt upp fattigdomsfällor, inte minst för ensamstående kvinnor.

Man har lagt marginaleffekt på marginaleffekt och skapat tröskeleffekter som gör att huvuddelen av dem som är sjukskrivna eller arbetslösa har mycket liten nytta av att återgå i arbete. Det är system som långsiktigt låser fast människor i utanförskap. Det är system som gör att de inkomster människor har under sina inkomstkarriärer blir väsentligt lägre. Det är system som underminerar tryggheten i samhället eftersom system

Prot. 2006/07:26

23 november

*Svar på
interpellationer*

som innebär att man inte har arbetskamrater, inte har någonstans att gå när andra går till jobbet, är otrygga system. Den stora skiljelinjen mellan oss går alltså i synen på arbetslinjen. Vi anser att människor i huvudsak ska kunna leva på sin lön medan socialdemokratin övergivit arbetslinjen.

Det var mycket intressanta besked vi fick om kommunernas finanser och om Gävle. Det skulle innebära att Gävle svarar för en tredjedel av kostnaderna av förändringarna för hela riket. De beräkningar vi har tyder nämligen på att kommunernas finanser påverkas med mellan 30 och 50 miljoner av förändringarna, och om kostnaderna i Gävle då ligger på 15 betyder det att någonstans mellan hälften och en tredjedel av kostnaderna drabbar just Gävle. Jag är kanske något osäker på om det är en riktig bedömning.

Men varför är då inte finansieringsprincipen tillämplig? Det handlar naturligtvis om att en politik som enligt SE-bankens ekonomer bidrar till att skapa 260 000 jobb också skapar en väldig massa skatteintäkter för kommunerna. Den bidrar till att människor lämnar utanförskap och bidragsberoende och kommer tillbaka i arbete. Jobben kommer, sysselsättningen stiger och arbetslösheten minskar. Då kan vi inte börja dra in pengarna från kommunerna för att på något sätt tillämpa finansieringsprincipen.

Själva idén med den här politiken är ju att när flera kommer i arbete ska det finnas mer att dela på. Då ska det strömma in pengar i kommunernas skattekistor, vilket gör att vi har råd med flera anställda i barnomsorgen, att de gamla i äldreomsorgen kan få en tryggare och bättre omvårdnad och att sjukvårdens personal inte behöver slita sönder sig. Det är ju själva idén med en politik som bygger på arbete och är till för att bekämpa arbetslöshet.

Marie Engström frågar vilka åtgärder vi föreslår. Jag skulle gärna utveckla det både länge och väl, men i korthet handlar det om att det ska löna sig att arbeta. Det handlar både om att sänka skatterna och om att strama upp olika ersättningssystem. Det handlar om att det ska bli enklare för företagen att anställa, och jag är övertygad om att vi kommer att klara av att sänka arbetsgivaravgifterna på en rad områden i god tid för att det ska ha stor effekt på sysselsättningen. Det handlar också om att vi måste ompröva synen på företagande så att flera människor vill driva företag och låta dessa växa.

Kärnan i detta är att vi om fyra år, om åtta år, när vi utvärderar en borgerlig regeringspolitik, ska kunna se att inkomstskillnaderna minskat, att arbetslösheten minskat och att sysselsättningen ökat. Det är målet och syftet med övningen. Och det har vi bråttom med att uppnå.

Anf. 139 LAILA BJURLING (s):

Fru talman! Vi har hört finansministerns recept för flera jobb. Det är tydligen så att finansministern tror på detta. Det är försämrade a-kassa med högre egenavgifter, försämrade sjukförsäkring, försämrade föräldraförsäkring, försämrade förtidspension, dyrare trafikförsäkring, höjda hyror och stopp för byggandet av nya hyreslägenheter. Det är bara försämringar. Så ser den borgerliga regeringens försämringar ut.

Vad erbjuder ni i stället?

Det är några hundralappar i sänkt skatt för dem som har jobb och kanske möjlighet för de arbetslösa att få jobb i ett skattesubventionerat städföretag. Till det säger vi socialdemokrater nej. Sverige ska inte konkurrera med låga löner och skattesubventionerade hushållstjänster. Vi ska konkurrera med hög kompetens och bra arbetsvillkor. Med den grund som är lagd under den socialdemokratiska regeringens sista år ser vi hur jobben kommer i rasande rask takt. Det beror inte på de borgerligas insatser de här veckorna, utan det är en produkt av den socialdemokratiska regeringen. Det kommer nog att fortsätta ett tag till om inte den borgerliga regeringen lyckas köra allt i botten.

Jag tackar för den här debatten.

Anf. 140 LARS JOHANSSON (s):

Fru talman! Finansministern gör ett ganska hårt utfall mot den socialdemokratiska sysselsättningspolitiken. Det är därför jag begär ordet igen. Jag tycker att det är en felaktig bild som skapas. Den retorik som finansministern står för stämmer ju inte överens med den verklighet vi har. Vi vet att med den förda politiken har sysselsättningen, precis som Laila Bjurling nyss sade, ökat högst avsevärt, inte minst i år. Det är utan att de förslag till försämringar som den borgerliga regeringen och finansministern har signerat har kommit.

Det är med den tidigare politiken som sysselsättningen har ökat. Vad som kommer att hända nästa år står att läsa i den borgerliga regeringens budgetproposition. Där säger ni själva att arbetslösheten ska öka med 60 000–65 000 personer eftersom ni drar in de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna. Då ökar arbetslösheten, enligt era egna bedömningar.

Det är en skillnad mellan det socialdemokratiska alternativet och den borgerliga regeringens alternativ med hela 1,3 procentenheter när det gäller arbetslösheten.

Det stämmer inte med retoriken; det stämmer inte med verkligheten.

Anders Borg säger att det har blivit mer av inkomstskillnader, mer av skillnader i förmögenhetstillväxt mellan människor i landet. Inkomstskillnaderna har alltså ökat, säger finansministern. Varför för ni då en politik som gör att de ökar ytterligare?

Vi är inte nöjda med resultaten av den politik som har förts. Vi är beredda att vidta åtgärder för att minska inkomstskillnaderna, minska förmögenhetsskillnaderna och skapa förutsättningar för människor med låga inkomster att få mer kvar efter det att de betalat sin skatt och sina övriga kostnader.

Med den politik ni presenterar ökar kostnaderna för människor som inte har några tillgångar. Om de till exempel måste hyra en ny bostad kommer de i fortsättningen att få högre hyror med den politik ni företräder eftersom ni drar in även de statsbidragen och räntebidragen. Den senaste informationen avseende hur det påverkar bostadsproduktionen i landet kan väl knappast ha undgått finansministern. Det talas om ca 6 000 lägenheter bara inom de allmännyttiga bostadsföretagen.

Prot. 2006/07:26
23 november

Svar på
interpellationer

Om det blir färre bostäder blir det sämre ekonomisk utveckling. Det blir mindre för handeln att göra. Det är färre lägenheter som ska ha nya gardiner och nya möbler. Då är risken att man kommer in i en nedåtgående spiral. Då har politiken misslyckats även på det området.

Regeringens politik har väldigt stora brister.

Det är framför allt trist att man för en debatt som skapar intrycket att man vill föra en socialdemokratisk utjämningspolitik, när man i praktiken presenterar en politik som ökar inkomstskillnaderna och ökar arbetslösheten.

Anf. 141 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Jag kan lova Lars Johansson att vi aldrig kommer att föra en socialdemokratisk utjämningspolitik. Vi är inte nöjda med massarbetslöshet. Vi är inte nöjda med att en till en och en halv miljon människor står utanför arbetsmarknaden. Vi är inte nöjda med att arbetslösheten i Danmark och Norge är ungefär hälften så hög som i Sverige. Vi är inte nöjda med att Sverige är ett av de länder där ungdomsarbetslösheten de senaste åren har klättrat i rekordtakt. Vi har tagit oss nästan till toppen av ligan.

Jag är förvånad över hur Socialdemokraterna angriper förslagen. Det fanns en tid när socialdemokratiska regeringar kunde styra över ett land med låg arbetslöshet. Då låg arbetslösheten på 1 %, 2 % eller 3 %. Det var tider då man hade väsentligt stramare ersättningssystem. Det var tider när inkomstskatterna var bland de lägre bland industriländerna. Det var tider när vi hade en väl fungerande arbetsmarknad. Så var det på 50- och 60-talet och en bra bit in på 70-talet, innan vi konsekvent började bygga upp system som ledde till det som nu kallas utjämningspolitik men som i praktiken är det som har lett fram till ett tvåtredjedelssamhälle där nästan en tredjedel eller en fjärdedel av dem som är i arbetsför ålder ställs utanför arbetsmarknaden.

Det är det som är klyftpolitiken. Det som är problemet med den socialdemokratiska jobbpolitiken är att man inte förstår att det är jobben som skapar sammanhållningen och att man inte förstår att det är arbetslösheten som är kärnan i varför det uppstår klyftor mellan människor.

Lars Johansson säger att jag riktar ganska hård kritik mot den socialdemokratiska jobbpolitiken. Jag ber om ursäkt om jag har gett ett sådant intryck. Jag vill rikta mycket hård kritik mot den socialdemokratiska jobbpolitiken. Det finns ingen ursäkt för en regering som lämnar efter sig massarbetslöshet och ett utanförskap för över en miljon människor. Den viktigaste uppgiften för en regering är att se till att människor har ett arbete. Det är där den socialdemokratiska regeringen har misslyckats. Det som den här debatten i grunden handlar om är att vi har bytt regering för att återupprätta full sysselsättning.

Anf. 142 LARS JOHANSSON (s):

Fru talman! Den socialdemokratiska politiken har inte misslyckats. Vi är inte, som vi brukar säga, nöjda med den politik som har förts. Vi vill fortsätta att föra en politik för full sysselsättning.

Det är fel, som finansministern säger, att vi jämfört med andra länder har haft en sämre utveckling och att vi har massarbetslöshet. Jämfört med alla andra länder i Europa har Sverige den högsta sysselsättningen. Dess-

utom har vi hög sysselsättning bland de äldre. Vi är bland de bästa i Europa. Trots det är vi naturligtvis inte nöjda. Vi ser framför oss att ekonomin måste växa i Sverige, men vi måste växa inom de nya näringarna och utveckla de nya näringarna.

Inte heller här stämmer retoriken med verkligheten för finansministern. Vad har ni gjort i budgetpropositionen? Jo, ni tar bort resurserna till Vinnovas program för att forska och växa för de små företagen. I andra sammanhang säger ni att det ska vara framtiden för Sverige att de små företagen ska växa och att vi ska kunna skapa ny sysselsättning där. Där minskar ni på statens engagemang och intresse.

Ett annat område som ni inte har kunnat ge besked om är branschprogrammen. De sex olika branschprogrammen har de borgerliga partierna här i kammaren tidigare sagt nej till, med undantag för Centern som sade att man kanske kunde gå med på det lite grann.

Nu har regeringen inte gett några besked om hur de olika industriprogrammen ska kunna utvecklas inom de framtida näringarna i Sverige. Ni ger inga besked. Det är oerhört allvarligt. Det medför en risk för att sysselsättningen inom fordonsindustrin, träindustrin, metallindustrin, inom IT-industrin, inom medicinteknisk industri och så vidare kommer att gå ned därför att man är oroad för att den nuvarande regeringen inte är beredd att fortsätta de satsningar som den socialdemokratiska regeringen hade påbörjat för drygt ett år sedan.

Det är det politiken handlar om. Den förda sysselsättningspolitiken ska satsa på framtiden för de framtida jobben.

Anf. 143 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Låt mig konstatera att vi har två tydliga synsätt på Sverige. Lars Johansson säger att sysselsättningen nu kommer att gå ned. Jag är övertygad om att sysselsättningen kommer att öka. Här kan vi om ett, två eller tre år jämföra och se vem som har rätt. Har sysselsättningen gått ned eller har den ökat?

Jag är övertygad om att vi föreslår en lång rad åtgärder som ökar sysselsättningen. När det lönar sig bättre att arbeta, blir billigare att anställda och blir mer lönsamt att driva företag kommer jobben. Det kan man titta på i andra länder.

OECD har utvärderat den jobbstrategi man lade fram år 1993. Man kan se att en lång rad länder har lyckats pressa ned arbetslösheten – jämviktsarbetslösheten och den långsiktiga arbetslösheten – och öka sysselsättningen. I många fall har man också minskat klyftorna. Det land som lyckats bäst med klyftorna är naturligtvis Irland, där det har varit en väldigt kraftig minskning av de ekonomiska inkomstskillnaderna.

Det är länder som i dag också har lägre arbetslöshet om man mäter med internationellt jämförbara mått. Vi har Danmark, Norge, England, Irland, USA, Nya Zeeland, Holland, små öppna ekonomier, Österrike och Australien. Man kan fortsätta länge med att räkna upp dem. Det är i dag många länder som har lägre arbetslöshet än Sverige.

Det beror på att de just har fört en politik för det. Det har de inte gjort i detalj och i varje enskildhet, för det finns inga modeller man kan tillämpa. Men det finns erfarenheter man kan lära av. Målet måste vara att göra allt man kan på varje område man kan hitta för att öka sysselsättningen och minska arbetslösheten.

Prot. 2006/07:26
23 november

*Svar på
interpellationer*

Det är vår viktigaste uppgift. Det är därför det är mycket bra att vi får dessa debatter. Men här ser man också skillnaderna. Det handlar inte om branschprogram, Vinnova och den ena och den andra åtgärden. Det handlar om att återupprätta en politik som bygger på arbetslinjen. Det ska alltid löna sig att arbeta och vara enklare att anställa. Det är kärnan i det alternativ vi erbjuder Sverige.

Om något år eller två kan vi jämföra. Har sysselsättningen ökat, eller kommer den att minska som Lars Johansson tror? Svaret vet vi så småningom. Det kommer att vara grunden för nästa valrörelse. Tack för denna diskussion!

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Svar på interpellation 2006/07:61 om stimulering av EU-debatten

Anf. 144 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Fru talman! Berit Andnor har frågat mig hur jag avser att stimulera Europadebatten. Jag tackar för frågan och vill svara så här.

Regeringen ska vara en aktiv part i debatten om Europasamarbetet. Det är ett ansvar som ligger särskilt på mig som Europaminister men även på övriga ministrar, eftersom EU-perspektivet är framträdande på samtliga departements ansvarsområden. Att regeringen består av fyra partier som samtliga stöder idén om ett starkt EU där Sverige spelar en aktiv och viktig roll ger de bästa förutsättningar för att vara pådrivande i EU-debatten.

Berit Andnor konstaterar i sin interpellation att ”detta arbete hittills till stor del skötts inom ramen för Kommittén för EU-debatt”. Jag anser att en regerings ansvar är större än att tillsätta en statlig kommitté för att ”skapa debatt”. En regering måste ha visioner och våga driva opinion. Det gäller i EU-frågor precis som i alla andra politiska frågor. En regering har också skyldighet att lyssna och ta till sig de synpunkter som förs fram i debatten. Och det ska den nya regeringen göra. Att en särskild EU-minister ingår i regeringen är ett uttryck för detta.

En medborgerlig eller politisk debatt kan inte ”skapas”, vare sig genom statliga budgetmedel eller genom inrättande av nya myndigheter. Frågor som berör människor debatteras i det offentliga rummet för att det finns ett självklart behov av att så sker. Det är en vital del av det medborgerliga samtalet i en demokrati som Sverige. Olika debatter förs inte därför att staten säger att den ena eller andra frågan ska debatteras under en viss period.

EU-frågor ska heller inte ses som en separat debatt. EU-aspekten och principiella frågor som subsidiaritet, graden av integration och så vidare kommer till uttryck i enskilda frågor på olika politikområden. Utvecklingen av den inre marknaden, EU:s globala roll för fred och säkerhet, miljöfrågor och så vidare är ämnen som vi debatterar dagligen bland annat utifrån ett EU-perspektiv. Den debatten ska fortsätta och intensifieras.

Ansvar för att vi får en bred, aktiv och mångfasetterad EU-debatt är på så sätt delat. Andra partier, organisationer, samhällsdebattörer med flera behöver delta för att detta ska uppnås.

En särskild uppgift för den offentliga förvaltningen ligger dock i att sakligt informera om det arbete som pågår i EU. Svenska institutet för europapolitiska studier, Sieps, och riksdagens EU-upplysning är till exempel organ som har till uppgift att bedriva och förmedla objektiv forskning och information.

Anf. 145 BERIT ANDNOR (s):

Fru talman! Jag vill tacka statsrådet för svaret. Jag är fortfarande inte riktig klar över vad statsrådet menar. Det är sällan en sådan konkret fråga som är ställd har fått ett svar som är så totalt befriat från konkret innehåll som det svar jag precis har tagit emot.

I stället innehåller svaret en hel mängd exempel på vad statsrådet inte vill göra för att stimulera debatten. Det ska inte ske i form av en kommitté. Det ska inte ske genom att se EU-frågor som en separat debatt. Ansvar ligger inte bara på ett enskilt statsråd, och debatten stimuleras inte bara för att staten säger så.

Jag tycker att det påminner om när man frågar sina barn om vad de vill ha till middag och får det uttömmande svaret: inte pölsa. Nog borde ett ansvarigt statsråd som ”stöder idén om ett starkt EU där Sverige spelar en aktiv och viktig roll” kunna prestera lite mer än ett inte-pölsa-svar.

Faktum är att det sätt att stimulera debatten som riksdagen hittills har valt är genom Kommittén för EU-debatt. Det är inte samma sak som att kommendera fram en debatt uppifrån. Det är en väldigt viktig uppgift som kommittén har kunnat utföra genom att ge bidrag till lokalt föreningsliv, organisationer och skolor för att ordna debatter och olika typer av aktiviteter för att just stimulera debatten lokalt.

Enbart från juli till september i år hölls ett femtiotal seminarier runtom i landet med stöd från kommittén. Det har genomförts 1 700 aktiviteter om EU under den tid som kommittén har funnits och 450 projekt, och 10 600 elever har berörts.

Jag skulle kunna fortsätta uppräkningsen. Det finns mycket att läsa om vad kommittén har gjort. Nu väljer regeringen att ta bort möjligheten och ersätta det med, ja, vad, Cecilia Malmström? Du är fortfarande svaret skyldig.

Jag fortsätter att citera ur svaret: ”En regering måste ha visioner och våga driva opinion.” Det är klart att vi är överens om det. En regerings ambitioner måste självfallet vara större än att tillsätta en kommitté. Men min fråga är hur arbetet ska gå till.

Det kan väl ändå inte vara så att ett ansvarigt statsråd tror att det arbete som hittills utförts av lokalt förankrade organisationer ska tas över av regeringen som ska åka runtom i Sverige och driva opinion. För mig låter det lite mer som statlig propaganda än att stimulera en debatt.

Det är faktiskt ett uttryck för ett elitistiskt, mycket snävt synsätt med mycket bristande verklighetsförankring. Även om man skulle skicka ut samtliga statsråd, alla 22, ett par gånger per år kan inte det jämföras med en situation där elever, lärare, organisationer, föreningar och alla deras medlemmar deltar i olika lokala aktiviteter och diskussioner. Det kan

Prot. 2006/07:26
23 november

Svar på
interpellationer

naturligtvis aldrig ersätta ett möte som hålls i aulan i skolan i Östersund eller ett PRO-möte i Kalmar.

Det behövs ett riktigt svar på frågan hur EU-debatten ska stimuleras när det nuvarande sättet nu tas bort. Hur ska detta ske, Cecilia Malmström? Ett svar som statsrådet just har gett är en vision klädd i konkreta förslag. Det är mycket bättre än att försöka räkna ut alla sätt som man inte vill genomföra debatten på.

Vad tänker Cecilia Malmström göra? Vad tänker regeringen göra för att stimulera debatten? Jag tycker att det är mycket märkligt att läsa att det enbart är Cecilia Malmström som ska ta hand om debatten.

Anf. 146 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Fru talman! Jag vill tacka dig, Berit Andnor, för att du har tagit upp den här debatten. Den är väldigt viktig, och vi kommer säkert att återkomma till den. Med all respekt för kammaren tror jag nog att det har levererats mer innehållslösa svar än så här genom historien.

Det jag vill ge uttryck för är en principiell inställning. EU-debatten ska föras överallt av alla inblandade. Jag återkommer till det. Men man ska inte skapa en kommitté som ett slags alibi för att föra den i stället för att politiskt ansvariga ska gå i bräsch för att föra den.

EU-debatten i det här landet skriker efter ledarskap. Jag har varit ute i hundratals skolor och pratat med studenter, och jag kommer att fortsätta att göra det. Jag har varit på hundratals föreningar, PRO-föreningar och andra, arbetsplatser och så vidare där man vill diskutera EU-frågor. Den debatten finns och frodas. Nästan varje gång frågar man: Varför är det ingen politiker som någonsin pratar om EU? EU lyste med sin frånvaro i valrörelsen. Den förra regeringen har inte mycket att slå sig för bröstet för när det gäller att diskutera EU-frågor – det tyckte man att den här kommittén för EU-debatt skulle göra.

Det handlar om att se till att stimulera, för vår del genom att politiker på alla nivåer deltar tillsammans med oppositionen, lokala och regionala politiker, föreningslivet, skolor och så vidare för att stimulera en debatt och få i gång den. Men den stimuleras inte av att det finns en statlig kommitté som delar ut pengar. Vi kan diskutera miljöfrågor runtomkring i hela landet. Det gör man ändå om det är angeläget, inte för att det finns en statlig kommitté som delar ut pengar.

Det är det principiella uttryck som jag ville förmedla med det här svaret.

Regeringen kommer att resa runt. Jag kommer att resa runt. Vi kommer att inleda samarbete med skolor och föreningar. Det ges ett ökat stöd till folkbildningen under det kommande året, och där har studieförbunden en jätteviktig uppgift. Det finns en mängd olika föreningar och andra som också har en viktig uppgift. Men om de inte ser att EU-frågorna genomsyrar den dagliga politiken, om inte alla ministrar talar om EU-politik på ett naturligt sätt – inom miljöpolitiken, inom brottsbekämpningen, inom den inre marknaden, inom folkhälsopolitiken och inom jordbrukspolitiken, som vi gjorde tidigare här under frågestunden – finns det ingen möjlighet att få avtryck för den debatten. Det är det som det handlar om, och det är där vi är så kritiska mot den förra regeringen.

Fru talman! Med det här sättet att resonera på, som Cecilia Malmström ger uttryck för – jag tolkar det som regeringens hållning – kan man säga att vi egentligen inte skulle behöva något partistöd. Föreningsbidrag, vad ska vi med det till? Det behöver vi väl inte heller då. Vi behöver kanske inga pengar till folkomröstningskampanjer som vi har haft tidigare när det gällt just de här frågorna om EU. Det är väl onödigt. Det här sättet att resonera på tycker jag är mycket märkligt.

För att stimulera till en bred och öppen debatt i hela samhället på många olika nivåer räcker det uppenbarligen med att Cecilia Malmström är statsråd för EU-frågor. Det är ju det Cecilia Malmström står här och säger. Det är därför jag hävdar med bestämdhet att detta är ett mycket märkligt synsätt.

Vi socialdemokrater delar inte det här synsättet. Vi tycker att det är väldigt viktigt att så många som möjligt deltar i den här debatten. Det är ett koncept som vi har valt. Vi har gjort det tillsammans med övriga partier här i riksdagen tidigare därför att vi har velat stimulera debatten i hela samhället. Vi anser att kommittén ska fortsätta sitt arbete. Den kommer att behövas än mer framöver.

Cecilia Malmström underlåter också att redogöra för grunderna för kommittén. Den började i samband med att vi skulle genomföra regeringskonferensen om konventionen. Sedan åtog vi oss i samband med ett rådsmöte att tillsammans med alla andra länder bedriva just ett arbete på det sätt som vi har organiserat det i Sverige för att stimulera en debatt kring det här. Under reflexionsfasen åtog vi oss att göra på det här sättet. Nu vet vi att diskussionen kring konventionen kanske kommer i gång i slutet på nästa halvår, och då finns det väl ännu större anledning att se till att så många som möjligt kan vara med i den här debatten, just för att öka kunskapen, intresset och engagemanget.

Men i stället blir det ingenting. Det finns inga idéer om hur den borgerliga regeringen tänker föra den här debatten.

Cecilia Malmström tycker att ”en regering måste ha visioner och våga driva opinion”. Frågan är bara: Vad är det för vision som den borgerliga regeringen har när det gäller EU-samarbetet? Hur vill man stimulera debatten? Om det här finns det uppenbarligen inga idéer alls. Det är bara att lägga ned kommittén och ta bort alla pengar – det som har gjort det möjligt för så många föreningar, organisationer och elever att delta i debatten.

Det är ju inte bara att dela ut pengar, Cecilia Malmström, utan det är just att få till alla dessa olika aktiviteter som är själva syftet med att ha denna kommitté. Jag tycker att det är mycket märkligt. Det handlar om att ge viktiga förutsättningar för så många som möjligt att delta i den här debatten.

Inte en krona – var det en medveten handling, Cecilia Malmström, eller blev det bara på det här sättet? Är detta verkligen genomtänkt?

Det är mycket märkligt att det som har funnits och fungerat väl tas bort i en situation där vi kan förvänta oss att vi kommer att få en bred debatt. Det fråntar ju inte statsråden, oss som är i denna kammare och övriga politiker att inom de sakpolitiska områdena ständigt föra in ett EU-perspektiv, absolut inte. Jag tycker att det är lika viktigt som det Cecilia Malmström ger uttryck för.

Men för att nå ut väldigt brett räcker det inte med att Cecilia Malmström ska fara land och rike runt. Det går aldrig att ersätta alla de olika aktiviteter som man har kunnat genomföra. Nu tas den möjligheten bort. Var det genomtänkt? Vad tänker ni göra? Berätta hur regeringen tänker agera!

Anf. 148 BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Cecilia Malmström representerar Folkpartiet. Det är ingen stor folkrörelse, även om namnet är Folkpartiet. Det är kanske skälet till att Cecilia Malmström har så liten förståelse för folkrörelsernas situation och folkrörelsernas arbete. Det är faktiskt folkrörelserna som i mycket stor utsträckning bär upp vår demokrati. Folkrörelserna behöver uppmuntran och stöd, inte hugg och slag och indragna bidrag.

Det senare är Cecilia Malmströms bidrag till EU-politiken, att rycka undan den stimulans och det stöd som många folkrörelser, folkhögskolor, studieförbund, fackliga organisationer och många andra har fått under senare år för att kunna delta i EU-debatten. Men jag förstår att Folkpartiet, som inte är något folkrörelseparti, inte känner något som helst engagemang för folkrörelserna.

Nu ska Cecilia Malmström åka runt som en egen propagandaminister och ersätta folkrörelserna i fortsättningen. Cecilia Malmström är ingen folkrörelse, hur gärna hon själv än skulle vilja definiera sig som folkrörelse. Det är lite pinsamt att Cecilia Malmström tror att hon kan bli den nya folkrörelsen för EU-information, i jämförelse med de tusentals organisationer som i dag är engagerade och som inte längre ska få det här stödet av staten för att kunna driva EU-politik.

Det är märkligt att de få pengar som Cecilia Malmström hade kunnat förfoga över förlorade hon i den första budgetdebatten internt i regeringen. Det är inte mycket pengar som EU-kommittén har haft – 10–15 miljoner kronor har spenderats på det här området – och man kan naturligtvis alltid diskutera om det borde ha varit mer. Men det är lite pinsamt att Cecilia Malmström förlorade hela potten i den första budgetförhandlingen och att ingenting blev kvar till EU-informationen.

Nu ska Cecilia Malmström fara runt som en megafon eller propagandaminister och säga att vi vill ha debatt, debatt, debatt. Ja, det blir väl inte mycket mer än Cecilias Malmströms något entoniga budskap ute i de parlamentariska församlingarna om det är det som kommuner och lands ting ska låta sig nöja med i fortsättningen.

Sverige behöver detta inför de stora avgöranden som sker före EU-parlamentsvalet 2009, förhoppningsvis ett nytt fördrag, och sedan behöver vi få till stånd en rejäl folklig förankring i Sverige också. Vi behöver ett stöd för den EU-informationen, inte begränsa EU-informationen.

Jag förstår inte vad de människor som helhjärtat engagerat sig i EU-debatten har gjort för fel, Cecilia Malmström, eftersom man uppenbarligen inte fick någon form av stöd från den nya regeringen. De förtjänar i stället att huggas på, att få anslag indragna, att ersättas av en EU-propagandaminister som ska ta över folkrörelsen.

Nej, Cecilia Malmström kommer aldrig att bli en folkrörelse. Därför kan vi konstatera att det är munväder som är det liberala partiets främsta kännetecken.

Jag tycker att det är viktigt att vi seriöst pratar om att vi under flera års tid har haft en allmän politisk enighet mellan partierna om behovet av Kommittén för EU-debatt. I Kommittén för EU-debatt har alla politiska partier varit med och tyckt att det varit bra att vi kunnat ge stöd till de olika folkrörelserna och föreningarna ute på fältet. Men uppenbarligen tycker Cecilia Malmström någonting helt annat, eller också har regeringen kört över henne i den här frågan.

Nu säger Cecilia Malmström att hon har varit ute hos massor av föreningar, bland annat PRO-föreningar. Det skulle vara intressant att höra vilken PRO-förening Cecilia Malmström har varit hos, var, när och hur diskussionen var. Det är väl inte så många föreningar som i fortsättningen med tacksamhet kommer att bjuda in Cecilia Malmström och säga: Tack, kom gärna till vårt möte, och tack för att vi inte längre får några pengar för att driva vår informationsverksamhet. Det skulle vara intressant att höra med vilken glädje som PRO-föreningen tog emot Cecilia Malmström, med tanke på det väldigt dystra budskap hon har att ge till olika föreningar i fortsättningen.

Anf. 149 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Fru talman! Jag har aldrig gjort anspråk på att vara en folkrörelse. Men det är intressant att höra Bosse Ringholm, som kanske ser sig själv som en folkrörelse, med tanke på hans aktivitet i de här frågorna tidigare mandatperiod.

Det är lite märkligt att både Berit Andnor och Bosse Ringholm, som är före detta statsråd, verkar förneka det faktum att ni också hade tänkt lägga ned kommittén. Man kan läsa i direktiven som den förra socialdemokratiska regeringen har skrivit. Det står: Kommitténs mandat ska slutredovisas den sista december 2006.

Ni hade inte heller i ert utkast till budgetproposition budgeterat för några pengar till Kommittén för EU-debatt. Den borgerliga regeringen har bara fortsatt precis på det sätt som ni också hade tänkt förfara. Det är ingen debatt jag har förlorat. Det är ingen fajt vi har tagit. Vi har fortsatt där vi tydligen var överens. Det verkar ni ha glömt bort just nu, eller så visste ni inte om att detta pågick i den regering där ni satt.

Det jag försöker säga är att det finns en massa människor runtom i det här landet som tycker att det är spännande och trevligt att diskutera EU-frågor. Många av dem organiserar seminarier, festivaler, temakvällar och så vidare. Och de gör det utan en enda spänn från staten eller kommunen. De gör det för att det är roligt. De gör det för att de vill diskutera frågor. De kommer att fortsätta att göra det.

Det är inte så att all debatt plötsligt kommer att dö ut bara för att det inte finns en kommitté för EU-debatt. De har gjort ett duktigt jobb. Jag har varit med på många av deras saker. Jag vill tacka kommittén för det arbete som den har genomfört. Men debatten ska naturligtvis fortsätta, inte genom att jag tågar runt som en enmansshow. Jag kommer att göra mitt; jag har ett stort ansvar för detta. Men det är en regering där alla partier tror på EU-samarbetet, som är aktiv, som bejaktar det, som vill att Sverige ska delta och som inte hämmas av den förra regeringens interna splittring och två stödpartier som ville att Sverige skulle gå ur.

Vi kan föra in EU-frågorna på ett naturligt sätt i vardagspolitiken. Jag tror att vi under de här sju veckorna har varit mer i Bryssel än den förra

regeringen under fyra år. Jag tror att vi har pratat mer om EU än vad ni gjorde på flera månader därför att vi tycker att det här är spännande. Vi tycker att det är kul. Och det som den högsta politiska ledningen gör strömmar ned till politiker på alla nivåer. Det sprider sig sedan i samhället där folk känner: EU-frågorna är inte någonting som man pratar om lite grann på söndagar, utan det är en naturlig del, precis som miljöpolitiken, precis som den globala politiken och så vidare.

Man behöver inte speciella pengar för att stimulera en sådan debatt. Man behöver ledarskap, Berit Andnor och Bosse Ringholm.

Anf. 150 BERIT ANDNOR (s):

Fru talman! Jag kan konstatera att det svar som jag har fått är en beviselse. Det är mycket märkligt. När Cecilia Malmström sedan fortsätter att lägga ut texten blir jag ännu mer bekymrad. Det här är, tycker jag, en oerhört naiv och verklighetsfrämmande attityd. Det ordnas seminarier ute. Det ordnas aktiviteter ute. Ja, det gör det. Många gånger sker det tack vare att man har fått den här ekonomiska möjligheten att genomföra det. Alla som har arbetat i lokalt föreningsliv vet att det många gånger är avgörande att man får det där lilla stimulansbidraget för att man ska kunna genomföra det här.

Det är en total frånvaro av förslag och idéer från regeringens sida. Vi hade förlängt den här kommitténs arbete. Så har skett tidigare, och så hade skett också den här gången. Vi tycker nämligen att det är väldigt viktigt att så många som möjligt deltar i debatten. Detta är ett sätt. Det innebär inte – jag vill understryka det – att jag på något sätt skulle ha någon annan uppfattning än Cecilia Malmström när det gäller vikten av att vi alla integrerar ett EU-perspektiv i all politisk debatt. Så gör vi, och där har vi naturligtvis ett gemensamt ansvar. Men det här är oerhört defensivt. Det är olyckligt, tycker jag, i en tid när vi vet att frågorna kring EU:s konstitutionella fördrag snart kommer upp igen.

Jag kan konstatera att Cecilia Malmström tyvärr inte tog chansen att redovisa vad det är hon vill, bara vad hon inte vill, och att Cecilia Malmström så tydligt saknar ambitioner inom det här området. Jag tycker att det är beklämmande. Det är mycket märkligt. Det räcker inte med uttalanden från statsrådet på det sätt som har skett i press och medier. Det krävs också att man gör någonting, att man talar om hur man ska stimulera denna debatt.

Anf. 151 BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! När argumenten tryter är det lätt att man får med lite osanning, Cecilia Malmström. Cecilia Malmström säger att den här regeringen på sju veckor har varit flera gånger i Bryssel än förra regeringen på fyra år. Tänk efter en gång till! Är det påståendet sant, att den nya regeringen på sju veckor har varit oftare på möten i Bryssel än den gamla regeringen på fyra år? Slira inte med sanningen, Cecilia Malmström!

Kommittén för EU-debatt har i partipolitisk enighet arbetat och stött olika organisationers verksamheter för att sprida EU-information i hela Sverige. Den socialdemokratiska regeringen har förlängt mandatet år efter år för Kommittén för EU-debatt. Vi hade glädjen att till och med öka anslagen för Kommittén för EU-debatts verksamhet under innevarande år. Och i förra årets budgetproposition, som lades fram hösten

2005, fick anslaget till EU-information ytterligare pengar. Nu stryks allt bort med ett penndrag. Cecilia Malmström förlorade sin första budgetstrid, fick inte igenom en krona till EU-informationen. I stället står hon och säger: Jag ska bli den nya folkrörelsen. Jag ska frälsa kommuner och landsting kring EU-information.

Låt mig betvivla den frälsarinsats som Cecilia Malmström ska bestå kommuner och landsting med i fortsättningen!

Jag tycker, uppriktigt sagt, att det är väldigt beklagligt att föreningar, organisationer, studieförbund och andra som lägger ned ett jättestort arbete på att sprida information om EU och debattera inte ska få någon form av stöd och hjälp av regeringen i fortsättningen. Det ska vara noll.

Sedan är jag fortsatt oerhört intresserad av att höra vilka PRO-föreningar som Cecilia Malmström har varit på, som hon sade förut, hur debatten gick där och om de var glada över att de inte längre kan söka något stöd för att ordna EU-information.

Anf. 152 CARL B HAMILTON (fp):

Fru talman! Det är rörande att höra Bosse Ringholm, detta engagemang för debatten. Tänk om Bosse Ringholm och andra hade deltagit i debatten i stället. Det är det som skapar debatt. Det är inte pengar till en statlig institution eller en kommitté. Man skapar debatt genom att ta positioner, genom att vara tydlig i ställningstaganden – och det får gärna vara lite provokativt.

Anledningen till att den här kommittén läggs ned är att det, enligt min mening, är fel recept på ett problem – eller hur, Cecilia Malmström? Problemet är naturligtvis att det är för lite debatt. Men den här kommittén har ju kommit att användas som en avlastning och ett substitut med tanke på den socialdemokratiska regeringens brist på vilja att kasta sig in i debatten och ta tydliga positioner. För vad hände då? Jo, då fick man stödpartierna på sig. Man fick delvis också en intern splittring. Våren före EMU-omröstningen var det tydligaste exemplet på detta. Landets arbetarrörelse var förlamad. Det är klart att det då är bekvämt att lägga pengar på och förlänga förordnanden för en kommitté. Då kan man säga: Den sköter debatten. Vi håller frid internt här i arbetarrörelsen.

Se hur det har gått! Socialdemokratin är till namnet en EU-positiv rörelse, men i praktiken har man under lång tid varit impotent när det gäller EU-frågorna. Jag tycker att det är beklämmande att höra denna byråkratiseringsiver när det gäller den offentliga debatten i Europafrågor i stället för att man deltar i debatten, tar initiativ i debatten. Jag har suttit i EU-nämnden så många år och lyssnat till socialdemokratiska regeringar som gjort det minsta möjliga. De har kanske varit i Bryssel väldigt mycket mer i genomsnitt än Bosse Ringholm, men det är en annan diskussion. Men det här är helt vilseledande.

Jag tycker också att det var lite kränkande att säga, som någon av er sade, att Cecilia Malmström saknar ambitioner på detta område. Om det är några som jag känner som har varit oerhört flitiga med att resa runt till dåligt besökta möten i Sverige och tala för Europafrågan – och jag känner de flesta som har deltagit i EU-debatter under årens lopp – är det de som är Europaparlamentariker, inklusive Cecilia Malmström och även de socialdemokratiska Europaparlamentarikerna.

Prot. 2006/07:26
23 november

Svar på
interpellationer

Jag skulle då avsluta med en fråga till Cecilia Malmström, men det ska jag inte göra för jag tycker att hon har lagt ut texten på ett utmärkt sätt. Jag stannar där.

Anf. 153 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Fru talman! Jag ska börja med att tacka Berit Andnor för att hon har ställt den här intressanta interpellationen om stimulering av EU-debatten. Jag vill naturligtvis tacka statsrådet för svaret också. Under många år, hela tiden sedan Sveriges inträde 1994, har det varit väldigt svårt att få en aktiv EU-debatt i det här landet. Det är alldeles uppenbart. Det behövs nytänkande på det här området. Vi ser också i EU-valen att det är svårt att få ett brett folkligt engagemang i den här frågan. Jag skulle vilja gå så långt, fru talman, som att säga att denna EU-kommitté, som vi icke har varit fullt så eniga om – Folkpartiet har ju haft en hel del synpunkter på dess fortsatta existens – möjligen har varit en alltför liten bas för att föra en aktiv debatt. Jag tror på samma sätt som Cecilia Malmström att vi måste se till att bredda EU-debatten. Just det förhållandet att vi har fått en sådan klen debatt i Sverige säger någonting om EU-kommitténs sätt att arbeta. Då måste man tänka nytt.

Bosse Ringholm var inne och förolämpade, skulle jag vilja säga, genom att kalla Cecilia Malmström för EU-propagandaminister. Jag skulle aldrig säga något liknande om Bosse Ringholm. Jag tycker att man ska fundera när man använder sådana hårda ord. Att påstå att Cecilia Malmström skulle vara ute för att frälsa är också ett ord som jag skulle vilja vara försiktig med.

Jag tror för min del, fru talman, att partierna som sådana har ett väldigt stort ansvar. Man måste fundera kring vilka de verkliga folkrörelserna är. Bosse Ringholm förolämpade också Folkpartiet, men framför allt förolämpade han de 400 000 människor som röstade på det lilla partiet, detta lilla obetydliga parti. Jag skulle aldrig komma på tanken att förolämpa någon som hade två och en halv miljon röster – kanske får ni tre miljoner någon gång. Det är viktigt hur varje röst läggs. Den läggs med största noggrannhet. Att påstå att det inte är en folkrörelse som får 400 000 röster i ett sådant här sammanhang är inte en god demokratisk bakgrund.

Jag vill också säga att hur man hanterar det inom de politiska partierna är det viktigaste av allting. Jag vill inför kammaren till protokollet läsa in att Folkpartiet, denna obetydliga sekt som det lät som, ändå har haft ordentliga provval med möjlighet för alla medlemmar att inför EU-parlamentsvalen både 1999 och 2004 rösta fram en lista för hela landet. Hur många andra folkrörelsepartier har gjort detta? Skulle någon annan i den här församlingen kunna säga att man har gjort detta? Jag tycker att man ska vara försiktig med att döma ut andra. Jag tycker att det verkar klokt att med bakgrund av den ”framgång” med vilken den hittillsvarande politiken med EU-kommittén allra överst har lyckats stimulera göra som den här regeringen nu gör: fundera kring hur man på andra sätt kan stimulera till ökat EU-engagemang. Jag vill inte ifrågasätta Socialdemokraternas breda engagemang, att de verkligen vill att det ska bli en bredare EU-debatt. Men att totalt döma ut andras och förhårliga sin egen politik tycker jag inte anstår någon att stå och göra i Sveriges riksdag. Vi kan också

ha fel. Det kan också tänkas att er politik har varit behäftad med något enda litet fel.

Prot. 2006/07:26
23 november

Anf. 154 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag vill påminna debattörerna om att debatten ska föras om innehållet i interpellationen och mellan debattör och statsrådet. Annars blir det en konstig ordning här.

*Svar på
interpellationer*

Anf. 155 HELENE PETERSSON (s):

Fru talman! Det var bra att fru talmannen tog upp det, för det var min tanke här. Det är ju mot statsrådet vi för en debatt. Därför tänker jag fortsätta den debatten. Vad vi slåss för är att få möjligheter till att med små bidrag kunna fortsätta, inte vi som riksdagsledamöter men alla runtom i landet.

Jag deltog själv i många av de här debatterna. Jag är säker på att de inte hade kommit till stånd ifall det inte hade funnits någon som drev. Tyvärr är EU-frågorna inte de populära frågorna ute i föreningarna. Jag tror att varken statsrådet i sina föreningsmöten eller jag i mina socialdemokratiska föreningsmöten har EU-frågorna på topp. Man har inte det, även om jag försöker att lägga fram dem. Jag försöker att säga att det här är viktiga saker. Vi har ny konstitution, vi har ett EU-parlamentsval och vi har många frågor som vi jobbar med här i riksdagen som tangerar vad man jobbar med i EU. När det gäller kommunerna hade vi en lista från Jönköpings kommun över hur många av deras frågor som var baserade på och hade med EU-beslut att göra.

Det här är en jätteviktig debatt. Men jag är övertygad om att vi behöver det här stödet och den här hjälpen. Tyvärr behöver många föreningar pushen, och så behöver de också denna lilla peng. Den som ger pushen kanske inte alltid är frivilligarbetare, utan vi behöver någon kommitté, någon grupp som jobbar med det. Vi tror att det är jätteviktigt, och vi är övertygade om att vi kommer att få ett nytt fördrag på något sätt. Vi måste ha det. Då måste vi också ha några som jobbar med det. Därför slåss vi jättemycket för de här pengarna.

Jag vet att det inte har varit mycket folk i debatterna, men det har varit mer än det är här i dag, tack och lov. Vi har varit ute på gymnasieskolor. Vi har varit ute på högskolor. Men jag tror alltså inte att man hade anordnat de debatterna utan att få trycket från EU-kommittén. Och det tycker jag debatten ska handla om i dag. Jag hoppas att fru talmannen kommer att bryta när det förekommer andra diskussioner, där debatten blir mot något annat parti än den fråga som vi har ställt till statsrådet.

Anf. 156 TREDJE VICE TALMANNEN:

Då vill jag förtydliga och säga att det är klart att det finns möjlighet för meddebattörerna att debattera mot varandra, men det måste också finnas en möjlighet för dem som är angripna att svara i debatten. Reglerna är att det för efteranmälda är fyra plus två minuter.

Anf. 157 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Fru talman! Jag har kommit hit för att ta den här väldigt viktiga debatten. Det är naturligtvis inga lätta frågor. Jag hoppas att vi kan disku-

tera formen men framför allt innehållet i debatten så småningom. Helene Petersson var inne på konstitutionen och så vidare. Jag hoppas att jag får komma tillbaka och prata om innehållet, för det är trots allt det som gör att människor vill diskutera EU-frågor, att det finns ett innehåll. Det är ju de beslut som EU fattar och som fattas i Sveriges riksdag och regering och som sedan får konsekvenser som vi ska diskutera och lyfta fram. Det kan man göra på många olika sätt, och det finns inga universallösningar.

Jag delar helt åsikten att föreningslivet är väldigt viktigt i den här frågan på många olika sätt. Det spelar en viktig roll, och jag hoppas att det kommer att fortsätta att göra det. Jag vet att föreningslivet gör den här insatsen även utan pengar från den statliga kommittén. I de uppgifter som vi fick när vi tog över fanns det underlag för budget. Där planerades inga extra anslag för 2007 för den här kommittén, och det står i direktiven att uppdraget skulle vara slutfört den 31 december 2006. Sedan kanske det planerades i huvudet tillägg till detta, men det är i alla fall de papper som vi har fått. Vi har alltså inte gjort några ändringar där.

Vi har givit mer pengar till folkbildning, 391 miljoner netto 2007. Det finns 25 Europe Direct-kontor runtom i landet som fyller en väldigt viktig funktion. Jag har börjat att samtala med dem för att se hur de avser att jobba med den här frågan. Vi har kontakter med olika typer av föreningar, skolor och så vidare. Jag kommer att träffa samtliga regioner och landsting – det är där som väldigt mycket av EU-politiken bedrivs konkret – för att prata med dem om hur de gör, vilket ansvar de har, hur de för ut det, vilka föreningar och vilket civilt samhälle som finns. Det är några exempel på vad som kommer att göras.

Det här är naturligtvis ingen lätt fråga att lösa, men genom att fokusera på innehållet, ha en bra debatt och se till att vi hjälps åt från Sveriges riksdag och regering och runtom i landet och pratar om innehållet i EU-frågorna tror jag att vi kan bidra till ett starkare fokus och ett större engagemang i de frågorna, oavsett om det finns en speciell statlig kommitté som är ansvarig för detta eller inte.

Anf. 158 HELENE PETERSSON (s):

Fru talman! Statsrådet har flera gånger sagt att detta skulle avslutas, men i vår budgetmotion finns det faktiskt mer pengar för att fortsätta med det. Det var nämligen vår tanke. Som jag sade tidigare är vi övertygade om att detta måste fortsätta. Vi hade ett otroligt lågt valdeltagande i EU-parlamentsvalet, och det är en fara för demokratin. Hur mycket än statsrådet och vi som riksdagsledamöter är ute på alla möjliga möten räcker det inte. Vi måste ha den breda debatten, och den mår vi inte med. Vi behöver de här få slantarna.

Från vårt håll ser vi detta som en stimulans, en push för att komma i gång med de här frågorna. Vi kan göra hur mycket som helst. Vi måste göra mer från riksdagens sida. Regeringen måste göra mer. Vi måste få in EU-parlamentarikerna mer. Det finns otroligt mycket att göra. Dock får vi inte ut detta på bredden ifall vi inte hjälper till och stimulerar.

Folkrörelserna och folkbildningen är oerhört viktiga, men även de behöver en push. De sysslar ju inte bara med detta; de har jättemånga ämnen som de är intresserade av. PRO-föreningen kanske inte heller lägger EU-frågorna som sitt toppönskemål. De kanske hellre läser om

Dalarna. Det är faktiskt så fortfarande. Vi har varit med i EU i över tio år, och vi måste fortfarande jobba jättehårt med de här frågorna.

Jag hoppas att statsrådet tänker om. Gå hem och ta en diskussion med regeringen! Detta är inte färdigkört än; vi tar inte beslutet här förrän om några veckor. Det finns fortfarande chans att plocka in lite mer pengar så att vi kan fortsätta med detta.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2006/07:26
23 november

*Svar på
interpellationer*

14 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Motioner

med anledning av prop. 2006/07:7 Kreditering på skattekonto av stimulans till arbetsgivare för nystartsjobb samt vissa andra skattefrågor

2006/07:Sk1 av Marie Engström m.fl. (v)

2006/07:Sk2 av Lars Johansson m.fl. (s)

2006/07:Sk3 av Helena Leander (mp)

med anledning av prop. 2006/07:10 Avveckling av försäkringsdelegationerna samt ändrad beslutsordning i ärenden om bilstöd

2006/07:Sf1 av LiseLotte Olsson m.fl. (v)

2006/07:Sf2 av Tomas Eneroth m.fl. (s)

2006/07:Sf3 av Gunvor G Ericson m.fl. (mp)

med anledning av prop. 2006/07:13 Anpassningar av energibeskattningen till energiskattedirektivet, m.m.

2006/07:Sk4 av Marie Engström m.fl. (v)

2006/07:Sk5 av Helena Leander (mp)

med anledning av prop. 2006/07:16 Radio och TV i allmänhetens tjänst – överlåtelse av rättigheter till offentligt framförande

2006/07:Kr1 av Siv Holma m.fl. (v)

2006/07:Kr2 av Margareta Israelsson m.fl. (s)

2006/07:Kr3 av Esabelle Reshdouni m.fl. (mp)

med anledning av prop. 2006/07:17 Avveckling av rekryteringsbidrag till vuxenstuderande

2006/07:Ub1 av Rossana Dinamarca m.fl. (v)

2006/07:Ub2 av Luciano Astudillo (s)

2006/07:Ub3 av Marie Granlund m.fl. (s)

2006/07:Ub4 av Christina Axelsson och Sylvia Lindgren (s)

2006/07:Ub5 av Jörgen Hellman m.fl. (s)

med anledning av skr. 2006/07:11 Återkallelse av skrivelse 2005/06:205

Folkhälsopolitik för jämlikhet i hälsa och hållbar tillväxt

2006/07:So1 av Gunvor G Ericson m.fl. (mp)

15 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 23 november

2006/07:86 Danellgropar som blir Odellplattor

av *Egon Frid* (v)

till statsrådet Mats Odell (kd)

2006/07:87 Sänkt a-kassa som ej ger flera jobb

av *Peter Hultqvist* (s)

till statsrådet Sven Otto Littorin (m)

2006/07:88 Användning av alternativa bränslen och reducering av moms på etanol och biogas

av *Marie Engström* (v)

till finansminister Anders Borg (m)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 28 november.

16 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 22 november

2006/07:190 Kulturarbetarnas villkor

av *Göran Persson* i Simrishamn (s)

till statsrådet Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2006/07:191 Ökade kostnader för kommunerna när a-kassan försämras

av *Marina Pettersson* (s)

till statsrådet Mats Odell (kd)

2006/07:192 Säkra elleveranser

av *Karin Åström* (s)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

2006/07:193 Hotet mot demokratin i Bangladesh

av *Hans Linde* (v)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:194 Utrikesrepresentationen i Vitryssland

av *Annelie Enochson* (kd)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:195 Strukturförändringar av socialförsäkringsadministrationen

av *Billy Gustafsson* (s)

till statsrådet Cristina Husmark Pehrsson (m)

2006/07:196 Flytten av operativa enheten från Uppsala

av *Cecilia Wikström* i Uppsala (fp)

till försvarsminister Mikael Odenberg (m)

2006/07:197 Utveckling av elevdemokratien i gymnasieskolorna
av *Eva Olofsson* (v)
till statsrådet Jan Björklund (fp)

Prot. 2006/07:26
23 november

2006/07:198 Import av katt- och hundpäls
av *Lena Hallengren* (s)
till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2006/07:199 Ökad tillgänglighet i flerbostadshus
av *Mikael Damberg* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2006/07:200 Skydd av hundar
av *Lars-Ivar Ericson* (c)
till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

den 23 november

2006/07:201 Införandet av ett förmånssystem i kriminalvården
av *Kjell Eldensjö* (kd)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:202 E 20 genom Skaraborg
av *Holger Gustafsson* (kd)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:203 SRHR-material i biståndspolitiken
av *Carina Hägg* (s)
till statsrådet Gunilla Carlsson (m)

2006/07:204 Utvärdering av den nya asylprocessen
av *Göte Wahlström* (s)
till statsrådet Tobias Billström (m)

2006/07:205 Restriktiv alkoholpolitik
av *Per Svedberg* (s)
till statsrådet Maria Larsson (kd)

2006/07:206 Familjeläkare i nordvästra Skåne
av *Ylva Johansson* (s)
till socialminister Göran Hägglund (kd)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 28 november.

17 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 22 november

2006/07:123 Gnosjöns samarbete med Vietnam
av *Carina Hägg* (s)
till statsrådet Gunilla Carlsson (m)

2006/07:124 Gröna jobb
av *Karin Åström* (s)
till statsrådet Sven Otto Littorin (m)

- 2006/07:127 Betygs och provs inverkan på barns hälsa**
av *Rossana Dinamarca* (v)
till statsrådet Jan Björklund (fp)
- 2006/07:129 Arbetslösheten bland akademiker**
av *Ulf Holm* (mp)
till statsrådet Sven Otto Littorin (m)
- 2006/07:130 Kommuners rätt att själva bestämma om trängselavgifter**
av *Karin Svensson Smith* (mp)
till justitieminister Beatrice Ask (m)
- 2006/07:131 Rättshjälp till offer för hedersbrott som begåtts utomlands**
av *Jan Ertsborn* (fp)
till justitieminister Beatrice Ask (m)
- 2006/07:134 Handlingsplan mot vuxenmobbing**
av *Christer Winbäck* (fp)
till statsrådet Sven Otto Littorin (m)
- 2006/07:135 Definition av arbetslöshetens omfattning**
av *Catharina Bråkenhielm* (s)
till statsrådet Sven Otto Littorin (m)
- 2006/07:136 OS i Öresundsregionen**
av *Lars Wegendal* (s)
till statsrådet Lena Adelsohn Liljeroth (m)
- 2006/07:137 Människors möjlighet att ta del av stora sportevenemang**
av *Lars Wegendal* (s)
till statsrådet Lena Adelsohn Liljeroth (m)
- 2006/07:138 Långsiktigheten i bidragsgivningen till idrotten**
av *Lars Wegendal* (s)
till statsrådet Lena Adelsohn Liljeroth (m)
- 2006/07:142 Unga och förtidspensionering**
av *Annie Johansson* (c)
till statsrådet Cristina Husmark Pehrsson (m)
- 2006/07:143 Elevmajoritet i lokala skolstyrelser**
av *Louise Malmström* (s)
till statsrådet Jan Björklund (fp)
- 2006/07:144 Straffbeläggning av rymningar**
av *Annelie Enochson* (kd)
till justitieminister Beatrice Ask (m)
- 2006/07:146 Intensivövervakning med elektronisk kontroll**
av *Alice Åström* (v)
till justitieminister Beatrice Ask (m)
- 2006/07:147 Regeringens linje i Laval-målet och Vikinglinemålet**
av *Luciano Astudillo* (s)
till statsrådet Sven Otto Littorin (m)

2006/07:150 Böter för utländska lastbilschaufförer och åkerier

av *Helene Petersson* (s)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:152 Upphandlingskrav för livsmedel

av *Cecilia Widegren* (m)

till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2006/07:153 Gånggrifter eller parkering

av *Egon Frid* (v)

till statsrådet Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2006/07:154 Sveriges engagemang i FN

av *Carina Hägg* (s)

till statsrådet Gunilla Carlsson (m)

2006/07:155 Reproduktiv hälsa och millenniemålen

av *Carina Hägg* (s)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:156 Alternativ till länsarbetsnämnderna

av *Ameer Sachet* (s)

till statsrådet Sven Otto Littorin (m)

2006/07:159 Företagares ansvar för svartjobbare

av *Luciano Astudillo* (s)

till statsrådet Sven Otto Littorin (m)

2006/07:161 Uppföljning av böter

av *Peter Hultqvist* (s)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:164 Målsägarbiträde utomlands

av *Désirée Pethrus Engström* (kd)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:165 Jämställdhetslagen och företagen

av *Veronica Palm* (s)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

2006/07:167 Ökad humanitär hjälp till de sahariska flyktinglägren i Algeriet

av *Kalle Larsson* (v)

till statsrådet Gunilla Carlsson (m)

2006/07:175 Uppföljning av dem som hoppar av gymnasiet

av *Lars-Ivar Ericson* (c)

till statsrådet Jan Björklund (fp)

2006/07:179 § 28 i jaktförordningen

av *Ann-Kristine Johansson* (s)

till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

Prot. 2006/07:26

23 november

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 28 november.

Prot. 2006/07:26
23 november

18 § Kammaren åtskildes kl. 17.12.

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdets början till ajourneringen
kl. 13.54,
av talmannen därefter till och med 12 § anf. 132 (delvis) och
av tredje vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

SVEN JOHANNISSON

/Eva-Lena Ekman

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Val av justitieombudsman och ställföreträdande justitieombudsman.....	1
3 § Anmälan om val av ordförande i EU-nämnden	2
4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	2
5 § Svar på interpellation 2006/07:49 om rättssäkra beredningar	2
Anf. 1 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	2
Anf. 2 THOMAS BODSTRÖM (s).....	4
Anf. 3 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	5
Anf. 4 THOMAS BODSTRÖM (s).....	6
Anf. 5 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	7
Anf. 6 THOMAS BODSTRÖM (s).....	8
Anf. 7 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	9
6 § Svar på interpellation 2006/07:55 om öppnare redovisning av partibidrag.....	10
Anf. 8 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	10
Anf. 9 ANDERS YGEMAN (s)	10
Anf. 10 CARL B HAMILTON (fp)	11
Anf. 11 HANS WALLMARK (m).....	12
Anf. 12 THOMAS BODSTRÖM (s).....	13
Anf. 13 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	14
Anf. 14 ANDERS YGEMAN (s)	15
Anf. 15 CARL B HAMILTON (fp)	16
Anf. 16 HANS WALLMARK (m).....	16
Anf. 17 THOMAS BODSTRÖM (s).....	17
Anf. 18 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	18
Anf. 19 ANDERS YGEMAN (s)	19
Anf. 20 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	20
7 § Svar på interpellation 2006/07:76 om rättshjälp för svenska medborgare utomlands	20
Anf. 21 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	20
Anf. 22 MARYAM YAZDANFAR (s).....	21
Anf. 23 JAN ERTSBORN (fp).....	21
Anf. 24 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	22
Anf. 25 MARYAM YAZDANFAR (s).....	23
Anf. 26 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	24
Anf. 27 MARYAM YAZDANFAR (s).....	25
Anf. 28 THOMAS BODSTRÖM (s).....	25
Anf. 29 HILLEVI ENGSTRÖM (m).....	26
Anf. 30 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	26
Anf. 31 THOMAS BODSTRÖM (s).....	27
Anf. 32 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	28
8 § Svar på interpellation 2006/07:64 om Öresundsintegration	28

Anf. 33 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	28
Anf. 34 LARS-IVAR ERICSON (c).....	29
Anf. 35 HANS WALLMARK (m).....	30
Anf. 36 KRISTER HAMMARBERGH (m)	31
Anf. 37 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	32
(forts. 10 §).....	33
Ajournering.....	33
Återupptagna förhandlingar	33
9 § Frågestund	34
Anf. 38 TALMANNEN	34
<i>Statligt stöd till bostadsbyggande.....</i>	<i>34</i>
Anf. 39 CARINA MOBERG (s).....	34
Anf. 40 Statsrådet MATS ODELL (kd)	34
Anf. 41 CARINA MOBERG (s).....	35
Anf. 42 Statsrådet MATS ODELL (kd)	35
<i>Tillgången till miljövänligt bilbränsle.....</i>	<i>35</i>
Anf. 43 STEN NORDIN (m)	35
Anf. 44 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c).....	35
Anf. 45 STEN NORDIN (m)	36
Anf. 46 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c).....	36
<i>EU:s relation till Israel</i>	<i>36</i>
Anf. 47 HANS LINDE (v)	36
Anf. 48 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	36
Anf. 49 HANS LINDE (v)	37
Anf. 50 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	37
<i>Rovdjurspolitiken.....</i>	<i>37</i>
Anf. 51 JÖRGEN JOHANSSON (c).....	37
Anf. 52 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	37
Anf. 53 JÖRGEN JOHANSSON (c).....	38
Anf. 54 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	38
<i>Avvecklingen av Arbetslivsinstitutet</i>	<i>38</i>
Anf. 55 DÉSIRÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd)	38
Anf. 56 Statsrådet SVEN OTTO LITTORIN (m).....	38
Anf. 57 DÉSIRÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd)	38
Anf. 58 Statsrådet SVEN OTTO LITTORIN (m).....	39
<i>Utnämningspolitiken</i>	<i>39</i>
Anf. 59 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s).....	39
Anf. 60 Statsrådet MATS ODELL (kd)	39
Anf. 61 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s).....	39
Anf. 62 Statsrådet MATS ODELL (kd)	40
<i>Effekten av de nya a-kassereglerna.....</i>	<i>40</i>
Anf. 63 MARITA ULVSKOG (s).....	40
Anf. 64 Statsrådet SVEN OTTO LITTORIN (m).....	40
Anf. 65 MARITA ULVSKOG (s).....	40
Anf. 66 Statsrådet SVEN OTTO LITTORIN (m).....	41
<i>Elevmajoritet i gymnasieskolors styrelser</i>	<i>41</i>

Anf. 67 ROSSANA DINAMARCA (v)	41
Anf. 68 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	41
Anf. 69 ROSSANA DINAMARCA (v)	41
Anf. 70 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	42
<i>Utförsäljning av SBAB</i>	42
Anf. 71 THOMAS ÖSTROS (s)	42
Anf. 72 Statsrådet MATS ODELL (kd)	42
Anf. 73 THOMAS ÖSTROS (s)	43
Anf. 74 Statsrådet MATS ODELL (kd)	43
<i>Arbetslivsforskningens framtid</i>	43
Anf. 75 IBRAHIM BAYLAN (s)	43
Anf. 76 Statsrådet SVEN OTTO LITTORIN (m)	44
Anf. 77 IBRAHIM BAYLAN (s)	44
Anf. 78 Statsrådet SVEN OTTO LITTORIN (m)	44
<i>Handläggningstiden för plan- och byggärenden</i>	45
Anf. 79 HANS WALLMARK (m)	45
Anf. 80 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	45
Anf. 81 HANS WALLMARK (m)	45
Anf. 82 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	46
<i>Arbetsmarknadspolitiska åtgärder</i>	46
Anf. 83 SYLVIA LINDGREN (s)	46
Anf. 84 Statsrådet SVEN OTTO LITTORIN (m)	46
Anf. 85 SYLVIA LINDGREN (s)	46
Anf. 86 Statsrådet SVEN OTTO LITTORIN (m)	47
<i>Havdagar i Kattegatt</i>	47
Anf. 87 LARS TYSKLIND (fp)	47
Anf. 88 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	48
Anf. 89 LARS TYSKLIND (fp)	48
Anf. 90 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	48
<i>Utförsäljning av vårdföretag</i>	48
Anf. 91 MONICA GREEN (s)	48
Anf. 92 Statsrådet MATS ODELL (kd)	49
Anf. 93 MONICA GREEN (s)	49
Anf. 94 Statsrådet MATS ODELL (kd)	49
Anf. 95 MONICA GREEN (s)	49
Anf. 96 Statsrådet MATS ODELL (kd)	49
<i>Brytning av uran i Sverige</i>	50
Anf. 97 CHRISTIN HAGBERG (s)	50
Anf. 98 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	50
Anf. 99 CHRISTIN HAGBERG (s)	50
Anf. 100 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	50
<i>Effekter av förändringar i a-kassan</i>	51
Anf. 101 TORBJÖRN BJÖRLUND (v)	51
Anf. 102 Statsrådet SVEN OTTO LITTORIN (m)	51
Anf. 103 TORBJÖRN BJÖRLUND (v)	51
Anf. 104 Statsrådet SVEN OTTO LITTORIN (m)	52
<i>EU-bidragen till jordbruket</i>	52
Anf. 105 MARGARETA PÅLSSON (m)	52

Anf. 106 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	52
Anf. 107 MARGARETA PÅLSSON (m).....	52
<i>Det nordisk-baltiska samarbetet inom EU</i>	52
Anf. 108 MATS JOHANSSON (m).....	52
Anf. 109 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	53
Anf. 110 MATS JOHANSSON (m).....	53
Anf. 111 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	53
Anf. 112 TALMANNEN	53
10 § (forts. från 8 §) Svar på interpellation 2006/07:64 om	
Öresundsintegration	53
Anf. 113 Statsrådet CRISTINA HUSMARK	
PEHRSSON (m).....	53
Anf. 114 LARS-IVAR ERICSON (c).....	54
Anf. 115 HANS WALLMARK (m).....	55
Anf. 116 Statsrådet CRISTINA HUSMARK	
PEHRSSON (m).....	56
Anf. 117 LARS-IVAR ERICSON (c).....	57
Anf. 118 Statsrådet CRISTINA HUSMARK	
PEHRSSON (m).....	57
11 § Svar på interpellation 2006/07:54 om bristande	
beredning av skatteförslag	57
Anf. 119 Finansminister ANDERS BORG (m)	57
Anf. 120 FREDRIK OLOVSSON (s)	58
Anf. 121 MARIE ENGSTRÖM (v)	59
Anf. 122 Finansminister ANDERS BORG (m)	60
Anf. 123 FREDRIK OLOVSSON (s)	61
Anf. 124 MARIE ENGSTRÖM (v)	62
Anf. 125 LARS JOHANSSON (s).....	63
Anf. 126 GUNNAR ANDRÉN (fp).....	64
Anf. 127 Finansminister ANDERS BORG (m)	65
Anf. 128 FREDRIK OLOVSSON (s)	66
Anf. 129 LARS JOHANSSON (s).....	66
Anf. 130 GUNNAR ANDRÉN (fp).....	67
Anf. 131 Finansminister ANDERS BORG (m)	67
12 § Svar på interpellation 2006/07:71 om	
fördelningspolitiska konsekvenser	68
Anf. 132 Finansminister ANDERS BORG (m)	68
Anf. 133 LAILA BJURLING (s)	69
Anf. 134 MARIE ENGSTRÖM (v)	70
Anf. 135 Finansminister ANDERS BORG (m)	70
Anf. 136 LAILA BJURLING (s)	72
Anf. 137 MARIE ENGSTRÖM (v)	73
Anf. 138 Finansminister ANDERS BORG (m)	73
Anf. 139 LAILA BJURLING (s)	74
Anf. 140 LARS JOHANSSON (s).....	75
Anf. 141 Finansminister ANDERS BORG (m)	76
Anf. 142 LARS JOHANSSON (s).....	76
Anf. 143 Finansminister ANDERS BORG (m)	77

13 § Svar på interpellation 2006/07:61 om stimulering av EU-debatten.....	78
Anf. 144 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	78
Anf. 145 BERIT ANDNOR (s)	79
Anf. 146 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	80
Anf. 147 BERIT ANDNOR (s)	81
Anf. 148 BOSSE RINGHOLM (s).....	82
Anf. 149 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	83
Anf. 150 BERIT ANDNOR (s)	84
Anf. 151 BOSSE RINGHOLM (s).....	84
Anf. 152 CARL B HAMILTON (fp)	85
Anf. 153 GUNNAR ANDRÉN (fp)	86
Anf. 154 TREDJE VICE TALMANNEN	87
Anf. 155 HELENE PETERSSON (s).....	87
Anf. 156 TREDJE VICE TALMANNEN	87
Anf. 157 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	87
Anf. 158 HELENE PETERSSON (s).....	88
14 § Bordläggning.....	89
15 § Anmälan om interpellationer.....	90
16 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	90
17 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	91
18 § Kammaren åtskildes kl. 17.12.....	94

Prot. 2006/07:26
23 november

Prot. 2006/07:26
23 november

Elanders Gotab, Stockholm 2006